

Verslag concept

Interim Statencommissie

Datum commissievergadering	:	19 juni 2023 (vervolg van deze vergadering op 26 juni 2023)
commissievoorzitter	:	N. van der Waart
commissie-adviseur	:	Mw. M. van Boheemen
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 46 28 / boheemenm@noord-holland.nl

Aanwezig:

commissievoorzitter	:	N. van der Waart
commissie-adviseur	:	Mw. M. van Boheemen
Leden van de commissie	:	BBB dhr. G. Vendrig, mw. D. Sijbenga, dhr. P. Teeuwen, mw. A. den Boer, dhr. V. Valk
	:	VVD mw. M. Poot, mw. G. Bakker, dhr. J. van Gilse, dhr. N. Roosendaal
	:	GroenLinks W. Freeman, P. Korzelius, P. Laport
	:	D66 mw. N.S. Vroom, dhr. W. van der Heijden, dhr. E. Kanik, dhr. S. Mulder
	:	PvdA mw. M. ten Ham, mw. F. Oulad Hadj, dhr. C. Vonk
	:	JA21 dhr. D. Van den Berg, dhr. R. Broertjes, mw. C. Gordijn, mw. K. Uiterwijk
	:	CDA mw. R. Engels en dhr. D. Heijnen
	:	FvD dhr. J. Dessing
	:	PvdD I. Kostić, mw. M. Van Aesch, dhr. M. Hanou
	:	PVV dhr. M. Deen, dhr. D. De Moel
	:	SP mw. R. Alberts, dhr. J. Kes
	:	CU dhr. M. Klein, mw. I. Buit
	:	50PLUS mw. A. Van der Helm-Chandansingh, dhr. H. Stulemeijer
	:	Volt M. de Weerdt, mw. B. van den Bogaerde
Gedeputeerden	:	Mw. E. Rommel (VVD), R. Kocken (GroenLinks), mw. I. Zaal (D66), dhr. C. Loggen (VVD), dhr. J. Olthof (PvdA) en E. Stigter (GroenLinks)
Afwezig:	:	–
<i>(Met bericht van verhindering)</i>		
Notulist	:	mw. A. Smakman (Notuleerservice Nederland)

Agenda

5

- 0 Technische Briefing Openbaar Vervoer
- 1 Opening, mededelingen en vaststelling van de agenda

- 2 Inspreekhalftuur
- 3 A-agenda Financiën: Jaarstukken 2022 – agendapunten 3.a.1 en 3.a.2 gevoegd behandelen
- 10 3.a.1 A-agenda Financiën: Jaarstukken 2022
- 3.a.2 Bestuurlijke reactie accountantsverslag 2023
- 3.b.1 A-agenda Financiën: Kaderbrief 2024
- 3.b.2 Kaderbrief 2024 – aanvullende informatie (uit GS 13 juni jl.)
4. Rondvraag aan gedeputeerden (alle portefeuilles)
- 15 5. A-agenda Recreatie
- 5.a Financiële stukken recreatieschappen voor zienswijzen
- 5.b Zienswijzen ambitiedocument recreatieschap Groengebied Amstelland
6. A-agenda Zienswijze financiële stukken omgevingsdiensten (agendapunten 6.a t/m 6.d gevoegd behandelen)
- 20 6.a Omgevingsdienst NZKG zienswijze PS begrotingswijziging 2023, de ontwerpbegroting 2024 en de jaarstukken 2022 (A-agenda interim commissie 19-06-2023)
- 6.b Omgevingsdienst Noord-Holland Zienswijze PS op de begroting 2024 en jaarstukken 2022 (A-agenda interim-commissie 19-06-2023) Noord
- 6.c Omgevingsdienst IJmond zienswijze PS begrotingswijziging 2023, de ontwerpbegroting
- 25 2024 en de
- jaarstukken 2022 (A-agenda interim-commissie 19-06-2023)
- 6.d Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek Zienswijze PS op de begroting 2024 en jaarstukken 2022 (A-agenda interim-commissie 19-06-2023)
- 7 A-agenda cultuur
- 30 7.a Zienswijze PS ontwerpbegroting 2024 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies.
- 8 Diner
- 9 B-agenda Ruimte
- 9.a Ruimte: Wijziging werkingsgebieden & bijlagen Omgevingsverordening NH2020 & Omgevingsverordening NH2022 ronde 2023-I (B-agenda interim-commissie 19-06-2023)
- 35 9.b Ruimte: Tweede herziening Omgevingsverordening Noord – Holland 2022 (ontwerp) (B-agenda interim-commissie 19-06-2023)
4. Rondvraag aan gedeputeerden (alle portefeuilles) – vervolg
- 10 Schorsing (vervolg op 26 juni 2023 13.15 uur)

1 Opening, mededelingen en vaststelling van de agenda

De **voorzitter** opent de commissievergadering om 13.21 uur en heet alle aanwezigen van harte welkom.

Mededelingen voorzitter:

- Dit betreft een vergadering van de Interim Statencommissie, deze commissie is ingesteld door het Presidium om lopende onderwerpen in commissieverband te bespreken. Op verzoek van het presidium zijn alleen agendapunten in de agenda opgenomen waarvoor bespreking niet langer uitgesteld kon worden. Mede om die reden zijn er geen vaste agendapunten, zoals het vaststellen van het verslag van de vorige vergadering, de lijst met moties en toezeggingen en de strategische agenda. Deze stukken komen terug op de agenda 's van de eerste reguliere commissievergaderingen, nadat PS deze heeft ingesteld.
- Deze vergadering zal plaatsvinden in twee delen: op 19 en 26 juni. Voor de bespreking wordt uitgegaan van zeven vergaderuren op maandag 19 juni en vier vergaderuren op maandag 26 juni. De verdeling van de spreektijd is te vinden in de algemene bijlagen bij deze vergaderingen en is niet uitwisselbaar.
- Voor de A-agendapunten, die voor vandaag zijn geagendeerd, vindt besluitvorming plaats in de Statenvergadering van maandag 10 juli.
- In de algemene bijlagen bij de agenda is de beantwoording van alle technische vragen opgenomen.
- Er hebben zich voorafgaand aan de vergadering zeven sprekers aangemeld voor beide vergaderingen. Tijdens het insprekhalftuur zullen twee sprekers het woord voeren, bij agendapunt 9.a over de wijziging van werkingsgebieden van de Omgevingsverordening NH2020 en NH2022 zullen er drie sprekers zijn. Volgende week maandag zullen er twee sprekers aanwezig zijn bij het tweede deel van deze vergadering. Eén spreker zal betrekking hebben op agendapunt 12.a, de behandeling van de VTH-brief, en de andere spreker zal spreken over het ontheffingsverzoek Twiskeweg Oostzaan, agendapunt 14.a.
- Bij agendapunt 5, de rondvraag komen er een drietal vooraf ingediende vragensets aan de orde.
- Vanuit de commissie en Gedeputeerde Staten zijn er geen mededelingen.

De heer **Kanik** (D66) merkt op dat bij agendapunt 13.a, Eindresultaat urgentieconferentie en gevolgen voor de Noord-Hollandse ov-concessies geen toelichting is opgenomen waarom dit onderwerp is geagendeerd of wat GS verwacht op dit onderwerp.

De **voorzitter** zegt toe dat dit zal worden toegevoegd aan de agenda van 26 juni.

De agenda is aldus vastgesteld.

2 Insprekhalftuur

Mevrouw **Volkers** spreekt in namens de Stichting ter behoud van het Schoorlse- en Noord-Kennemerduingebied over de boskap in de gemeente Bergen. Mevrouw Volkers vertegenwoordigt 37.000 burgers die pleiten voor het behoud van de bossen in het Schoorlse- en Noord-Kennemerduingebied. Ze benadrukt dat belangrijke stukken en argumenten worden genegeerd, terwijl terreinbeheerders herhaaldelijk hun standpunt herhalen. Volgens haar is er slechts één

oplossing om opheldering te krijgen: het standaard dataformulier van 2004, dat de goedgekeurde
doelen vanuit Europa bevat. Dit formulier moet dienen als referentiepunt om de huidige staat van
90 de natuur te beoordelen. Echter, dit formulier is nergens te vinden voor het betreffende gebied.
Mevrouw Volkers uit haar verbazing hierover en stelt dat het ministerie van LNV regels dicteert
onder de naam van Natura 2000 om protest te voorkomen. Ze verwijst naar een onderzoek van de
Algemene Rekenkamer waaruit blijkt dat 64% van de ontbossing in Nederland plaatsvond onder de
noemer van Natura 2000. Ze benadrukt dat de bossen in Schoorl en Noord-Kennemerland
95 economische voorspoed en biodiversiteit hebben gebracht. Ze betreurt het dat gezonde bossen
moeten wijken voor grijs duin, dat al ruim vertegenwoordigd is in Nederland en Europa en in goede
staat is. Mevrouw Volkers roept de afgevaardigden van Noord-Holland op om een moratorium uit
te vaardigen, zodat er geen boskap in naam van Natura 2000 kan plaatsvinden totdat het originele
standaard dataformulier van 2004 is gevonden en duidelijkheid heeft gebracht.

100

De commissie krijgt de gelegenheid tot het stellen van vragen aan mevrouw Volkers.

De heer **Dessing** (FvD) bedankt de spreker voor haar heldere en bevlogen verhaal en geeft aan
dat hij volledig achter de gedachte staat. De heer Dessing wil weten of er andere pogingen zijn
105 gedaan om het document te verkrijgen via de provincie of het Rijk, en wat de juridische
mogelijkheden zijn om de bomenkap juridisch te stoppen, zelfs zonder het document.

Mevrouw **Volkers** legt uit dat dit cruciale document ontbreekt, maar dat er wordt gezegd dat de
bomenkap uit naam van Natura 2000 moet plaatsvinden en dat dat moet van Brussel. Ze benadrukt
110 dat als alles volgens Natura 2000-regels moet gebeuren, dan moeten ook de regels van Natura
2000 gevolgd worden en niet de nationale regels. Ze legt uit dat het formulier er moet zijn, omdat
de monitoringgegevens elke zeven jaar op basis daarvan getoetst worden. Nederland heeft de
updates ingevuld, maar er is niet bekend wat er in dat formulier staat. Daarom is het
standaardformulier zo cruciaal.

115

De heer **Dessing** (FvD) begrijpt dat het formulier er moet zijn, omdat er iets is ingevuld op basis
daarvan. Hij vraagt of het formulier opvraagbaar is en of het desnoods via een Wet open overheid
(Woo)-verzoek verkregen kan worden. Daarnaast wil hij weten wat de juridische mogelijkheden zijn
om de bomenkap te stoppen totdat het formulier boven tafel is.

120

Mevrouw **Volkers** geeft aan dat zij gebruik heeft gemaakt van de juridische mogelijkheden, zoals
het indienen van een Woo-verzoek bij zowel de provincie als het ministerie van LNV. Ze werd goed
geholpen, maar het gezochte formulier is niet boven water gekomen. Ze zijn zelfs naar Europa
gegaan en hebben stapels papieren ontvangen, maar het cruciale formulier ontbreekt en dat wekt
125 bij haar steeds meer achterdocht.

De heer **Klein** (ChristenUnie) vraagt mevrouw Volkers uit te leggen wat er op het formulier zou
moeten staan en waarom dit relevant is voor het besluit over het wel of niet kappen van de
bomen.

130

Mevrouw **Volkers** legt uit dat Nederland een truc heeft uitgehaald met betrekking tot de inrichting
van Natura 2000. In plaats van gebied specifieke doelen te hanteren, heeft Nederland ervoor
gekozen om de doelen te delen over verschillende gebieden. Dit heeft geleid tot de situatie dat het
Schoorlse gebied grijs duin moet worden en toekomstige bossen in Enkhuizen worden

135 gerealiseerd. Volgens mevrouw Volkers zijn de regels en voorwaarden van Natura 2000 niet correct
gevolgd. Grijs duin zou geen doelstelling kunnen zijn voor het Schoorlse gebied, omdat het gebied
historisch gezien voornamelijk uit zand bestond en daar geen leven mogelijk was. Ze wijst erop dat
er slechts 200 hectare in het Schoorlse gebied zich kwalificeert voor grijs duin, terwijl er 900
140 hectare open gebied is. Ze benadrukt het belang om te achterhalen welke kwalificatie het grijze
duin heeft gekregen. Mevrouw Volkers vermoedt dat het grijze duin in Schoorl mogelijk een lage
kwalificatie (D) heeft gekregen, wat betekent dat het verwaarloosbaar is. Nederland heeft echter de
kwalificatie D laten vallen om geen negatieve rapporten te krijgen. Ze benadrukt dat het onterecht
is om te suggereren dat het voortbestaan van het grijze duin in Schoorl van cruciaal belang is voor
heel Europa.

145 Mevrouw **Den Boer** (BBB) wil graag weten hoelang mevrouw Volkers al op zoek is naar het
formulier en hoelang dit zonder resultaat is. Daarnaast is ze geïnteresseerd in het inzicht van
mevrouw Volkers over wat er zal gebeuren als de bomen worden gekapt en welke invloed dit zal
hebben op de omgeving.

150 Mevrouw **Volkers** benadrukt dat de bomenkap desastreus zou zijn voor het gebied, aangezien de
economie van Schoorl sterk afhankelijk is van het toerisme. Ze wijst ook op de positieve impact van
Natura 2000 op het gebied, waarbij natuur, omgeving en economische aspecten goed zijn
geïntegreerd. Ze heeft persoonlijk anderhalf jaar besteed aan het proberen te verkrijgen van het
155 formulier, maar van sommige gebieden in Nederland komt dit formulier niet boven water.

De heer **Stulemeijer** (50PLUS) wil graag weten of een van de mogelijke gevolgen van de bomenkap
is dat het gebied zal veranderen in een grote zandverstuiving.

160 Mevrouw **Volkers** bevestigt dat het inderdaad klopt dat het 100 jaar duurt voordat kalkarm grijs
duin ontstaat. Ze vertegenwoordigt de babyboomers, een grote grijze bevolkingsgroep, die
allemaal fietsen en door het gebied lopen. Ze benadrukt dat hun bossen worden afgepakt en er
niets voor terugkomt. Er is geen gelijkwaardige vervanging. Het duurt 80 jaar voordat bossen, die
ergens anders worden gepland, weer volgroeid zijn. Mevrouw Volkers benadrukt dat er nu en geen
165 bossen en geen grijs duin zijn, maar alleen zand.

De heer **Kanik** (D66) geeft aan dat de status van het formulier voor Provinciale Staten op dit
moment moeilijk te bepalen is en vraagt Gedeputeerde Staten om een uitleg over hoe dit precies
in elkaar zit.

170 De **voorzitter** geeft aan dat dit moment niet kan worden gebruikt om vragen aan GS te stellen. De
voorzitter dankt de inspreker voor haar bijdrage.

De heer **Hogeweg** spreekt in namens Puur Water & Natuur (PWN). De inspreker gaat in zijn bijdrage
175 in op de status van waar PWN mee bezig is. De heer Hogeweg legt uit dat de duinen van Noord-
Holland uniek zijn en dat de biodiversiteit onder druk staat door klimaatverandering en vervuiling
door ongewenste stoffen die neerkomen op een aantal plaatsen in de duinen. Ingrijpen is
noodzakelijk. Als drinkwaterbedrijf en natuurbeheerder heeft PWN de taak om de duinen te helpen
herstellen. Systeemherstel is van groot belang om de natuur te versterken, en het verwijderen van
180 naaldbossen is een belangrijke maatregel in het Natura 2000-beheerplan van de provincie. Het
verzuurde gebied bij Bergen aan Zee, genaamd Het Lange Vlak, wordt hersteld door een stuk

naaldbos te verwijderen en door de invloed van wind, zout en kalkrijk zand te herstellen. Hierdoor zullen de effecten van stikstofdepositie verminderen en zal nieuw grijs duin ontstaan. PWN heeft de benodigde vergunningen verkregen en is van plan om de werkzaamheden dit najaar uit te voeren.

185 De heer Hogeweg is bereid vragen te beantwoorden en nodigt de Staten uit voor een terreinbezoek om de duinprocessen beter te begrijpen.

De commissie krijgt de gelegenheid tot het stellen van vragen aan de heer Hogeweg.

190 De heer **Dessing** (FvD) benadrukt het belang van het horen van verschillende perspectieven. De heer Dessing vindt het opmerkelijk dat er gepleit wordt voor het vernielen van natuur in het kader van natuurherstel. Hij vraagt naar de definitie van natuur en in hoeverre het landschap en de parknatuur in Nederland te veel tekentafelnatuur is. De heer Dessing begrijpt niet waarom gezonde natuur wordt gekapt om natuur te beschermen.

195 De heer **Hogeweg** legt uit dat door de dynamiek in de duinen terug te brengen, het systeemherstel op gang gebracht kan worden. De naaldbossen werden 80 jaar geleden aangeplant om de verstuiving tegen te gaan, maar vanwege de grote hoeveelheid stikstofdepositie zijn herstelmaatregelen nodig. De bossen zijn aan het einde van hun levensduur en worden aangetast door de honingzwam. Wat ze eigenlijk doen, is het proces versnellen, wat positieve resultaten oplevert. Aan de andere kant, hoewel het natuur is, is het niet de biodiversiteit, wat de verantwoordelijkheid is van Nederland in de kuststrook. De heer Hogeweg nodigt de Staten uit zelf te komen kijken, zodat ze kunnen zien hoe het er in de duinen uit ziet en wat het betekent voor de duinen.

205 Mevrouw **Alberts** (SP) vraagt om een indicatie te geven van de tijd die nodig is voordat de natuur zoals gewenst, namelijk kalkhoudend, hersteld is. Ze wil weten of dit bijvoorbeeld 50 jaar zal duren.

210 De heer **Hogeweg** legt uit dat het herstel van natuur een dynamisch proces is. Hij noemt als voorbeeld een gebied dat ongeveer 10 jaar geleden is gekapt vanwege brandgevaar. Na deze periode heeft het gebied al enige waarde gekregen die het zou kunnen kwalificeren als grijs duin. Echter, voor een optimaal grijs duin kan het soms veel langer duren. De exacte tijdsduur is moeilijk te voorspellen, vooral met de huidige stikstofdepositie die het herstel bemoeilijkt. Het proces duurt lang, maar zelfs in de tussenfase is het gebied nog steeds aantrekkelijke natuur waar de biodiversiteit geleidelijk zal terugkeren.

215 Mevrouw **Alberts** (SP) vraagt of het niet beter zou zijn als de stikstofdepositie zou worden aangepakt in plaats van bomen te kappen.

220 De heer **Hogeweg** benadrukt dat het nemen van bronmaatregelen om de instroom van stikstof te voorkomen, een belangrijke stap is. Hij legt uit dat in de afgelopen 25 tot 30 jaar zoveel stikstof is toegevoegd dat het duin verzadigd is geraakt en de verzuring zo ver is gevorderd dat het op een punt is gekomen waarop herstel niet meer mogelijk is. Dit is iets wat ze proberen te voorkomen.

225

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) merkt op dat de bomen 80 jaar geleden zijn geplant om verstuiving tegen te gaan en begrijpt dat het enige tijd kan duren voordat het grijze duin zich ontwikkelt. Ze vraagt wat er in de tussentijd wordt gedaan om verstuiving tegen te gaan.

230

De heer **Hogeweg** legt uit dat er maatregelen worden genomen om te voorkomen dat er verstuiving optreedt op de locatie. Ze verwijderen alleen de bovenste humuslaag en laten de zwarte humusfractie in het zand zitten, wat helpt bij het voorkomen van verstuiving. Hierdoor kunnen snel weer duinviooltjes en andere bijzondere planten groeien die karakteristiek zijn voor het gebied.

235

Mevrouw **Den Boer** (BBB) heeft de volgende vragen:

240

- De heer Hogeweg gaf aan de biodiversiteit te willen verbeteren. Welke cijfers zijn hiervoor als uitgangspunt genomen? Wat wil PWN verbeteren? De BBB zou graag de documenten die dit onderbouwen, willen ontvangen.
- De spreker vraagt wanneer de nulmeting van stikstof is gedaan en hoeveel groter dit zal worden. Mevrouw Den Boer twijfelt of het echt beter zal gaan als de bomen worden gekapt en hoopt op een antwoord hierop.
- De BBB is ook geïnteresseerd in het vermiste formulier en vraagt of en waar het is opgevraagd en of er inzicht is geweest in de inhoud ervan.
- Verder vraagt ze of er al land beschikbaar is in Enkhuizen voor de herbeplanting van het bos en of het waar is dat het 80 jaar duurt voordat het bos weer op hetzelfde niveau is.

245

De heer **Hogeweg** beantwoordt de vragen van de BBB:

250

- De heer Hogeweg legt uit dat het Natura 2000-beheerplan het basisuitgangspunt is voor het beschermen en beheren van de natuur.
- De inspreker benadrukt dat het moeilijk is om precies te voorspellen hoe de natuur zich zal ontwikkelen vanwege factoren zoals klimaatverandering. Hij merkt op dat het gebied momenteel verzuurd is door stikstofdepositie, waardoor de ontwikkeling van de natuur wordt belemmerd. Hij verwijst ook naar de stijgende zeespiegel en de noodzaak om de duinen in hoogte te laten stijgen door kalkrijk zand aan te voeren. Het kappen van bossen aan de westkant van de duinen is nodig om dit proces mogelijk te maken en de natuur te versterken. Hij benadrukt dat het gaat om een kleine hoeveelheid van 1% van het totale beheerde bosgebied van 7.500 hectare.
- Wat betreft de stikstofniveaus, legt hij uit dat grijs duin ongeveer 740 MOL stikstof per hectare nodig heeft om goed te functioneren, terwijl het momenteel rond de 1000–1100 MOL ligt, wat een aanzienlijke overschrijding is.
- De heer Hogeweg is niet bekend met het dataformulier dat door mevrouw Volkers werd genoemd.
- Wat betreft herbeplanting is afgesproken dat alle gekapte bossen gecompenseerd zullen worden. De provincie is momenteel op zoek naar gronden buiten het Natura 2000-gebied in heel Noord-Holland om deze compensatie mogelijk te maken, omdat bosaanplant op Natura 2000-gebieden niet toegestaan is vanwege de aanwezige habitattypen.

255

260

265

270

Statenlid **Laport** (GL) bedankt de inspreker voor zijn duidelijke verhaal en erkent dat het moeilijk kan zijn om veranderingen aan te brengen. Hij merkt op dat de spreker collega's heeft uitgenodigd om te komen kijken en geïnformeerd te worden, en hij vraagt zich af of de bewoners ook worden geïnformeerd. Hij vraagt de spreker om meer te vertellen over dat proces.

275 De heer **Hogeweg** legt uit dat PWN ook via de pers heeft gereageerd. Jaarlijks organiseert PWN een bijeenkomst waar alle belanghebbenden en deskundige partijen, inclusief de Duinstichting, worden uitgenodigd om geïnformeerd te worden. Daarnaast worden er duincolleges georganiseerd, waar mensen de gelegenheid hebben om met de boswachter het gebied in te gaan en uitleg te krijgen.

280

De **voorzitter** dankt de heer Hogeweg voor zijn bijdrage.

3 A-agenda Financiën: Jaarstukken 2022 – agendapunten 3.a.1 en 3.a.2 gevoegd behandelen

3.a.1 A-agenda Financiën: Jaarstukken 2022

285

De door PS vastgestelde jaarstukken moeten, zoals dit is geregeld in de Provinciewet, uiterlijk 15 juli a.s. worden ingediend bij het ministerie. De besluitvorming staat gepland voor de Provinciale Statenvergadering op 10 juli 2023. Aan de interim-commissie wordt gevraagd de verantwoording en de kwaliteit van de behaalde resultaten opgenomen in de jaarstukken 2022 te bespreken in commissieverband en met de gedeputeerden. De jaarrekening 2022 is ook aan de hand van het accountantsrapport behandeld in de Rekeningencommissie op 30 mei 2023. Het advies van de Rekeningencommissie is op 13 juni bij de stukken gevoegd. Het verslag van de Interim-commissie zal als advies aan Provinciale Staten worden gestuurd.

295 en

3.a.2 Bestuurlijke reactie accountantsverslag 2023

300 Het conceptverslag is besproken in de rekeningencommissie van 30 mei 2023 en vervolgens definitief opgeleverd door de accountant. Dit is geen apart agendapunt maar het rapport kan worden betrokken bij de behandeling van de jaarstukken. In de jaarstukken 2022 legt het college verantwoording aflegt over het gevoerde beleid en het behaalde resultaat in het jaar 2022. De accountant heeft de controle over de jaarrekening 2022 afgerond en hierover gerapporteerd in een verslag van bevindingen. Vanuit de afronding van de accountantscontrole waren nog twee tekstuele
305 aanpassingen nodig in de jaarstukken. Bij de agenda is de geactualiseerde versie van de jaarstukken en de brief van GS daarover opgenomen.

De commissie wordt gevraagd de verantwoording en de kwaliteit van de behaalde resultaten opgenomen in de jaarstukken 2022 met elkaar en de gedeputeerden te bespreken.

310

Eerste termijn commissie

De heer **Heijnen** (CDA) merkt op dat er een positief resultaat is en de accountant grotendeels positief is in zijn verslag. In de rekeningencommissie is uitgebreid gesproken met de accountant over de aanbevelingen en hoe de organisatie deze aanbevelingen oppakt. Hij bedankt ook voor de
315 uitgebreide beantwoording van de technische vragen.

Er is echter één punt dat hij specifiek wil benoemen, namelijk het plotselinge tekort aan liquide middelen. Hij vindt dit begrijpelijk, maar tegelijkertijd zorgwekkend. Hij ziet het als een belangrijke uitdaging voor de nieuwe coalitie en benadrukt dat de organisatie meer grip hierop moet krijgen.

320

325 Statenlid **Kostić** (PvdD) is blij dat het voorstel van de partij om de brede basismonitor op te nemen in de P&C-cyclus en dus ook in de jaarrekening geleidelijk wordt doorgevoerd. Zij benadrukt dat de brede basismonitor nog enkele aanpassingen vereist, maar dat het een goede stap is om breder te kijken naar welvaart en welzijn van Noord-Holland dan alleen in financiële termen. Er moet echter nog gewerkt worden aan de effectindicatoren van de monitor en aan de programmabegroting, zodat deze meer in lijn komen met de verwachtingen en ambities. Over het algemeen zijn de jaarstukken boekhoudkundig en netjes, maar er is ruimte voor verbetering met betrekking tot de inhoudelijke verantwoording over de voortgang van doelen en ambities, evenals de definitie van kosten en baten.

330

Statenlid **Kostić** noemt vier onderwerpen die extra aandacht behoeven.

- Ten eerste dierenwelzijn, waarbij Statenlid **Kostić** aangeeft dat de provincie dierenwelzijn belangrijk vindt, maar er meer inzicht moet worden gegeven in de inzet van niet-dodelijke middelen en de bijbehorende financiële middelen en ambtelijke capaciteit.
- 335 • Provinciale Staten heeft het belang en de versterking van biodiversiteit al eerder erkend door onder andere de biodiversiteitscrisis uit te roepen. De provincie heeft ook de ambitie om de klimaat- en natuurscrisis in samen aan te pakken, maar een integrale reflectie op de vorderingen en het ontbreken van monitoring en reflectie op natuurinclusieve ontwikkelingen vanuit de Omgevingsvisie ontbreekt nog.
- 340 • Ten derde klimaat, waarbij zij vraagt of het provinciebestuur een doorgerekend plan kan presenteren om op koers te komen voor de reductie van broeikasemissies en of het verder uitwerken van een klimaatbegroting een motie van Provinciale Staten vereist.
- Tot slot vraagt Statenlid **Kostić** om inzicht in de voortgang van het realiseren van 50% lokaal eigendom van duurzame energieprojecten, zoals afgesproken in het klimaatakkoord en de RES'en.
- 345

Daarnaast benadrukt Statenlid **Kostić** het belang van het definiëren van kosten en baten in een breder perspectief, waarbij ook maatschappelijke baten worden meegenomen. Zij vraagt om deze informatie op te nemen in de jaarstukken of de P&C-cyclus, zodat er op basis van volledige informatie discussies kunnen plaatsvinden en er keuzes voor de toekomst gemaakt kunnen worden.

350

Statenlid **Kostić** refereert ook aan een aangenomen motie, waarin is gevraagd om meer inzicht te geven in de baten van het ecologisch- en klimaatbeleid, waarvan zij nog geen resultaten heeft gezien.

355

Mevrouw **Poot** (VVD) wijst erop dat de onderwerpen die Statenlid **Kostić** bespreekt ook behandeld worden in de programma's. Haar vraag is of Statenlid **Kostić** vindt dat de gestelde vragen in de hele jaarrekening terug moeten komen, of dat dit iets is wat op programmaniveau moet worden behandeld. Ze geeft aan dat ze zich kan voorstellen dat het laatste het geval is.

360

Statenlid **Kostić** (PvdD) reageert op de vraag en benadrukt twee punten. Ten eerste merkt ze op dat de indicatoren in de programmabegroting dringend moeten worden geüpdatet, zoals ook besproken in de rekeningencommissie. Ze gelooft dat een dergelijke update zal bijdragen aan het beter volgen en monitoren van zaken door Provinciale Staten. Ten tweede uit ze haar zorgen over het gebrek aan inzicht in de voortgang van de vastgestelde doelen en ambities, zoals

365

dierenwelzijn, klimaat, biodiversiteit, de integrale aanpak daarvan, lokaal eigendom van duurzame projecten en de circulaire economie. Hoewel ze ziet dat de ambtelijke organisatie zich hiervoor
370 inspant, blijft het voor haar en de andere Statenleden moeilijk om een duidelijk beeld te krijgen van de voortgang. Ze noemt het voorbeeld van de CO₂-impactanalyse van vorig jaar, die een indicatie gaf van de stand van zaken voor de klimaatdoelstellingen, maar waarvan het onduidelijk is hoe het wordt voortgezet. Statenlid Kostić benadrukt dat het ontbreken van instrumenten en inzicht
375 zorgwekkend is en het moeilijk maakt om hun taken als Statenleden uit te voeren.

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) dankt voor de uitgebreide beantwoording van de technische vragen voorafgaand aan de vergadering. Ze wijst erop dat de jaarrekening van 2022 een positief resultaat van 24 miljoen laat zien, maar benadrukt dat de realiteit heel anders is. In werkelijkheid is er namelijk 54 miljoen te veel uitgegeven. Het positieve bedrag in de resultaatbestemming
380 komt voornamelijk doordat er meer uit de reserves is gehaald dan erin is gestopt. Helaas zullen deze voordelen van 24 miljoen snel verdwijnen, aangezien deze worden gecompenseerd door tekorten in 2023. Er is in de rekeningencommissie besproken dat in de afgelopen jaren bewust gekozen is om projecten te financieren uit de provinciale spaarpotten. Het probleem met spaarpotten is echter dat ze een bodem hebben, en die bodem komt nu in zicht. Het
385 coalitieakkoord zou voor 26 miljoen worden gedekt uit de algemene reserve, maar dit kan niet eeuwig worden volgehouden. De liquiditeitspositie van de provincie lijdt hieronder en er moet geld worden geleend, wat zorgelijk is volgens mevrouw Uiterwijk. Ze is echter hoopvol dat de aanbevelingen van de accountant serieus zullen worden genomen en opgevolgd, op basis van het vertrouwen dat is ontstaan na de bespreking in de rekeningencommissie.

390 Wat betreft de jaarstukken zelf, vindt mevrouw Uiterwijk deze over het algemeen overzichtelijk. Ze merkt echter op dat de indicatoren vaak eenzijdig zijn gericht op de ambities van de coalitie, terwijl er andere aspecten zijn die zij graag zou willen zien. Ze noemt bijvoorbeeld een indicator als het aantal Noord-Hollanders dat hinder ondervindt van windturbines, maar deze informatie
395 kon ze niet terugvinden. Ze pleit ervoor om de indicatoren breder te definiëren om een dynamischer beeld te krijgen.

Mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) vraagt wat mevrouw Uiterwijk zelf voor
400 ogen heeft en waar zij aan denkt bij een bredere benadering van de indicatoren.

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) geeft aan dat een voorbeeld van een bredere benadering van indicatoren is om niet alleen te kijken naar de hoeveelheid duurzaam opgewekte energie, maar ook naar de impact ervan op inwoners, zoals de hinder van windturbines in de buurt van
405 woningen of het aantal mensen die binnen een straal van een bepaald aantal meter binnen een windturbine wonen. Ze noemt ook het gebrek aan informatie over overbelasting van het elektriciteitsnet. Mevrouw Uiterwijk benadrukt dat zij graag zou zien dat ook onderwerpen waarop kritiek is of die minder steun hebben in het coalitiebeleid, worden opgenomen in de indicatoren.

410 Mevrouw Uiterwijk wijst vervolgens op bepaalde uitgaven in de jaarstukken, zoals 500.000 euro voor een circulair ambassadeur, een ketenaanjager circulaire bouw en een circulair bouwexpert. Ze noemt ook specifieke projecten, zoals "Groen In de buurt", een netwerkdiner over waterstof en een subsidie voor doorfietsroutes, waarvan het subsidiebedrag kan oplopen tot 90%.

415 Mevrouw Uiterwijk geeft aan dat er mogelijkheden zijn om de provincie draaiende te houden zonder in te teren op de reserves, maar wel met een lager niveau van 'hobby'-uitgaven. Ze benadrukt dat er politieke keuzes zijn gemaakt in zowel de begroting als de jaarrekening die niet overeenkomen met hun standpunten.

420 Mevrouw Uiterwijk vindt het belangrijk om de komende jaren naar een financieel beleid toe te werken waarin inkomsten en uitgaven in balans zijn en waarbij beleid niet incidenteel wordt verklaard om te kunnen putten uit de algemene reserve. Ze merkt op dat dit voor de jaarstukken van 2022 niet meer mogelijk is, maar dat de fractie hier later in de kaderbrief op terug zullen komen.

425 De heer **Heijnen** (CDA) deelt de mening dat niet alle investeringen zijn goedkeuring kunnen dragen. Hij vraagt mevrouw Uiterwijk of zij zich ervan bewust is dat het grootste deel van het interen op de reserves een gevolg is van projecten zoals de aanleg van de Westfrisiaweg of de realisatie van de hov-lijn in het Gooi. De heer Heijnen stelt de vraag of
430 mevrouw Uiterwijk van mening is dat deze projecten niet hadden moeten plaatsvinden, omdat ze dan geen aanspraak hadden hoeven maken op de reserves.

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) maakt een onderscheid tussen zaken die zij als kerntaken van de provincie beschouwen, zoals wegenonderhoud, waarvoor ze het gebruik van reserves
435 gerechtvaardigd vinden en incidenteel beleid, dat de afgelopen jaren is gevoerd en waarvan de uitgaven voor klimaat, duurzaamheid en vitaal landelijk gebied opgelopen zijn tot 54 miljoen. Ze benadrukt dat deze zaken niet uit de reserves gedekt zouden moeten worden. Ze pleit voor een kritische evaluatie om te bepalen welke zaken wel en niet uit de reserves moeten worden gefinancierd. Ze benadrukt het belang van het voorkomen van problemen door dergelijk beleid
440 incidenteel te financieren uit de reserves, omdat er binnen de lopende begroting vaak geen ruimte voor is.

De heer **Mülder** (D66) merkt op dat JA21 kritisch heeft gekeken naar de uitgaven en hoe deze verminderd kunnen worden om de begroting rond te krijgen. Hij vraagt echter of JA21
445 ook heeft gekeken naar de inkomsten en of er mogelijkheden zijn om meer uit bepaalde projecten te halen.

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) geeft aan dat ze tegen een verhoging van de opcenten is. Ze benadrukt dat de provincie zich moet concentreren op haar kerntaken en dat er bezuinigd moet worden op
450 de huidige begroting, zodat de inwoners niet worden belast met hogere lasten om zaken zoals klimaat en duurzaamheid te financieren.

De heer **Mülder** (D66) sluit zich aan bij de punten die in het eerste deel zijn genoemd door de heer Heijnen en mevrouw Uiterwijk. Daarnaast adresseert de heer Mülder de volgende punten:
455 • De heer Mülder vraagt specifiek naar de acties die de gedeputeerde van plan is te nemen met betrekking tot de risico's in verband met de SiSa-regeling-verantwoording, zoals aangegeven door de accountant.
• Ook uit de heer Mülder zijn verrassing en bezorgdheid over het liquiditeitstekort en vraagt hij naar de oorzaken en mogelijke oplossingen hiervoor.
460 • Verder merkt hij op dat hij graag meer serieuze aandacht in de bestuurlijke antwoorden zou willen zien voor bepaalde problemen die in de accountantsverklaring zijn genoemd. Dit is

belangrijk voor D66, aangezien de provincie een middenbestuur is die ook financieel toezicht houdt op andere bestuurslagen. D66 is van mening dat de provincie een gedegen begroting zouden moeten hebben en daaraan strengere eisen moet stellen.

465

De heer **Valk** (BBB) uit zijn tevredenheid over de uitgebreide jaarstukken en de beantwoording van de vragen, maar merkt op dat ze wel erg omvangrijk zijn, zoals ook aangegeven door de accountant. Het is de vraag of alle informatie die is opgenomen wel noodzakelijk is in accountantsrapporten.

470

Daarnaast maakt de BBB zich zorgen over de liquiditeitspositie en de problemen met aanbestedingen. De verklaring is dat er problemen zijn met het afstemmen van de codes die vanuit Brussel komen en vervolgens in de boekhoudsystemen moeten worden ingevoerd. Ze hopen op verbetering op dat gebied.

475

De heer **Deen** (PVV) uit zijn tevredenheid dat GS serieus omgaat met de kritische aanbevelingen van de accountant. Hij benadrukt dat de aanbeveling met betrekking tot de leesbaarheid van de jaarstukken een belangrijk aandachtspunt is.

480

Daarnaast bedankt de heer Deen de gedeputeerden voor het beantwoorden van de technische vragen. De PVV heeft nog een aanvullende vraag over de aangekochte hectare grond. Gedeputeerde Rommel noemde dat er zeven kooptransacties hebben plaatsgevonden. De vraag is om hoeveel landbouwgrond per perceel dat gaat.

485

Mevrouw **Poot** (VVD) is lovend over de jaarstukken en complimenteert zowel Gedeputeerde Staten als de ambtenaren voor hun goede voorbereiding en deze jaarstukken. De VVD heeft de volgende vragen en opmerkingen:

490

- Ze benoemt echter dat de jaarstukken door hun omvang minder toegankelijk zijn, wat jammer is omdat niet alleen Statenleden, maar ook inwoners toegang hebben tot deze stukken. Ze vraagt de gedeputeerde om met een voorstel te komen om de jaarrekening aantrekkelijker te maken voor inwoners, waarbij ook Statenleden betrokken kunnen worden.

495

- Daarna gaat mevrouw Poot in op de hogere onttrekkingen aan de reserves, het aantrekken van vreemd vermogen en de achteruitgang van de financieringspositie. Ze vraagt om meer inzicht in de beleidskeuzes die hebben geleid tot deze situatie en wanneer er expliciet is besloten om de financieringspositie te laten verslechteren. Ook vraagt ze naar de mogelijkheid van regelmatige rapportages over de liquiditeitspositie en de bijsturing die Provinciale Staten hierin kunnen doen. Ze pleit voor het verstevigen van de treasuryfunctie en vraagt wanneer hier verder over gesproken kan worden.

500

- Verder brengt mevrouw Poot de hoge schuldquote in 2023 ter sprake en vraagt naar de reden achter het planningsoptimisme in 2022 en welke maatregelen de gedeputeerde neemt om dit terug te brengen.

505

- De VVD wil ook weten wanneer de volgende evaluatie van de deelnemingen SolaRoad en Zeestad Beheer gepland staat.

- Tot slot maakt mevrouw Poot zich zorgen over de benodigde financiële middelen voor het onderhoud van wegen en bruggen. Ze vraagt of het geplande onderhoud voldoende rekening houdt met risico's en of er een mogelijk risico bestaat op grote tegenvallers in de komende jaren.

510 De heer **Klein** (ChristenUnie) is geïnteresseerd in de antwoorden op de vragen van de VVD, daarbij in ogenschouw nemende welke partijen betrokken waren bij de besluitvorming in voorgaande colleges. Hij benadrukt dat het ook belangrijk is te kijken welke mogelijkheden de provincie heeft om de inkomsten te verhogen. De ChristenUnie is tevreden over de financiële kant van de jaarstukken en bedankt Gedeputeerde Staten en de ambtenaren voor hun inzet. Er worden
515 echter serieuze aanbevelingen gedaan door de accountant, met name over de naleving van aanbestedingsregels. De heer Klein wil op de hoogte worden gehouden van de opvolging van deze aanbevelingen.

De ChristenUnie is echter van mening dat de verwerking van de brede basismonitor nog
520 onvoldoende is. Hoewel er pogingen worden gedaan om alle aspecten van brede welvaart te benoemen, functioneert het op dit moment niet als een sturingsinstrument. De cijfers zijn vaak verouderd en daardoor onbruikbaar. De heer Klein wijst erop dat de provincie zelf ook beschikt over actuelere informatie, zoals de productie van duurzame energie. Hij vraagt Gedeputeerde Staten of zij erkennen dat de cijfers van de brede welvaartmonitor op deze manier nauwelijks
525 bruikbaar zijn en wat er nodig is om deze indicatoren beter te benutten en actueler te maken.

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) merkt op dat, ondanks de omvang van de jaarrekening 2022, er 219 vragen zijn gesteld door collega–Statenleden, die op 148 pagina's zijn beantwoord. Ze geeft aan mogelijk geen goed inzicht te hebben gekregen, omdat 50PLUS geen
530 verdiepende vragen heeft gesteld. Voor 50PLUS gaat het echter om een afgesloten periode waarover financiële ambtenaren in opdracht van de gedeputeerde duidelijkheid hebben verschaft en die de accountant heeft getoetst op doelmatigheid en rechtmatigheid. Ook de Rekeningencommissie heeft naar de stukken gekeken. Bovendien is er een meevaller. Voor 50plus hoeven de jaarstukken niet kloppend gemaakt te worden aan de begroting. Het gaat
535 immers om indicatoren. Mevrouw Van der Helm stelt voor om in het vervolg de vragen in een informatieve bijeenkomst aan de gedeputeerde en haar ambtenaren te stellen, zodat dubbele vragen in één keer kunnen worden beantwoord en lastige vragen schriftelijk binnen een redelijke termijn kunnen worden behandeld. Ze zal een motie indienen en hoopt op steun van haar collega's.

540 Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) reageert op de opmerking van mevrouw Van der Helm en vraagt hoe zij de inrichting van de jaarrekening zou willen zien, aangezien de jaarrekening ook een verantwoording is van de begroting.

545 Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) benadrukt dat de begroting een vooruitblik is, terwijl de jaarstukken de werkelijkheid weergeven. Ze merkt op dat het onmogelijk is om de jaarstukken overeen te laten komen met de begroting; dit is 'boekhoudkundige vindingrijkheid'.

Mevrouw Van der Helm–Chandansingh merkt in het vervolg van haar bijdrage op dat het resultaat
550 over 2022 een positief saldo van 24,6 miljoen euro laat zien, vergeleken met 21,7 miljoen euro daarvoor. 50PLUS wacht de antwoorden op de vragen die de andere fracties hierover hebben gesteld, af. De belangrijkste mutaties die hebben bijgedragen aan het verschil zijn toegelicht. Vanwege de verschillende crises landelijk, die invloed hebben gehad op provinciaal niveau, begrijpt ze dat er niet veel kon worden opgepakt. Ze mist echter wel meer aandacht voor het

555 woningendossier na de coronacrisis. Ook noemt 50PLUS het tekort aan liquide middelen, waar ze de antwoorden op de vragen van het CDA en D66 op afwacht.

Commissielid **Korzelius** (GL) heeft de jaarstukken grondig doorgenomen en benadrukt de positieve punten, zoals de goede voorbereiding, solide financiële positie van de provincie en de
560 voorbereiding op de rechtmatigheidsverantwoording. Hij complimenteert het college en de accountant voor hun inzet en waardeert de discussie met de accountant tijdens de Rekeningencommissie.

Er zijn echter twee negatieve punten die opvallen:

- 565 • Ten eerste is er bezorgdheid over het inkoop- en aanbestedingsproces. Het college heeft verbetering beloofd. Het vraagstuk is niet uniek voor Noord-Holland en speelt in veel gemeenten en provincies vanwege de complexiteit van de regelgeving op dat gebied. Commissielid Korzélius is benieuwd naar de aanpak van het college in deze.
- 570 • Daarnaast wordt het einde van de reserveperiode genoemd. De provincie heeft gebruik gemaakt van reserves die zijn verkregen door de verkoop van energiebedrijven, maar nu moet er geld worden geleend en de treasuryfunctie worden versterkt. Eerdere vragen zijn hierover gesteld en de spreker kijkt uit naar de reactie van het college.
- GroenLinks is met name benieuwd naar de antwoorden op de vragen over de monitoring.
- 575 • Ook GroenLinks heeft technische vragen gesteld. Voor de grondwaterheffing pleit GroenLinks voor het verlagen van de drempel van 25.000 m³ voor grondwateronttrekking, drinkwaterbedrijven uitgezonderd, en een verhoging van de grondwaterheffing per kubieke meter, om het grondwatergebruik te beperken.

580 Statenlid **De Weerd** (Volt) bedankt voor de uitgebreide jaarstukken en benadrukt dat Volt zich inzet voor het versterken van vertrouwen tussen burger en overheid. Ze verwachten dat de jaarstukken laten zien of het college op koers ligt om de gestelde doelen, zoals de bouw van 84.000 woningen voor 2030, te behalen. De jaarstukken moeten dienen als een verantwoording aan Provinciale Staten over de inspanningen en de kosten die het college maakt.

585 Volt is blij om te zien dat de effectindicatoren en basismonitor per programma zijn opgenomen in de jaarstukken, wat helpt bij het monitoren van doelstellingen zoals nieuwbouwwoningen en plancapaciteit. Echter, de accountant geeft aan dat de leesbaarheid nog verbeterd kan worden. Andere partijen, zoals VVD, PVV en Partij voor de Dieren, uiten ook zorgen over de omvang en leesbaarheid van de jaarstukken. Daarom vraagt Volt aan het college om samen met Provinciale
590 Staten een voorstel te doen om de leesbaarheid van de jaarstukken te verbeteren. Specifieke vragen die daarbij aan bod moeten komen zijn: hoe definiëren GS en PS leesbaarheid, zien zij de jaarstukken als een instrument voor sturing, en wat is de rol van de brede basismonitor in de gehele jaarstukken?

595 Statenlid **Kostić** (PvdD) geeft aan dat het punt van haar fractie niet zozeer ging over de leesbaarheid, maar juist over het gebrek aan mogelijkheden om de provinciale ambities te monitoren en controleren op basis van de beschikbare informatie. Statenlid Kostić vraagt aan Volt of zij dit ook herkennen.

600 Statenlid **De Weerd** (Volt) herkent zich hierin.

Vervolgens brengt de spreker een inhoudelijk punt naar voren, namelijk de woningbouwopgave. Volt constateert dat, ondanks de inzet van Gedeputeerde Staten om de woningbouw te versnellen, de effectindicatoren een somber beeld laten zien. Het woningtekort blijft hoog, de
605 plancapaciteit stagneert en de gemiddelde koopsom stijgt. Bovendien merkt hij op dat er sprake is van 2,5 miljoen onderbesteding. Hij vraagt wanneer Gedeputeerde Staten hiervan op de hoogte waren en welke stappen ze hebben genomen om hier verandering in te brengen.

Daarnaast sluit Volt zich aan bij de zorgen van andere partijen over de liquiditeitspositie en de
610 gebrekkige naleving van de Europese aanbestedingsregels.

Mevrouw **Ten Ham** (PvdA) uit haar zorg over de onvervulde vacatures bij de provincie, terwijl de ambities van de provincie hoog zijn. Ze stelt verschillende vragen: zijn de moeilijk te vervullen vacatures over de hele breedte verdeeld of zijn ze meer specifiek voor bijvoorbeeld financieel of
615 technisch personeel; welke programma 's raken in het gedrang; wat doet de provincie eraan om tot een goede invulling te komen? De PvdA wil graag op de hoogte worden gehouden van de ontwikkeling van de bezetting.

Daarnaast brengt mevrouw Ten Ham het project "De kop werkt!" ter sprake, dat gericht is op het
620 stimuleren van de bedrijvigheid in de Kop van Noord-Holland. Ze uit haar zorgen over de 12,2 miljoen minder bestedingen dan verwacht in 2022 en vraagt naar de oorzaak hiervan. Ze merkt op dat de website van het project niet beschikbaar is en vraagt naar de reden daarvan.

De **voorzitter** constateert dat de eerste termijn vanuit de commissie is afgerond en schorst de
625 vergadering voor vijf minuten.

Schorsing 14.34 tot 14.47 uur.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten
630

Gedeputeerde **Kocken** reageert op de inbreng vanuit de commissie in eerste termijn.

Als eerste begint zij met een onderwerp wat door een aantal commissieleden is benoemd: het verbeteren van de indicatoren. De gedeputeerde legt uit dat de provincie een planning- en
635 controlcyclus heeft met een begroting en jaarstukken. Ze benadrukt echter dat niet alles wat de provincie doet gemakkelijk meetbaar is. Ze gaf het voorbeeld van een doelstelling voor het plaatsen van bushokjes, waarbij het aantal gerealiseerde bushokjes aan het einde van het jaar kan worden geteld. Het is gemakkelijk zo'n doelstelling als indicator op te nemen. Echter, veel van de provinciale doelen zijn niet zo concreet, omdat die zich richten op maatschappelijke
640 veranderingen en het stimuleren van diverse zaken, waarbij het lastig is om daar een indicator op te zetten. Om toch een beeld hierbij te krijgen, is er de brede basismonitor geïntroduceerd, die jaarlijks wordt gepubliceerd en een trendbeeld geeft. Hoewel de brede basismonitor naast de jaarrekening wordt gelegd, blijft het nog steeds een trendbeeld. Gedeputeerde Kocken merkte op dat het praktisch onmogelijk is om met de beschikbare gegevens, die afkomstig zijn van andere
645 bronnen, alle ambities precies te meten en te koppelen aan de eigen doelstellingen. De gedeputeerde is echter bereid om te kijken naar ontbrekende indicatoren of indicatoren die niet langer relevant zijn. Ze staat open voor voorstellen op dit gebied. Gedeputeerde Kocken erkende dat het lezen van de jaarstukken om te bepalen of alle gestelde ambities daadwerkelijk zijn

650 bereikt, zijn beperkingen heeft. De gedeputeerde is van mening dat er al aanzienlijke
inspanningen worden geleverd om de jaarstukken inzichtelijker te maken en dat de
geïncorporeerde indicatoren een verbetering zijn ten opzichte van eerdere methoden. Ze
benadrukt echter dat de verwachtingen over sluitende en nauwkeurig afgestemde metingen
realistisch moeten blijven, omdat de provincie afhankelijk is van de beschikbare gegevens van
655 externe bronnen. Gedeputeerde Kocken geeft aan dat veel van de doelen beter te vinden zijn in
de documenten in de betreffende portefeuille, en niet specifiek in de jaarstukken. Er moet een
balans zijn, enerzijds is er een behoefte aan meer informatie, maar er moet ook rekening worden
gehouden met de omvang van het document. Het is niet mogelijk om alle mogelijke vragen
daarin te beantwoorden.

660 Gedeputeerde Kocken bespreekt de suggestie van mevrouw Poot om met een voorstel te komen
om de leesbaarheid van de jaarstukken te verbeteren. De gedeputeerde noemt het "in één
oogopslag" overzicht als een hulpmiddel, maar benadrukt dat de digitale weergave van het stuk
ook erg behulpzaam is. Gedeputeerde Kocken legt uit dat op de website kan worden doorgeklikt
naar specifieke informatie waar mensen in geïnteresseerd zijn. Ze hoopt dat verbeteringen op
665 deze website een grotere groep geïnteresseerden toch kunnen bedienen. Ze erkent dat
jaarstukken meestal voor de fijnproevers zijn en dat het niet haalbaar is dat iedereen in Noord-
Holland deze stukken leest om te weten wat het provinciebestuur voor hen doet. Ze legt de
verantwoordelijkheid voor verdere verbeteringen bij de commissieleden en staat open voor
suggesties, maar geeft aan geen groot plan te zullen presenteren. Ze gelooft dat de digitale
670 weergave al een grote stap vooruit is en wil kijken of dit ertoe leidt dat meer mensen de
jaarstukken zullen lezen en ook begrijpen.

Gedeputeerde Kocken bespreekt de zorgen die zijn geuit over het plotselinge tekort aan liquide
middelen. Ze erkent dat dit niet onverwacht was, maar wel eerder kwam dan verwacht. Dit heeft
675 te maken met subsidies die eerder verstrekt moeten worden en projecten die eerder doorgaan
dan gepland. Ze benadrukt dat er nu meer aandacht moet worden besteed aan de planning en
afstemming van deze financiële zaken. Dit heeft de volle aandacht en binnenkort ontvangen de
Staten ook een brief over de treasuryfunctie, die hierdoor relevanter is geworden. Gedeputeerde
Kocken verwacht dat ze binnenkort weer up-to-date zullen zijn, maar merkt op dat er in de
680 toekomst mogelijk nog meer aandacht aan besteed moet worden. Het instellen van de
treasuryfunctie is momenteel een prioriteit om de subsidies en betalingen goed te monitoren,
aangezien deze allemaal uit hetzelfde potje worden gefinancierd. Zolang der voldoende liquide
middelen zijn, is er geen groot probleem, maar nu de reserves van liquide middelen kleiner zijn
geworden, is daar meer aandacht voor nodig.

685 Mevrouw **Poot** (VVD) benadrukt dat het lenen op zichzelf niet het probleem is, omdat ze
begrijpt dat dit soms nodig is. Haar zorg ligt echter bij het feit dat het tekort aan liquide
middelen enigszins onverwacht kwam. Dit roept bij haar de vraag op of er nog andere
verrassingen in de financiële situatie te verwachten zijn.

690 Gedeputeerde **Kocken** legt uit dat de provincie zich inspant om te proberen alle risico's en de
timing ervan in kaart te brengen. Ze hadden verwacht dat de vraag naar liquide middelen rond de
zomer zou komen, maar het gebeurde al in april. Ze waren echter al een jaar geleden op de
hoogte dat deze situatie mogelijk zou kunnen ontstaan. Dit is inherent aan een grote organisatie

695 met veel geldstromen. De situatie had ook anders uit kunnen pakken en dan zou er waarschijnlijk weinig aandacht aan zijn besteed.

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) vraagt of Provinciale Staten destijds ook op de hoogte zijn gesteld dat de liquiditeitspositie onder druk zou komen te staan. De gedeputeerde gaf aan dat ze het een jaar geleden al wisten.

Gedeputeerde **Kocken** bevestigt dit. De Staten worden over dergelijke grote zaken altijd geïnformeerd.

705 De gedeputeerde erkent dat JA21 terecht opmerkt dat sommige uitgaven als incidentele posten zijn behandeld en gedekt zijn uit reserves. Ze geeft aan dat dit deels te wijten is aan situaties waarin taken oorspronkelijk als incidenteel werden beschouwd, maar later uitgroeien tot structurele taken met bijbehorende structurele lasten en dekking. Dit is inderdaad iets waar de provincie zich rekenschap van moet geven.

710 Gedeputeerde Kocken geeft aan dat naar aanleiding van de SiSa (Single Information Single Audit) er inspanningen worden geleverd om intern de kennis te verbreden, zodat de provincie beter voorbereid is. Daarnaast wil ze samen met het Rijk nadenken over de vormgeving van regelingen, zodat er aan de voorkant al meer sturing mogelijk is. Op deze manier wil de provincie zich
715 aanpassen aan een nieuwe realiteit, waarin er sprake is van verschillende instrumenten. De SiSa-regeling zal de komende tijd dan ook de nodige aandacht vragen.

Gedeputeerde Kocken geeft aan dat de provincie gedegen jaarstukken heeft, maar dat er altijd ruimte is voor verbetering. Ze benadrukt dat het belangrijk is om te weten hoe goed de
720 jaarstukken zijn en of er nog ruimte is voor verbetering. Ze merkt op dat ze graag een tien zouden willen behalen, maar dat een acht, zoals volgens de accountant, ook al een goede score is. Ze erkent dat er altijd verbetermogelijkheden zijn en dat ze de aanbevelingen graag meenemen en ermee aan de slag gaan. Ze geeft echter aan dat zelfs als ze dit jaar de aanbevelingen goed oppakken, er volgend jaar waarschijnlijk nog steeds aanbevelingen zullen
725 zijn.

De heer **Mülder** (D66) noemt de volgende punten:

- De heer Mülder verwijst naar het antwoord van de accountant over de specialistische kennis rondom SiSa. De accountant gaf aan dat het niet de oplossing is om deze
730 kennis breed in de hele organisatie te verspreiden. De heer Mülder vraagt om hier aandacht aan te besteden.
- Daarnaast brengt de heer Mülder naar voren dat hij niet heeft gevraagd of de jaarstukken goed zijn, maar dat hij zich afvraagt of er niet een stap extra gezet moet worden, met name wat betreft de liquiditeit. Hij stelt voor om niet alleen te streven
735 naar een acht, maar om standaard naar een negen te streven, omdat de provincie ook belast is met bestuurlijk en financieel toezicht op andere gremia.

Gedeputeerde **Kocken** benadrukt nogmaals dat streven naar een negen prima is. Haar opmerking dat de accountant een acht gaf, was niet zozeer bedoeld om zichzelf op de borst te kloppen,
740 maar eerder om de provincie te vergelijken met de benchmark en om iedereen gerust te stellen. Wat betreft de liquiditeit is het streven naar een negen in principe wel wenselijk. Dit betekent

745 echter niet dat er niet geleend moet worden, maar dat er een goed beleid moet worden gevoerd en dat de treasuryfunctie op orde moet zijn. Gedeputeerde Kocken geeft aan dat hier al aan gewerkt wordt en dat de Statenleden hierover geïnformeerd zullen worden. Zij erkent ook het belang van het naleven van een voorbeeldrol en het op orde hebben van de eigen zaken, aangezien zij ook toezicht moeten houden.

750 De motie die 50PLUS heeft aangekondigd, is op zich prima. De gedeputeerde begrijpt dat het voor sommige mensen de eerste keer is dat ze naar deze stukken kijken en dat er dan veel vragen kunnen zijn, waarvan op sommige vragen ergens anders het antwoord te vinden is of die mogelijk niet strikt relevant voor de jaarstukken zijn. De gedeputeerde vindt het belangrijk om te zoeken naar manieren om iedereen snel op dezelfde pagina te krijgen als er breed in de Staten onduidelijkheden zijn.

755 Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) merkt op dat er veel vragen zijn gesteld en dat sommige vragen ook meerdere keren zijn gesteld. De spreker is ook voor zichzelf op zoek naar een middel wat werkt en stelt voor om een informatieve bijeenkomst te organiseren als een middel om efficiënter met de vragen om te gaan. Ze vraagt ook naar de mening van haar collega's hierover.

760 Gedeputeerde **Kocken** geeft aan dat ze het aan de Staten overlaat om al dan niet in discussie te gaan over het voorstel van mevrouw Van der Helm. Ze geeft aan dat verbeteringen op dit gebied altijd wenselijk zijn en dat als er ideeën zijn om de commissie of de Staten beter voor te bereiden op de financiële stukken, dit altijd een positieve ontwikkeling zou zijn.

765 Gedeputeerde Kocken reageert op de vraag van GroenLinks over inkoop en aanbesteding. Ze benadrukt dat het probleem niet alleen bij hen speelt, maar ook bij andere overheden. Om hier meer grip op te krijgen, zal de provincie gedurende het jaar meer spendanalyses uitvoeren. Vervolgens bespreekt gedeputeerde Kocken de vraag over de grondwaterheffing en stelt dat het antwoord te vinden is in de technische vragen. Als het antwoord niet voldoende bevredigend is, suggereert ze dat dit meer een discussie is die binnen de Staten of de commissie gevoerd moet worden.

775 Commissielid **Korzelius** (GL) geeft aan dat het antwoord was dat de perceptiekosten om de grens te verlagen nogal hoog zijn. Hij suggereert echter dat als de grondslag voor de grondwaterheffing wordt verhoogd, het probleem veel minder zou zijn.

Gedeputeerde **Kocken** had de vraag niet op deze manier opgevat en zal kijken of zij hier in tweede termijn meer over kan zeggen.

780 Gedeputeerde Kocken reageert tot slot op de vragen van de Partij van de Arbeid over onvervulde vacatures. Ze geeft aan dat dit probleem niet alleen speelt bij de provincie, maar op dit moment ook bij veel andere werkgevers. Ze verzoekt de PvdA om de vragen per e-mail aan haar door te sturen, zodat ze schriftelijk gedetailleerd antwoord kan geven. Ze benadrukt dat de provincie veel inzet toont om de vacatures in te vullen, omdat alle taken moeten worden uitgevoerd en er geen ruimte is om zaken te laten liggen.

785

Statenlid **Kostić** (PvdD) heeft nog enkele openstaande vragen, maar stelt deze bij voorkeur niet nogmaals, omdat dit van de spreektijd af gaat.

790

Gedeputeerde **Kocken** heeft de perceptie dat zij de vragen heeft beantwoord. De gedeputeerde legt uit dat de trendmonitor niet bedoeld is als een meting om te zien of de doelen bereikt zijn, en dat het invoeren van indicatoren niet met dat doel is gebeurd. Ze merkt op dat de provincie voor het verkrijgen van specifieke getallen en gegevens afhankelijk is van andere instanties en dat deze niet altijd up-to-date zijn op het moment dat erom gevraagd wordt. Ze adviseert het commissielid om voor informatie over natuur te kijken naar de portefeuille Natuur en voor de financiële afwikkeling naar de jaarstukken.

795

800

Statenlid **Kostić** (PvdD) heeft onbeantwoorde vragen over de klimaatbegroting. Zij benadrukt dat, hoewel de brede basismonitor geen sturingselement is, het wel een trend aangeeft. Het college heeft aangegeven dit mee te nemen in het beleid. Statenlid Kostić vraagt of er een manier is voor de Staten om te controleren hoever de provincie is gevorderd met de ambitieuze doelen op het gebied van klimaat en biodiversiteit. Zij heeft meerdere vragen gesteld, maar heeft nog geen idee hoe zij hierop kan controleren en vraagt om verduidelijking.

805

810

Gedeputeerde **Kocken** geeft aan dat de jaarstukken niet de juiste plek zijn om de voortgang van doelen op het gebied van klimaat en biodiversiteit in te noemen. Ze begrijpt dat het teleurstellend kan zijn. De gedeputeerde benadrukt dat sommige doelen en metingen niet altijd gelijktijdig worden uitgevoerd. Ze geeft aan dat er onderzoek en tijd nodig is voor bepaalde onderwerpen, wat niet parallel loopt aan de uitvoering. De gedeputeerde wijst op het uitgevoerde CO₂-onderzoek als voorbeeld van dergelijke complexe metingen. Ze stelt dat het incorporeren van dergelijke niet-financiële informatie in alle beleidsterreinen in de jaarstukken moeilijk is en dat er grenzen zijn aan wat er in de jaarstukken wordt opgenomen. Ze gelooft dat er nu een evenwicht is gevonden in de hoeveelheid niet-financiële informatie die in de jaarstukken is opgenomen.

815

820

Statenlid **Kostić** (PvdD) benadrukt dat jaarstukken bedoeld zijn als een terugblik om het ingevoerde beleid te evalueren en te kijken welke veranderingen er nodig zijn richting de kaderbrief. Ze begrijpt dat niet alles direct inzichtelijk kan worden gemaakt. Ze is blij met de CO₂-analyse, maar vraagt zich af of het mogelijk is om ook naar andere ambities op het gebied van klimaat te kijken en dit geleidelijk aan steeds beter op te nemen in de jaarstukken. Als volksvertegenwoordiger mist ze de informatie om de gedeputeerde bij te kunnen sturen.

825

830

Gedeputeerde **Kocken** geeft aan dat het lastig is om vooruit te lopen op de vraag of de CO₂-impactanalyse herhaald zal worden, aangezien dit nog afhangt van onderhandelingen voor de nieuwe coalitie. Er worden nieuwe kaders opgesteld en de gedeputeerde kan daar op dit moment niet op vooruitlopen. Ze benadrukt dat ze momenteel niet meer kan doen dan aangeven dat dit de huidige stand van zaken is. Ze kan geen grote aanvullingen geven als ze niet kan inschatten of het nieuwe college dezelfde richting op gaat.

Gedeputeerde Kocken reageert vervolgens op de vragen van de VVD over de beleidskeuzes die in de afgelopen vijftien jaar zijn en hoe de provincie in de huidige situatie terecht is gekomen. De

835 gedeputeerde noemt dat er gedurende lange tijd is gekozen om verschillende bestuursambities
uit reserves te financieren en dus de lasten voor de burgers niet te verzwaren. Ze geeft aan dat
het inderdaad een juiste constatering is van JA21 dat reserves op een gegeven moment opraken
als ze niet worden aangevuld. Ze benadrukt dat het belangrijk is om naar het geheel te kijken en
840 wijst op de verantwoordelijkheid van het hele bestuur, inclusief de Statenleden die gedurende die
periode mede de keuzes hebben bepaald. Er zijn bijvoorbeeld infrastructuurprojecten en
investeringen in Pallas geweest die aanzienlijke bedragen hebben gekost.

Mevrouw **Poot** (VVD) heeft niet gezegd dat de lasten voor de burgers verhoogd hadden moeten
worden.

845 Gedeputeerde **Kocken** merkt op dat de consequentie van het hebben van ambities, die geld
kosten, betekent dat er ergens geld vandaan moet komen. Ze legt uit dat er twee opties zijn:
ofwel het verkrijgen van extra financiering om aan de ambities te voldoen, ofwel het verlagen van
de ambities zodat er geen extra geld nodig is.

850 Mevrouw **Poot** (VVD) merkt op dat ze het in ieder geval weer met elkaar eens zijn op dat gebied.

De overige onbeantwoorde vragen gingen over het advies van de accountant met betrekking tot
rapportages over de liquiditeitsprognose en liquiditeitspositie. Specifiek wilden ze weten wanneer
855 ze deze informatie kunnen ontvangen. Daarnaast werd er gevraagd naar de reden voor het
planningsoptimisme in de schuldquote in 2022 en welke maatregelen er worden genomen om dit
planningsoptimisme te verminderen.

Gedeputeerde **Kocken** geeft ten aanzien van de aanpak van planningsoptimisme aan dat er
860 voortdurend lessen worden getrokken uit eerdere ervaringen. Ambtenaren op financiën evalueren
en optimaliseren processen, waaronder het bijstellen van planningsoptimisme. Dit geldt ook voor
de schuldquote, waarbij geleerd wordt van eerdere situaties om toekomstige verrassingen te
voorkomen.

865 De heer **Klein** (ChristenUnie) haakt aan op de discussie tussen Statenlid Kostić en gedeputeerde
Kocken. De heer Klein begrijpt dat er een balans moet worden gevonden tussen het opnemen van
details in de jaarstukken en de moeite die het kost om deze gegevens te verkrijgen. Hij merkt op
dat de cijfers momenteel tot 2018 lopen en dat het wenselijk is om een verbeterslag te maken
zonder dat er een eigen CBS wordt opgericht. Hij benadrukt dat er al veel middelen beschikbaar
870 zijn, zoals ambtenaren en computersystemen, om de financiële uitgaven nauwkeurig te
registreren. Daarom is het volgens hem niet vreemd dat er ook wordt gestreefd naar nauwkeurige
gegevens op andere gebieden, als deze beschikbaar zijn.

Gedeputeerde **Kocken** geeft aan dat ze het niet vreemd vindt dat er behoefte is aan nauwkeurige
875 en up-to-date gegevens. Ze probeert echter wel de verwachtingen te temperen en wijst erop dat
de brede basismonitor jaarlijks wordt bijgewerkt, maar niet alle indicatoren hebben een jaarlijkse
update. In gevallen waar er geen recente gegevens beschikbaar zijn, is de keuze om de indicator
op te nemen of te verwijderen. Ze benadrukt dat het opnemen van indicatoren, zelfs als de
gegevens iets achterlopen, nog steeds een beter beeld geeft – er is dan een trend zichtbaar – dan
880 helemaal geen informatie.

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) uit haar verwarring over de ogenschijnlijk tegenstrijdige opmerkingen van gedeputeerde Kocken over nieuwe indicatoren. Aan het begin hoorde ze de gedeputeerde zeggen dat nieuwe indicatoren mogelijk zouden moeten zijn, maar
885 later hoorde ze dat het toch niet mogelijk is. Dit zorgt voor verwarring, vooral omdat de gedeputeerde aan het einde betoogt dat de ambtenaren hun best doen om zaken duidelijk te maken voor de Statenleden. Mevrouw Van der Helm verwacht dan ook meer inspanning van de gedeputeerde als het gaat om nieuwe indicatoren, zelfs als het lastig is en meer tijd kost.

890 Gedeputeerde **Kocken** verduidelijkt dat ze openstaat voor nieuwe indicatoren, maar benadrukt dat deze indicatoren wel beschikbaar moeten zijn. Als er een specifieke indicator ontbreekt en deze informatie gemakkelijk verkrijgbaar is, kan deze worden opgenomen. Echter, als er gevraagd wordt naar informatie die niet regelmatig wordt bijgehouden of waar geen indicator voor is, wordt het moeilijker om deze in de financiële stukken op te nemen. Dit was het kernpunt
905 van de discussie tussen Statenlid Kostić en de gedeputeerde, waarbij het ging om informatie die niet altijd up-to-date is en daarom niet direct gekoppeld kan worden aan de financiële stukken.

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) vraagt of het mogelijk is om de benodigde informatie te verkrijgen en nieuwe indicatoren te ontwikkelen, zelfs als dit enige tijd in beslag
900 neemt. Ze merkt op dat ze geen antwoord heeft gekregen op dit specifieke aspect van haar vraag en dat dit eigenlijk haar hoofddoel was.

Gedeputeerde **Kocken** legt uit dat het afhangt van de specifieke situatie. Ze benadrukt dat het laten uitvoeren van de CO₂-impactanalyse door een extern bureau al aanzienlijk veel werk was.
905 Het toevoegen van nieuwe indicatoren vereist zorgvuldige afweging en besluitvorming. Op dit moment heeft het ambtenarenapparaat de informatie niet direct beschikbaar en kan het niet zomaar worden gedeeld. Als de Staten het besluit nemen om nieuwe indicatoren toe te voegen, zal de gedeputeerde deze opdracht uitvoeren.

910 Gedeputeerde **Zaal** beantwoordt de vragen over het programma "De kop werkt!". Ze legt uit dat de website niet meer beschikbaar is, omdat het programma op 1 januari 2021 is beëindigd en per 1 januari 2022 niet meer bestaat. Een groot deel van de middelen, 12 miljoen, bleek nog niet te zijn uitgegeven. Een deel daarvan is gereserveerd voor projecten op het gebied van havens en mobiliteit, die een langere looptijd hebben en nu worden gefinancierd vanuit de reserves voor
915 havens en mobiliteit. Een kleiner deel, ongeveer 1 à 1,5 miljoen, is teruggekomen bij de algemene middelen, omdat er geen geschikte projecten werden gevonden voor De Kop. Ze verwijst naar een eerder gestuurde brief met meer gedetailleerde informatie over de onderbesteding. Hoewel het programma is beëindigd, worden sommige projecten nog steeds uitgevoerd vanuit de portefeuilles havens en mobiliteit.

920 Gedeputeerde **Loggen** krijgt de gelegenheid tot een reactie op de commissie in eerste termijn.

Gedeputeerde Loggen begint met het bespreken van de deelnemingen, met name Zeestad. Gedeputeerde Loggen vertegenwoordigt de provincie in deze. Op verzoek van de gemeente Den
925 Helder heeft de provincie een verlenging tot tot 2024 afgesproken. Daarmee zou deze deelneming in principe aflopen, tenzij er een nieuwe hulpvraag komt. Er zal dan opnieuw inhoudelijk worden bekeken of en hoe de provincie zal deelnemen.

930 De vragen over het niet opnemen van bepaalde zaken in de jaarrekening zijn al beantwoord door gedeputeerde Kocken, waarbij de gedeputeerde ook benadrukt dat niet alles wat niet direct een financiële vertaling heeft, wordt opgenomen en dat er andere programma's en documenten zijn waarin dit wordt weergegeven.

935 De voortgang en plancapaciteit van woningbouw zijn te vinden in de jaarlijks uitgebrachte monitor plancapaciteit, die apart wordt besproken in de commissie. Gedeputeerde Loggen wijst erop dat de hoogste productie ooit op het gebied van woningbouw juist in de periode na corona heeft plaatsgevonden. Vervolgens legt gedeputeerde Loggen uit dat de gemeenten de primaire verantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering – hoe en wanneer er wordt gebouwd – en de provincie bepaalt waar er wordt gebouwd.

940 Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) vult aan dat zij op een vriendelijke manier duidelijk heeft proberen te maken dat er na twee jaar van corona meer ambitie had kunnen zijn in het betreffende dossier, waar de urgentie hoog is. Ze benadrukt dat ze niet heeft gezegd dat er helemaal geen actie is ondernomen, maar dat de ambitie in haar ogen onvoldoende is.

945 Gedeputeerde **Loggen** merkt op dat hij het niet eens is met de constatering dat er niet genoeg ambitie zou zijn in het woningbouwdossier. Hij wijst erop dat er juist de hoogste realisatie in jaren is behaald, dankzij de samenwerking met alle gemeenten in Noord-Holland. Daarnaast verwijst hij naar het Masterplan Wonen, dat een breder instrumentarium biedt om verder te gaan dan de huidige rol van de provincie. Hij laat weten dat het aan de nieuwe Staten is om hierover te discussiëren. De gedeputeerde deelt niet de mening dat er een gebrek aan ambitie is, ook al wordt dit vriendelijk gesteld.

955 Gedeputeerde Loggen geeft vervolgens aan dat de presentatie van de onderbesteding en prestaties plaatsvindt in de monitor plancapaciteit, omdat dit de relevante plek is en niet in de jaarrekening. Hij legt uit dat de jaarrekening vroeger zeer uitgebreid was en veel tijd in beslag nam voor bespreking, maar dat er nu gekozen is voor een andere aanpak.

960 De 2,5 miljoen onderbesteding in Amsterdam wordt verklaard door factoren zoals stikstof en andere belemmeringen die het tempo van de projecten hebben vertraagd. Er wordt verwacht dat er in de komende jaren een inhaalslag zal plaatsvinden en dat het geld alsnog uitgekeerd moet worden.

965 Ten slotte merkt Gedeputeerde Loggen op dat er een terugkerende discussie is tussen de GroenLinks-fractie en de portefeuillehouder Water over de grondwaterheffing. Hij benadrukt dat deze heffing niet ongelimiteerd bestemd kan worden voor andere doeleinden vanwege de rechtmatigheid ervan. Hij verwacht dat er in het nieuwe coalitieakkoord een paragraaf zal worden gewijd aan dit onderwerp, waarbij de input van GroenLinks belangrijk zal zijn. Als dit niet het geval is, verwacht hij dat de nieuwe portefeuillehouder Water opnieuw de discussie daarover zal aangaan.

Tweede termijn commissie

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) benoemt in de tweede termijn de volgende punten:

- 975
- Mevrouw Uiterwijk geeft aan dat de indicatoren voornamelijk een trendbeeld geven en dat er meer informatie nodig is over wat er daadwerkelijk bereikt is. Ze overwegen om hierover een motie in te dienen in de Provinciale Statenvergadering.
 - Wat betreft de liquiditeitsprognose, merkt mevrouw Uiterwijk op dat de Staten hierover geïnformeerd zijn. Het ontstane tekort is minder onverwacht, maar JA21 is van mening dat de aanpassing van het treasurybeleid eerder had moeten plaatsvinden in anticipatie op het aantrekken van vreemd vermogen.
 - JA21 bespreekt ook de discussie over beleid dat aanvankelijk incidenteel is, maar op den duur mogelijk structureel wordt, waardoor het niet langer uit de reserves gedekt kan worden. Ze waarschuwt ervoor dat dit boekhoudkundig niet is toegestaan en dat men moet voorkomen dat er te vaak op deze manier naar incidenteel beleid wordt gekeken.
 - Tot slot verwijst mevrouw Uiterwijk naar het verzoek van 50PLUS om te reageren op hun voorgenomen motie. Ze geeft aan dat zij en haar fractie de voorkeur geven aan schriftelijke antwoorden, omdat dit hen de gelegenheid geeft om de antwoorden rustig te bestuderen en terug te lezen. Ze pleiten niet voor een fysieke sessie waar mondeling vragen kunnen worden gesteld, omdat het moeilijker is om de antwoorden te verwerken en mee te nemen.
- 980
- 985
- 990

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) bedankt de gedeputeerden voor hun uitgebreide antwoorden. Ze geeft aan dat ze een vraag aan haar collega's heeft voorgelegd en het leuk zou vinden als zij daar ook hun mening over geven. Ze betreurt de reactie van de collega van JA21. Mevrouw Van der Helm benadrukt dat ze alle gestelde vragen zorgvuldig heeft doorgenomen en veel dubbele vragen heeft opgemerkt. Ze vindt het belangrijk dat de tijd efficiënt wordt besteed. Mevrouw Van der Helm wil graag horen hoe de andere collega's hierover denken.

995

De **voorzitter** stelt vast dat er vanuit de commissie geen behoefte is hierop te reageren.

1000 De voorzitter stelt vast dat het agendapunt voldoende is besproken. De Jaarstukken 2022 zullen als besprekstuk worden doorgeleid naar de Provinciale Statenvergadering van 10 juli 2023.

Schorsing 15.34 tot 15.38 uur.

1005 **3.b.1 A-agenda Financiën: Kaderbrief 2024**

en

1010 **3.b.2 Kaderbrief 2024 – aanvullende informatie (uit GS 13 juni jl.)**

De kaderbrief vormt het startpunt van de jaarlijkse begrotingscyclus. In deze brief schetst het college de relevante maatschappelijke, economische en financiële ontwikkelingen. Provinciale Staten geven via de kaderbrief de uitgangspunten mee aan het college waarbinnen de Begroting 2024 zal worden opgesteld. Donderdag 13 juni is ook een brief met aanvullende informatie bij de agenda gepubliceerd. Het voorstel van behandeling is om 3.b.1 en 3.b.2 gevoegd te behandelen. Provinciale Staten wordt gevraagd de kaderbrief en de brief met aanvullende informatie bij deze agendapunten met elkaar en met de gedeputeerde bespreken om advies uit te brengen aan PS.

1015

Eerste termijn commissie

- 1020 De heer **Valk** (BBB) geeft aan dat de Kaderbrief 2024 voorzichtig is opgesteld, omdat tijdens de coalitieonderhandelingen nog alles besproken zal worden. Hij merkt op dat er daarom niet veel aan toe te voegen is.
- 1025 Statenlid **Kostić** (PvdD) benadrukt de urgentie van het aanpakken van de klimaat- en natuurr crisis, inclusief het welzijn van niet-menselijke dieren. Partij voor de Dieren heeft vier punten voor in verband met de Kaderbrief:
1. Partij voor de Dieren uit hun zorgen over het gebrek aan structurele financiële dekking voor de aanpak van de klimaatcrisis en vraagt of daar verandering in komt in de begroting.
 - 1030 2. Statenlid Kostić vindt het onverantwoord en onrealistisch om de opcenten niet te verhogen en pleit voor een verhoging naar minstens het landelijk gemiddelde, waarbij de extra kosten voor burgers beperkt blijven. Wanneer deze opbrengsten gebruikt zouden worden voor het oplossen van de verschillende uitdagingen, kunnen er meer maatschappelijke baten worden behaald.
 - 1035 3. Statenlid Kostić benadrukt het belang van dierenwelzijn en vraagt om meer investeringen, transparantie en concretere doelstellingen, met name op het gebied van niet-dodelijke middelen bij schade en de financiering van wildopvangcentra. Statenlid Kostić vraagt de gedeputeerde toe te zeggen de mogelijkheid van structurele financiering van wildopvangcentra mee te nemen in de begroting.
 - 1040 4. Statenlid Kostić vraagt om meer aandacht in de kaderbrief voor de brede basismonitor, zodat expliciet zichtbaar wordt hoe de trends en ontwikkelingen uit de monitor zijn meegenomen in de keuzes die zijn gemaakt.
- 1045 Mevrouw **Poot** (VVD) benadrukt dat de kaderbrief dit keer bijzonder is, vanwege de lopende formatieonderhandelingen en er nog geen nieuw coalitieakkoord is. De verwachting is dat de onderhandelaars deze kaderbrief meenemen in hun besprekingen. Ze merkt op dat er eerder een brief is gekomen waarin een fout is gecorrigeerd en waarin is aangegeven dat de meicirculaire is verwerkt in het langetermijnperspectief. Dat maakt het aan de ene kant wat gunstiger, maar het blijft noodzakelijk om verschillende maatregelen te nemen.
- 1050 Haar eerste vraag is of deze nieuwe raming invloed heeft op de scenario's voor een sluitende begroting van Gedeputeerde Staten. De VVD-fractie hecht belang aan een sluitende begroting, wat voor de VVD een prudent en realistisch financieel beleid betekent. Ze steunen de maatregel van Gedeputeerde Staten om het aantal geregistreerde auto's en daarmee de opcenten realistisch
- 1055 in te schatten. Mevrouw Poot benadrukt echter dat op de lange termijn bezuinigingen noodzakelijk zullen zijn vanwege dreigende tekorten. Ze benadrukt dat de VVD-fractie vindt dat de eigen organisatie eerst kritisch bekeken moet worden op mogelijke bezuinigingen voordat er over lastenverhoging wordt gesproken.
- 1060 De heer **Kanik** (D66) vraagt mevrouw Poot hoe realistisch het is dat het wagenpark zal stijgen, terwijl er de afgelopen jaren juist is ingezet op het stimuleren van duurzame vervoersoplossingen. Hij twijfelt aan de haalbaarheid van het sturen op groei van het wagenpark in deze context.
- 1065 Mevrouw **Poot** (VVD) geeft aan dat het niet verstandig is om actief te sturen op een toename of afname van het wagenpark. Ze benadrukt dat de keuzes die mensen maken leiden tot meer

geregistreerde auto's in Noord-Holland, en het is daarom raadzaam om deze ontwikkeling realistisch mee te nemen in de begroting.

1070 De heer **Kanik** (D66) benadrukt dat een kadernota gericht is op de toekomst, en tot nu toe is het beleid gericht op een afname van autogebruik. Hij stelt dat als men een realistisch beeld wil hebben, de optie van een toename van het wagenpark niet zou moeten worden overwogen voor een sluitende begroting. De heer Kanik vraagt of de VVD het hiermee eens is.

1075 Mevrouw **Poot** (VVD), zoekend naar een gemeenschappelijk standpunt, constateert dat voor beide fracties een realistische inschatting belangrijk is. Mevrouw Poot merkt echter op dat de verwachting dat het autopark zal afnemen volgens haar niet realistisch is, gebaseerd op de toename van het autopark in de afgelopen jaren.

1080 Commissielid **Korzelius** (GL) wijst op de sombere boodschap in de kaderbrief, waarin wordt vermeld dat de tekorten scherper zullen stijgen vanaf 2027. Hij merkt op dat in de meicirculaire het oorspronkelijke tekort van 52,7 miljoen in 2027 wordt verlaagd naar 29,4 miljoen, waarbij nog geen rekening is gehouden met ambitieuze nieuwe beleidsvoornemens. commissielid
1085 Korzelijs vraagt zich af of er nog steeds sprake is van een 'ravijnjaar' gezien de systematiek in de opeenvolgende circulaire, zoals ook te zien is in de ontwikkeling van het Gemeentefonds. Hij wijst ook op de onbenutte belastingcapaciteit van 194.000 miljoen euro in 2024. De politieke keuze is dan of er een gedegen en verantwoord financieel beleid moet worden gevoerd in combinatie met nieuwe ambities en gebruikmaking van de onbenutte belastingcapaciteit, of dat
1090 er bezuinigd moet worden. Hij benadrukt dat de uitspraak hierover in handen ligt van de coalitiepartners die momenteel de coalitiebesprekingen voeren. Het mag duidelijk zijn, zo stelt commissielid Korzelijs, waar de voorkeur van GroenLinks naar uitgaat.

De heer **Kanik** (D66) vraagt naar de voorkeur van GroenLinks in deze kwestie.

1095 Commissielid **Korzelijs** (GL) verwijst naar het verkiezingsprogramma van GroenLinks waarin duidelijk staat vermeld dat zij de verhoging van de opcenten zeker niet uitsluiten als een effectieve maatregel, vooral gezien de onbenutte belastingcapaciteit en het feit dat ze momenteel de laagste zijn wat betreft opcenten op de motorrijtuigenbelasting. Echter, uiteindelijk is de
1100 beslissing afhankelijk van de lopende coalitiebesprekingen.

De heer **Deen** (PVV) vraagt of GroenLinks bereid is om de invoering van opcenten voor elektrische auto's eerder dan pas na 2024 te overwegen.

1105 Commissielid **Korzelijs** (GL) antwoordt dat deze beslissing bij het Rijk ligt. Voor zover hem bekend, zal de wegenbelasting op elektrische voertuigen pas in 2025 plaatsvinden.

De heer **Deen** (PVV) is dit ook bekend. Dan blijft de vraag staan of GroenLinks voorstander is van het eerder invoeren van opcenten voor elektrische voertuigen.

1110 Commissielid **Korzelijs** (GL) benadrukt dat de provincie niet bevoegd is om beslissingen te nemen over het invoeren van opcenten voor elektrische auto's. Deze kwestie valt onder de verantwoordelijkheid van het Rijk. Bovendien merkt commissielid Korzelijs op dat er momenteel

1115 discussies gaande zijn over het implementeren van een ander belastingregime voor provincies in de komende jaren. Persoonlijk is commissielid Korzelius van mening dat opcenten op de motorrijtuigenbelasting geen geschikt middel zijn voor provinciale belastingheffing.

1120 GroenLinks stemt in met het voorstel van GS om op korte termijn de begroting sluitend te maken door gebruik te maken van de stelpost macro-economische tegenvallers. Echter, het inboeken van de autonome groei van het wagenpark roept volgens Korzelius ethische vraagstukken op. Korzelius benadrukt dat GroenLinks streeft naar een afname van het autogebruik. Daarom is het noodzakelijk om verder met elkaar te discussiëren over hoe hiermee om te gaan.

1125 Het is de heer **Dessing** (FvD) opgevallen dat GroenLinks spreekt van een gewetensvraag. Hij vraagt de afgevaardigde van GroenLinks om meer inzicht te geven in zijn eigen standpunt en geweten met betrekking tot dit onderwerp.

1130 Commissielid **Korzelius** (GL) geeft aan dat er binnen de fractie verder over gediscussieerd zal worden om tot een standpunt te komen.

1135 De heer **Deen** (PVV) uit zijn tevredenheid over het feit dat de VVD hoopt dat de kaderbrief tijdens de onderhandelingen wordt meegenomen. Hij suggereert dat de VVD mogelijk invloed kan uitoefenen in dit proces. Hij merkt ook op dat de kaderbrief beleidsarm is zonder nieuwe voorstellen. De PVV bedankt gedeputeerde mevrouw Kocken voor het beantwoorden van hun technische vraag. Gezien het sterk oplopende tekort vanaf 2026, geeft de PVV de onderhandelende partijen het advies om de juiste prioriteiten te stellen en zich te concentreren op de kerntaken van de provincie, waaronder het onderhoud van de infrastructuur dat onder druk staat.

1140 Mevrouw **Buit** (CU) bedankt voor de kaderbrief en uit haar zorg over de financiële ontwikkeling van de provincie, met name voor de toekomst. Het is de taak van de provincie om nieuw en ambitieus beleid uit te voeren en stelt voor om de inkomsten te verhogen door het verhogen van de opcenten. Het is goed om kritisch te zijn op waar het geld aan wordt besteed, maar de ChristenUnie is van mening dat extra bezuinigingen niet wenselijk zijn. Mevrouw Buit vraagt of GS het eens is dat dit de meest succesvolle optie is om de opcenten met maximaal 11,4% te verhogen, waarmee de provincie Noord-Holland nog steeds de provincie is met de laagste opcenten.

1150 Mevrouw Buit reageert ook op de opties geformuleerd in de kaderbrief. De stelpost in optie A is volgens de ChristenUnie onverantwoord om meerdere jaren in te zetten en stelt voor deze alleen voor 2024 als noodoptie te gebruiken. Ze vraagt GS om dit aan te passen in de kaderbrief.

Wat betreft optie B, is ze van mening dat het sturen op andere vormen van mobiliteit en tegelijkertijd vertrouwen op de groei van het wagenpark zeer onrealistisch is.

1155 De heer **Dessing** (FvD) merkt op dat de ChristenUnie aan de ene kant bereid is om de opcenten met 11,4% te verhogen, maar tegelijkertijd sceptisch is over de groei van het wagenpark. Hij wijst erop dat een dergelijke verhoging van de opcenten automatisch zal leiden tot een afname van het aantal auto's in de provincie, omdat leasebedrijven dan snel zullen vertrekken. Hij vraagt zich af of het voorstel om op die manier beleidsmatig nieuwe inkomsten te genereren wel de juiste weg is en wijst op het risico van kortetermijndenken.

1160

1165 Mevrouw **Buit** (CU) reageert dat zij specifiek de verhoging van de opcenten met 11,4% als maximum heeft genoemd, omdat dit er nog steeds in zou resulteren dat de provincie Noord-Holland de laagste opcenten van alle provincies zou hebben. Ze geeft aan niet te weten waar de leasebedrijven dan naartoe zouden gaan, maar benadrukt dat ze nog steeds duurder zouden uitkomen in een andere provincie.

1170 De heer **Dessing** (FvD) geeft aan dat het belangrijk is om te kijken naar de inkomsten die al worden gegenereerd door de opcenten, gezien het grote aantal geregistreerde auto's in Noord-Holland. Hij uit zijn zorg over het verhogen van de opcenten tijdens deze financieel-economisch moeilijke tijd voor iedereen, ook voor bijvoorbeeld de stukadoor die het al moeilijk heeft om rond te komen. Hij vraagt of de ChristenUnie hier ook op doelt met het verhogen van de opcenten met 11%.

1175 Mevrouw **Buit** (CU) benadrukt dat de voorgestelde verhoging van 11,4% slechts een maximum is en niet per se door de onderhandelende partijen overgenomen hoeft te worden. Ze benadrukt dat het laat zien dat er ruimte is om extra inkomsten te genereren en dat dit een mogelijkheid is om daar gebruik van te maken.

1180 Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) benadrukt dat de financiële situatie van de provincie zorgwekkend is en dat er keuzes gemaakt moeten worden door de nieuwe coalitie. Ze wijst op het tekort in de kaderbrief en de bedragen die gemoeid zijn met klimaat, duurzaamheid en vitaal landelijk gebied. JA21 wil zich richten op kerntaken, zoals het wegenonderhoud, die onder druk komen te staan. Ze pleit voor een herziening van oud beleid en vraagt om inzicht in welk beleid wettelijk
1185 gezien moet worden uitgevoerd en welk beleid daarbovenop nog mogelijk is, zodat PS de goede keuzes kunnen maken voor een financieel gezonde provincie.

Mevrouw Uiterwijk stelt verduidelijkende vragen over de kaderbrief. De eerste vraag betreft de gevolgen van het aflopen van het gascontract per 1 januari 2024. Is dit opgenomen in de
1190 algehele inflatie of is deze kostenstijging nog niet meegenomen? De tweede vraag gaat over de oplopende kosten voor de VTH-taken rond Tata Steel en specifiek de handhaving van de huidige bedrijfsvoering, maar ook de oplopende kosten voor de Groen Staalroute en de bijbehorende vergunningen. Graag ontvangt JA21 een overzicht van de totale kosten, de kosten die door het Rijk worden vergoed en de kosten die Tata Steel aan de provincie terugbetaald.

1195 Mevrouw Uiterwijk noemt vervolgens de verslechterde liquiditeitspositie en het mogelijk aantrekken van vreemd vermogen, wat betekent dat er rente betaald moet worden. JA21 overweegt een motie om inzicht te krijgen in de mogelijkheden en noodzakelijkheid van interne rekenrente.

1200 Tot slot bespreekt mevrouw Uiterwijk de voorgestelde mogelijkheden om tot een sluitende begroting te komen. Ze noemt de eerste twee opties, de inzet van de stelpost macro-economische tegenvallers en het inboeken van een verwachte autonome groei van het wagenpark, als boekhoudkundige trucjes zonder werkelijke opbrengsten, terwijl de andere twee
1205 opties echte acties zijn: het verhogen van de opcenten of structurele bezuinigingen. JA21 kiest voor het laag houden van de opcenten en het snijden in de huidige begroting. Aanvullend geeft zij aan dat het opvallend is dat uit data blijkt dat er meer auto's komen, terwijl er tegelijkertijd

maatregelen worden genomen om mensen uit de auto te krijgen. Ze benadrukt dat dit beleid niet effectief lijkt te zijn, ondanks de hoge investeringen.

1210

De heer **Dessing** (FvD) uit zijn zorg over de financiële uitdagingen die in de kaderbrief worden geschetst. Hij is echter tevreden over de helderheid die het provinciebestuur heeft geboden, met name wat betreft de gevolgen van een uitgekilde begroting en de oplopende kosten van duurzaamheidsambities. Hij wijst erop dat deze kosten, die volgens de kaderbrief kunnen oplopen tot 54 miljoen euro in de komende jaren, een zorgwekkend beeld geven.

1215

Opvallend zijn de prijsstijgingen die met name betrekking hebben op de kerntaken van de provincie, zoals onderhoud van wegen, bruggen en viaducten. Hij uit bezorgdheid over de mogelijke onzekerheden en tegenvallers die zich kunnen voordoen bij lopende en toekomstige onderhoudsprojecten. De heer Dessing waarschuwt dat de kaderbrief mogelijk nog somberder kan uitpakken wanneer er rekening wordt gehouden met onverwachte onderhoudsbehoeften die nog niet waren ingeschat.

1220

De heer Dessing benadrukt dat Forum voor Democratie geen voorstander is van het verhogen van de opcenten, gezien de inflatie en de al toegenomen kosten voor ondernemers en burgers.

1225

Forum voor Democratie ondersteunt de opvatting van JA21 dat de voorgestelde boekhoudkundige correcties (opties A en B) slechts cosmetische oplossingen zijn die het onderliggende structurele probleem niet oplossen. De heer Dessing wijst erop dat de provincie financieel voorzichtig moet zijn, aangezien de bodem van de schatkist in zicht is. Hij pleit voor een grondige evaluatie van de basisuitgaven en het verminderen van overbodige uitgaven, waarbij bezuinigingen gericht en met zorg worden toegepast. Hij benadrukt dat niet alle ambities uit het boodschappenlijstje gerealiseerd kunnen worden en pleit voor een terugkeer naar de kerntaken van de provincie en een prudent financieel beleid.

1230

1235

De heer **Kanik** (D66) dankt als eerste de ambtenaren en Gedeputeerde Staten voor de kadernota, waarin vier scenario's zijn geschetst. Hij erkent dat het geen makkelijke opgave is om iets bruikbaar te presenteren gezien de huidige situatie. Echter, hij uit zijn teleurstelling dat de keuzes niet bij Provinciale Staten worden gelegd, maar door GS of de onderhandelende partijen worden gemaakt. Zijn fractie is het niet eens met enkele keuzes, zoals de structurele bezuinigingen en het inboeken van de verwachte autonome groei van het wagenpark. Hij benadrukt dat deze keuzes het eerder vastgestelde beleid ondermijnen en dat D66 meer inspraak wil hebben bij het bepalen waarop bezuinigd wordt. De heer Kanik geeft aan grote moeite te hebben met het inboeken van de verwachte autonome groei van het wagenpark, omdat dit indruist tegen de duurzame vervoersoplossingen en ambitie om CO₂-uitstoot te verminderen. Hij pleit juist voor een vermindering van autogebruik door de opcenten te verhogen en te investeren in alternatieve, duurzame vormen van vervoer. Hij vraagt zich af hoe GS en andere partijen hiertegen aankijken. D66 overweegt een amendement in te dienen om de scenario's aan te passen.

1240

1245

1250

Mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) waardeert het document als een doorkijk, maar vindt het geschikter om dieper op de inhoud in te gaan bij de begroting die op 1 september 2023 wordt gepresenteerd. Dan is er hopelijk ook meer duidelijkheid over een coalitieakkoord en een nieuw college.

1255

Aanhakend op de discussie over de opcenten, benadrukt mevrouw Van der Helm dat 50PLUS geen voorstander is van een vertrouwen op de autonome groei van het wagenpark, omdat er in de afgelopen tijd juist meer is ingezet op openbaar vervoer en duurzame mogelijkheden. Ze is voorstander van openbaar vervoer, maar niet van het verhogen van de opcenten, vooral niet de 11,4% die door de ChristenUnie is genoemd. Daarnaast is 50PLUS benieuwd of het mogelijk is de belasting op elektrische auto's naar voren te halen en niet pas na 2024 in te voeren. 50PLUS is benieuwd naar de mening van de collega-Statenvolledigheidsleden over dit onderwerp.

1265

De heer **Dessing** (FvD) merkt op dat 50PLUS suggereerde om te wachten tot september, omdat er dan een beter beeld is. Zijn vraag is of 50PLUS het ermee eens is dat de kaderbrief juist de mogelijkheid biedt om richting te geven aan het college. Hij hoort 50PLUS enkele detailpunten noemen, zoals de opcenten, maar wil weten of zij kiezen voor uitgaven of prudent financieel beleid.

1270

Mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) geeft aan voorstander te zijn van prudent financieel beleid. Ze brengt echter naar voren dat het niet prudent lijkt dat er nog een coalitieakkoord moet komen en dat dit nog geïntegreerd moet worden in de begroting. Ze vergelijkt dit met de situatie rondom het PPLG.

1275

De heer **Dessing** (FvD) is het hier deels mee eens, maar benadrukt dat de onderhandelingen aan de coalitietafel losstaan van de kaderbrief. Hij wijst erop dat het juist positief is dat Gedeputeerde Staten de Staten vraagt om een richting mee te geven, los van de lopende onderhandelingen. Hij stelt opnieuw de vraag aan 50PLUS wat hun antwoord is op de vraag van GS en welk advies zij aan GS willen geven binnen de gestelde scope.

1280

Mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) geeft aan dat ze enkele punten heeft aangestipt, waaronder haar standpunt over de opcenten. Ze benadrukt dat 50PLUS tegen het verhogen van de opcenten is en heeft de redenen daarvoor eerder al uitgelegd. Ze is bereid om haar argumenten te herhalen als dat nodig is en geeft aan dat ze ook inhoudelijk iets heeft meegegeven.

1285

Statenvolledigheidslid **Kostić** (PvdD) vraagt of 50PLUS openstaat voor een verhoging als dat betekent dat de kosten voor de burger meevallen en de baten voor de burger wellicht hoger kunnen zijn.

1290

Mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) merkt op dat de Partij voor de Dieren bekend staat als een partij die zich inzet voor verduurzaming en dat mensen beloofd zijn voor hun inspanningen op dat gebied. Ze geeft aan dat ze niet per se tegen het verhogen van de opcenten is, maar dat het percentage van 11% niet overeenkomt met de standpunten van 50PLUS. Ze wil later nog eens kijken naar een eventuele verhoging.

1295

De heer **Heijnen** (CDA) bespreekt de vier onderdelen in de kaderbrief. Ten eerste is er aandacht voor het openbaar vervoer, waarbij het CDA instemt met de extra middelen om het aanbod op peil te houden. Hij vraagt echter naar het toekomstbeeld en de visie van de gedeputeerde op het ov en of er mogelijkheden zijn voor vraaggestuurd openbaar vervoer.

1300

Ten tweede gaat het over het eigen risico voor faunaschade, waarbij het CDA kritisch is op het beleid van de oude coalitie en de verhoogde kosten voor boeren. De oude coalitie heeft het risico voor verhoogd van 5% naar 20% met het argument dat agrariërs dan meer zouden doen om de schade te beperken. Een van de grootste problemen volgens het CDA is echter dat de boeren niet
1305 de instrumenten kregen van de provincie om daadwerkelijk de faunaschade te beperken. Het CDA is voornemens een motie in te dienen tijdens de behandeling in PS.

Als derde punt merkt het CDA op dat er in de kaderbrief geen gereserveerde gelden zijn voor woningbouw, terwijl dit een belangrijk onderwerp is. Ze vragen waarom dit ontbreekt en of er
1310 nog een vervolg komt op het Masterplan Wonen. Het CDA uit haar zorgen dat de provincie ten tijde van een woningcrisis maar blijft studeren en overleggen en niet tot concrete stappen komt om de woningbouw aan te jagen.

Het vierde punt gaat over de optimistische stijging van de inkomsten uit de opcenten. Het CDA wijst op de veranderingen in de automarkt en de onzekerheid daaromheen. Zo zijn er steeds meer deelauto's en ook het belastingstelsel als geheel staat ter discussie. Het CDA pleit voor een
1315 voorzichtig financieel beleid en vraagt naar de aannames en het realistisch gehalte achter de voorgestelde verhoging.

Tot slot sluit het CDA zich aan bij de ChristenUnie om de stelpost voor macro-economische tegenvallers alleen voor 2024 te gebruiken en niet meerjarig. Ze benadrukken de onzekerheid op
1320 lange termijn.

Statenlid **De Weerd** (Volt) start met te zeggen dat de coalitieonderhandelingen voor Volt geen reden zijn om op 10 juli tijdens de Provinciale Statenvergadering geen beleidsarme kaderbrief
1325 vast te stellen, aangezien de woningtekorten en de klimaatcrisis geen uitstel dulden. Hij roept alle partijen op om ideeën en moties op inhoud te beoordelen. Immers, de Staten als geheel stellen de kaders vast. Volt beoordeelt de voorliggende opties om tot een sluitende begroting te komen op onder meer de ambitieuze klimaat- en duurzaamheidsdoelstellingen

1330 Volt is tegen het inzetten van een macro-economische stelpost vanwege de geopolitieke onzekerheid. Hij sluit zich aan bij het standpunt van CDA en ChristenUnie. Ook is Volt tegen het inboeken van autonome groei van het wagenpark, in lijn met GroenLinks en D66, omdat het klimaat- en duurzaamheidsbeleid juist gericht is op meer openbaar vervoer en minder
1335 autoverkeer. Statenlid de Weerd vraagt aan Gedeputeerde Staten of ze het daarmee eens zijn. Tot slot is hij negatief tegen bezuinigingen op het ambtenarenapparaat, omdat er juist een kundig ambtenarenapparaat nodig is om de woningcrisis, stikstofcrisis en klimaatcrisis aan te pakken.

1340 Mevrouw **Alberts** (SP) uit haar bezorgdheid over het herhalen van een situatie zoals bij de bespreking van het PPLG, waarbij onderhandelende partijen geen duidelijk standpunt innamen vanwege de lopende coalitieonderhandelingen. Mevrouw Alberts hoopt dat er open en inhoudelijk gedebatteerd wordt over de verschillende opties die voorliggen.

1345 Daarna richt mevrouw Alberts zich op de Omgevingswet en het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Ze merkt op dat uit vragen in de jaarrekening naar voren komt dat het DSO nog niet dezelfde functionaliteit heeft als het huidige Omgevingsloket Online (OLO), wat resulteert in meer

handmatige handelingen door het ambtelijk apparaat – en daarmee extra kosten – om zaken aan de juiste behandelaar toe te wijzen. Ze benadrukt dat ze hier regelmatig naar heeft gevraagd en het antwoord altijd was dat alles in orde was, maar nu blijkt dat dit niet het geval is. Ze wil graag weten wat Gedeputeerde Staten van plan zijn om dit probleem op te lossen. Bovendien vraagt ze of de provincie contact opneemt met gemeenten, aangezien ook zij met soortgelijke problemen kampen en geen risicoparagraaf in hun begrotingen hebben opgenomen. Ze pleit voor actief toezicht van de provincie op dit gebied.

GS heeft vier opties genoemd om tot een sluitende begroting te komen, mevrouw Alberts vult deze aan. De SP benadrukt het belang van investeringen in openbaar vervoer en deelvervoer. Ook vindt de SP het belangrijk het klimaatbeleid op de agenda te houden. Het daarvoor beschikbare geld loopt in 2024 af. Mevrouw Alberts verwijst naar het plan "Zon voor allen" van de SP, dat het publieke belang in de energievoorziening wil herstellen en mogelijk gefinancierd kan worden vanuit het Klimaatfonds. De SP is voorts tegen het verhogen van de opcenten, omdat dit volgens haar scheef is. Ze wijst erop dat elektrische auto's, vaak in bezit van vermogende burgers, met subsidies en vrijstellingen worden bevoordeeld, terwijl eigenaren van benzineauto's meer moeten betalen. Ze vindt dit een scheve situatie en pleit voor een rechtvaardiger benadering.

De heer **Kanik** (D66) geeft aan dat hij het betoog van mevrouw Alberts goed kon volgen en dat hij bijna dezelfde mening heeft als de SP. Hij benadrukt dat de wegenbelasting wordt bepaald op basis van het gewicht van de auto, wat betekent dat zwaardere en vaak duurdere auto's meer zullen betalen dan lichtere auto's die mogelijk dienen als tweede auto, oftewel voor mensen met beperkte financiële middelen.

Mevrouw **Alberts** (SP) merkt op dat mensen met beperkte financiële middelen over het algemeen geen geld hebben om een tweede auto te kopen. Ze betreurt het dat de heer Kanik haar redenering probeert te weerleggen door te verwijzen naar het gewicht van elektrische auto's, die op dit moment nog vrijgesteld zijn van wegenbelasting.

De heer **Kanik** (D66) verduidelijkt dat hij niet heeft gezegd dat mensen met minder geld een tweede auto hebben. Hij benadrukt dat een tweede auto vaak kleiner is. Hij stelt dat mensen met minder financiële middelen over het algemeen een kleinere en lichtere auto hebben, waardoor ze minder getroffen worden door de verhoging van de opcenten. Aan de andere kant zijn duurdere auto's over het algemeen zwaarder en zullen zij meer worden belast door de verhoging van de wegenbelasting.

Mevrouw **Alberts** (SP) uit haar bezorgdheid over de stijgende kosten voor mensen met een smalle portemonnee. Ze wijst op de toenemende prijzen in supermarkten en andere belastingen die druk leggen op huishoudens. Ze benadrukt dat het niet alleen gaat om de verhoging van opcenten voor lichtere auto's, maar ook om andere kosten zoals brandstofprijzen. Ze vindt het oneerlijk dat de lasten voornamelijk bij mensen met lagere inkomens terechtkomen en roept op tot meer begrip voor de financiële situatie van mensen in het lagere inkomenssegment.

Mevrouw **Buit** (CU) vraagt waar de SP het geld vandaan wil halen voor het ambitieuze klimaatbeleid en investeringen in het ov als de SP niet de opcenten wil verhogen.

1395 Mevrouw **Alberts** (SP) stelt voor om het Klimaatfonds daarvoor te gebruiken in plaats van inwoners extra te belasten. Mevrouw Alberts memoreert dat er al belastinggeld van de burgers is gebruikt voor dit fonds en dat burgers dus niet dubbel belast mogen worden.

Mevrouw **Buit** (CU) vraagt of dit ook geldt voor investeringen in het ov.

1400 Mevrouw **Alberts** (SP) pleit voor een collectieve aanpak van vervoer in plaats van individueel autovervoer. Ze benadrukt dat auto's veel ruimte innemen: vijftig mensen in een bus nemen minder ruimte in beslag dan vijftig mensen in vijftig auto's. Ze merkt ook op dat het invoeren van parkeergeld een manier kan zijn om mensen mee te laten betalen voor het gebruik van auto's.

1405 De heer **Dessing** (FvD) vraagt of het niet beter zou zijn het ambitieniveau te verlagen en daarmee de uitgaven te beperken als de keuze is de inkomsten niet te verhogen.

Mevrouw **Alberts** (SP) noemt het plan van de SP om het Klimaatfonds in te zetten als publieke investering, waardoor inwoners uiteindelijk geen kosten meer hebben voor
1410 elektriciteitsvoorzieningen.

1415 Statenlid **Kostić** (PvdD) stelt twee zaken aan de orde. De eerste vraag is of de SP is teruggekomen op het standpunt over het verhogen van de opcenten, aangezien de SP vorig jaar nog een motie mede met de Partij voor de Dieren heeft ingediend voor het verhogen van de opcenten, onder andere voor het openbaar vervoer. Daarnaast vraagt Statenlid Kostić of de SP het niet met de Partij voor de Dieren eens is dat de oplossing voor betaalbaarheid niet ligt in het laag houden van de opcenten, maar juist in het streven naar fatsoenlijke lonen.

1420 Mevrouw **Alberts** (SP) geeft aan dat de lonen zeker omhoog moeten. Ze legt uit dat ze destijds de motie heeft gesteund, omdat deze specifiek gericht was op het openbaar busvervoer, en niet op deelvervoer.

1425 De heer **Dessing** (FvD) heeft op zijn eerdere vraag nog geen antwoord gekregen of de SP bereid is de uitgaven te verminderen.

Mevrouw **Alberts** (SP) herhaalt haar standpunt dat het geld uit het investeringsfonds kan zorgen voor lagere kosten voor inwoners. Ze noemt dit een sympathiek idee. Ze merkt op dat het mogelijk ook voordelen kan hebben voor de provincie, omdat het plan kan bijdragen aan de
1430 verduurzaming van woningen.

1435 Mevrouw Alberts rondt haar betoog af. Voor de interruptieronde noemde zij een aantal suggesties in aanvulling op de scenario's zoals geschetst in de kaderbrief. Mevrouw Alberts benadrukt dat ze het niet eens zou zijn met bezuinigingen op voorzieningen zoals bibliotheken die bijdragen aan de leefbaarheid in dorpen. Ze vraagt zich af of het college van Gedeputeerde Staten het met haar eens is en ook deze voorzieningen wil behouden.

1440 De **voorzitter** constateert dat de inbreng in eerste termijn van de zijde van de commissie is afgerond en schorst de vergadering.

Schorsing 16.34 tot 16.50 uur.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

- 1445 Gedeputeerde **Kocken** geeft twee algemene punten aan het begin van haar beantwoording. Ten eerste merkt ze op dat niet iedereen de kaderbrief op dezelfde manier heeft geïnterpreteerd zoals bedoeld. De gegeven scenario's dienden als basis om input op te halen van Provinciale Staten. De uiteindelijke keuzes zullen gemaakt worden door het nieuwe college, maar als zij daar niet tijdig aan toekomen, zal het huidige college die keuzes moeten maken. De gedeputeerde
- 1450 waardeert het dat sommige leden hun standpunt hebben gegeven in dit verband.

- Gedeputeerde Kocken bespreekt ten tweede de raming van de groei van het wagenpark. Ze benadrukt dat de manier waarop het college dit inschat geen invloed heeft op de realiteit. In voorgaande jaren werd er behoudender geraamd, maar in het huidige scenario is er gekozen om
- 1455 de begroting te baseren op de huidige trend van meer en zwaardere auto's, wat een positieve invloed heeft op de opbrengst. Dit betekent niet dat ze een andere visie hebben op het aantal auto's. Om het begrotingstekort te verminderen, is ervoor gekozen om deze cijfers aan de voorkant mee te nemen en niet pas achteraf in de resultaten te verwerken.

- 1460 Mevrouw **Buit** (CU) vraagt of de gedeputeerde het ermee eens is dat ze juist proberen om de trend te beïnvloeden, en dat het daarom vreemd zou zijn om te rekenen op basis van een groei van het wagenpark.

- Gedeputeerde **Kocken** reageert op de vraag en geeft aan dat het opcententariaf niet primair
- 1465 bedoeld is om het aantal auto's te beïnvloeden. Dan zou de provincie Noord-Holland namelijk niet de goedkoopste zijn. De gedeputeerde benadrukt dat de provincie streeft naar duurzame mobiliteit en elektrificatie, maar dat de realiteit van de groeiende trend niet genegeerd kan worden. Ze gelooft niet dat het erkennen van de trend de groei verder aanwakkert.

- 1470 De heer **Kanik** (D66) wijst erop dat Gedeputeerde Staten in het verleden rekening heeft gehouden met de trend, met ook jaren waarin het autobezit als gevolg van de coronacrisis was toegenomen. De vraag is nu, omdat de situatie is veranderd en gezien het provinciale beleid, of het niet ongelukkig is om te rekenen met een groeiende trend.

- 1475 Gedeputeerde **Kocken** benadrukt dat de trend een feit is en dat deze niet beïnvloed wordt door optimistische of pessimistische ramingen. Ze erkent dat de trend op enig moment kan afbuigen en in plaats van groei een daling kan laten zien. Op dit moment wordt echter nog steeds een groei voorzien. Ze legt uit dat het een keuze is of men de verwachte opbrengsten van de trend alvast meeneemt in de begroting. Dit kan gedaan worden op basis van de jaarlijkse groei die men
- 1480 ziet. Ze merkt op dat het een kwestie is van voorzichtigheid om dit niet te doen, maar dat het ook een mogelijke oplossing is om de begroting sluitend te maken. De definitieve beslissing hierover zal later worden genomen.

- Gedeputeerde Kocken vult aan dat ditzelfde principe ook geldt voor de post macro-economische
- 1485 tegenvallers: dit is een voorzorgsprincipe dat ruimte geeft om eventuele tegenvallers op te vangen. Ze merkt op dat de keuze om dit wel of niet te doen afhangt van de beschikbare ruimte en wanneer deze nodig is. Ze geeft aan dat er verschillende opties zijn Wanneer er bijvoorbeeld

1490 gekozen wordt voor structurele bezuinigingen of het rigoureuus verhogen van opcenten op motorrijtuigenbelasting de andere scenario's mogelijk niet nodig zijn. Of er kan gekozen worden voor een combinatie van de verschillende opties om tot een sluitend verhaal te komen. Ze benadrukt dat het nieuwe college uiteindelijk een beslissing zal nemen en dat GS het nieuwe college de ruimte willen geven om tijdens de onderhandelingen tot een akkoord te komen.

1495 Gedeputeerde Kocken geeft aan dat de nieuwe ramingen niet vragen om andere scenario's. De gedeputeerde gelooft dat de nieuwe ramingen alleen kunnen resulteren in mogelijk minder bezuinigingen of een lagere verhoging van de opcenten. Ze stelt voor om een mix van maatregelen te overwegen in plaats van slechts één enkele optie te kiezen. Ze benadrukt dat sommige voorgestelde opties mogelijk voldoende kunnen zijn, zoals bezuinigingen en opcenten. De andere twee opties kunnen weliswaar worden overwogen, maar ze zullen op zichzelf het
1500 probleem niet volledig oplossen, zelfs niet met een iets beter perspectief sinds de meicirculaire. Gedeputeerde Kocken merkt op dat er momenteel geen plannen zijn om nieuwe opties toe te voegen, maar mocht er een andere oplossing zijn, dan staat het iedereen vrij om dat aan Gedeputeerde Staten mee te geven of in te brengen tijdens de onderhandelingen. Ze benadrukt dat het uiteindelijke besluit aan het nieuwe college wordt overgelaten, tenzij het noodzakelijk is
1505 dat het huidige college de beslissing neemt in lijn met de input van Provinciale Staten.

Vervolgens reageert gedeputeerde Kocken op de vraag of klimaat geen structurele dekking moet krijgen. Ze begrijpt de vraag en verwacht dat het antwoord komt zodra er een nieuw akkoord is.

1510 Wat betreft de verhoging van de opcenten constateert de gedeputeerde dat er verschillende standpunten over zijn in de Staten.

Partij voor de Dieren gaf aan dat dierenwelzijn opgenomen moet worden in de kaderbrief. Gedeputeerde is een andere mening toegedaan. De gedeputeerde legt uit dat als er aanpassingen
1515 nodig zijn op het gebied van dierenwelzijn en dit invloed heeft op de begroting, dit vanzelfsprekend moet worden meegenomen, maar ze ziet geen reden om het structureel als aparte post op te nemen.

Ook gaf Partij voor de Dieren aan ontevreden te zijn dat er slechts een verwijzing wordt gemaakt naar de brede basismonitor. Gedeputeerde Kocken ziet dit juist andersom. Ze waardeert de uitgebreide informatie die de monitor biedt over trends en de stand van zaken en de conclusies die daaraan verbonden kunnen worden. Ze vindt dat een samenvatting in de kaderbrief daar geen recht doet aan zou doen. Dat is de reden om de brede basismonitor niet hierin te incorporeren. Omdat er geen specifieke, provinciale economische monitor is, en er daarom alleen naar
1520 algemene informatie verwezen kan worden, is ervoor gekozen deze informatie wel in de kaderbrief op te nemen.
1525

Statenlid **Kostić** (PvdD) merkt op dat Gedeputeerde Staten aangeeft de brede basismonitor mee te nemen in hun afwegingen, zoals vermeld in de technische beantwoording. Ze vraagt
1530 zich af of het niet mogelijk is om dit in de toekomst duidelijker te maken door explicieter te vermelden hoe deze afwegingen zijn meegenomen in de kaderbrief.

Gedeputeerde **Kocken** is het hier niet mee eens. De gedeputeerde benadrukt dat de kaderbrief een financieel stuk is dat de kaders voor de begroting vaststelt, en dat een uitgebreide

1535 bespiegeling van de brede basismonitor daar niet nodig is. Ze vindt de huidige verwijzing naar de monitor voldoende en stelt vast dat hierover geen consensus is met de Partij voor de Dieren.

Gedeputeerde Kocken geeft in reactie op de inbreng van JA21 aan dat de interne rekenrente nu niet wordt gehanteerd, maar dat er wel gediscussieerd kan worden over de vraag of dit wel zou moeten gebeuren. Ze stelt voor om deze discussie te voeren bij de bespreking van het financieringsstatuut, waarbij de Statenleden de mogelijkheid hebben om hierover van gedachten te wisselen en eventueel de interne rekenrente in te voeren.

1540

Gedeputeerde Kocken reageert op de suggestie om de opcenten met 11,4% te verhogen. Ze merkt op dat dit een politieke gedachte is en afhangt van het perspectief. Het argument van de ChristenUnie is dat Noord-Holland nu de goedkoopste is. De gedeputeerde wijst erop dat Zuid-Holland – en mogelijk ook andere provincies – van plan is om de opcenten te verlagen, wat invloed kan hebben op de relatieve kostenpositie. Ze betwijfelt ook of het verhogen van de opcenten zal leiden tot het vertrek van alle leasemaatschappijen, aangezien er in Nederland 1,25 miljoen leaseauto's zijn en slechts een kwart daarvan in hun provincie is geregistreerd. Dus wellicht spelen andere factoren een rol bij de keuze voor een vestigingsplaats. De gedeputeerde constateert dat er in de Staten verschillende standpunten zijn over een verhoging van de opcenten en zal dit meenemen in de overwegingen.

1545

1550

Gedeputeerde Kocken legt uit dat er geen geld is opgenomen voor woningbouw in de kaderbrief, omdat deze beleidsarm is en er op dit moment geen specifieke toewijzing van middelen kan plaatsvinden. Ze geeft aan dat een pm-post ook niet passend zou zijn. Ze benadrukt dat een nieuw college mogelijk wel budget aan woningbouw zal koppelen, maar dat dit nog moet worden afgewacht.

1555

Gedeputeerde Kocken reageert op de vraag over al dan niet bezuinigen op de bibliotheek. Ze vergelijkt het met het openbaar vervoer en stelt dat als er keuzes gemaakt moeten worden, het niet mogelijk is om zowel de bibliotheek, het openbaar vervoer, de aanleg van wegen, enzovoort te behouden zonder ook naar de inkomstenkant te kijken. Ze merkt op dat sommigen liever geen verhoging van de opcenten willen en neemt dit mee in de overwegingen.

1560

1565

De heer **Heijnen** (CDA) vraagt waarom GS ervoor heeft gekozen de macro-economische stelpost structureel te doen. Het argument zou kunnen zijn dat een stelpost normaal gesproken wordt gebruikt omdat iets onzeker is en het ook niet daarmee voor de komende jaren is opgelost.

1570

Gedeputeerde **Kocken** benadrukt dat de inzet van de macro-economische stelpost slechts een voorstel is en dat dit kan worden aangepast. Het kan een eenmalige maatregel zijn of jaarlijks opnieuw worden gezien. In het voorstel is gekozen voor een niet-structurele benadering. De huidige structurele tekorten kunnen niet met een incidentele of tijdelijke post worden opgelost. De gedeputeerde zal de overwegingen vanuit de Staten meenemen in het uiteindelijke voorstel, waarbij het CDA en de ChristenUnie hebben aangegeven er de voorkeur aan te geven de macro-economische stelpost eenmalig op te nemen.

1575

1580 Gedeputeerde **Zaal** geeft in reactie op de vraag over de risicoparagraaf bij gemeenten aan dat gemeenten wettelijk verplicht zijn om een risicoparagraaf op te nemen en de te de provincie hier ook toezicht op houdt.

1585 Gedeputeerde **Olthof** beantwoordt de vraag over de financiering van het traject rondom Tata Steel en de vergunningverlening. Hij legt uit dat er twee trajecten zijn: de weg naar de vergunningaanvraag en het moment van de vergunningaanvraag zelf. Voor de kosten van het eerste traject heeft Tata Steel een anterieure overeenkomst gesloten en vergoedt Tata Steel een deel van de kosten. Voor de vergunningaanvraag kunnen leges worden geheven onder de nieuwe Omgevingswet, en er is ook een bijdrage vanuit het Rijk vanuit het Klimaatfonds. De geschatte
1590 kosten zijn ongeveer drie miljoen euro over een periode van 1,5 jaar. De exacte kosten voor de leges zijn afhankelijk van het vergunningstraject zelf. Daarnaast draagt het Rijk via het Provinciefonds bij aan de VTH. De gelden die nu worden gevraagd, hebben te maken met de reguliere intensivering van het VTH-traject.

1595 Gedeputeerde **Olthof** noemt vervolgens dat op maandag 26 juni 2023 de brief over het openbaar vervoer wordt besproken, agendapunt 13.a. Het openbaar vervoer staat momenteel onder druk, zowel financieel als qua dienstverlening aan de landelijke gebieden. Er zijn gesprekken gaande met het Rijk om deze kwesties aan te pakken. Gedeputeerde **Olthof** biedt de gelegenheid om hierover te praten en meningen te delen in aanloop naar de besluitvorming over de begroting. De
1600 gedeputeerde memoreert dat er in februari/maart al een brief in de Staten is behandeld over het traject naar beter en anders openbaar vervoer. Dit traject wordt momenteel besproken met de gemeenten, en na de zomer zullen de eerste contouren hiervan worden gepresenteerd. De financiële consequenties zullen ook bij de begroting worden besproken. Gedeputeerde **Olthof** nodigt de aanwezigen uit om tijdens de commissievergadering van 26 juni 2023 kort van
1605 gedachten te wisselen over dit onderwerp.

De **voorzitter** constateert dat hiermee ook duiding is gegeven aan de reden voor bespreking van agendapunt 13.a op maandag 26 juni 2023.

1610 Gedeputeerde **Stigter** beantwoordt de vraag van de SP over de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024. Hoewel hij de vraag begrijpt, kan hij deze niet volledig duiden op basis van de hem beschikbare informatie. Op dit moment worden de laatste details afgerond voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet; er zijn nog enkele aanpassingen nodig. De verwachting is niet dat dit grote problemen zal leiden. Gedeputeerde **Stigter** voorziet niet dat er
1615 sprake zal zijn van handmatige invoer van allerlei zaken. Mocht het nodig zijn, dan zijn er tijdelijke alternatieve maatregelen voorzien in samenwerking met het Rijk en andere provincies en wordt er gekeken hoe dat passend te maken is.

1620 Mevrouw **Alberts** (SP) verwijst naar de beantwoording op de technische vraag, waarin gesproken wordt over “handmatig invoeren”.

Gedeputeerde **Stigter** geeft aan dat de antwoorden die hij heeft ontvangen van dezelfde ambtenaar komen. Aanvullend geeft de gedeputeerde aan dat er samen met de omgevingsdiensten wordt bekeken wat er eventueel nog aan aanvullende maatregelen nodig is.
1625 Het is een grote en majeure operatie. De gedeputeerde stelt voor om voor de inwerkingtreding

nogmaals duidelijk op een rij te zetten wat er tot nu toe is gebeurd en welke aandachtspunten en risico's er zijn. Over het algemeen ziet GS de naderende inwerkingtreding met comfort tegemoet.

1630 Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) heeft nog een openstaande vraag over de verhoogde kosten voor de provincie als gevolg van aflopende gascontracten per 1 januari 2024 en in hoeverre deze zijn meegenomen in de kaderbrief.

1635 De heer **Heijnen** (CDA) heeft enkele opmerkingen gemaakt over de stijgende kosten voor faunaschade en de verwachtingen daaromtrent.

Gedeputeerde **Kocken** antwoordt in reactie op mevrouw Uiterwijk dat deze kosten nog niet zijn meegenomen in de kaderbrief.

1640 Gedeputeerde **Rommel** geeft in reactie op de heer Heijnen aan dat de stijgende kosten voor faunaschade inderdaad een grote zorg zijn. De gedeputeerde benadrukt dat het probleem niet alleen ligt bij de beperkte instrumenten voor boeren, die mogelijk nog uitgebreid kunnen worden, maar ook bij de sterke stijging van de grasprijs, wat heeft geleid tot een aanzienlijke toename van de schadepost. Dit onderwerp zal ook worden besproken op de onderhandelingstafel.

1645 *Tweede termijn commissie*

1650 De heer **Dessing** (FvD) geeft aan blij te zijn met de meer open discussie in vergelijking met het debat over de PPLG. Hij merkt op dat hij enkele opmerkingen van met name de VVD en GroenLinks hoorde die richting geven. De heer Dessing doet echter wel een oproep aan de BBB om meer te delen over hun standpunt. De heer Dessing is ook benieuwd naar het verschil tussen de ambities van de BBB en wat er uiteindelijk in het coalitieakkoord is opgenomen.

1655 De heer **Valk** (BBB) antwoordt dat de BBB er voorstander van is om eerst te kijken naar bezuinigingen en te bepalen wat de kerntaken van de provincie zijn, voordat er wordt gediscussieerd over bijvoorbeeld de verhoging van de opcenten. Dit is volgens hen de juiste aanpak.

De heer **Dessing** (FvD) dankt voor dit antwoord.

1660 De **voorzitter** stelt vast dat het agendapunt voldoende is besproken. Het CDA heeft een motie en D66 heeft een amendement aangekondigd op dit agendapunt. De Kaderbrief 2024 en de aanvullende informatie uit GS van 13 juni zullen als bespreekstuk worden doorgeleid naar de Provinciale Statenvergadering van 10 juli 2023.

1665 **4. Rondvraag aan gedeputeerden (alle portefeuilles)**

Rondvraag de heer Van der Heijden (D66) voor gedeputeerde Zaal over gebruik schadelijke pesticiden of glyfosaat door bedrijven

1670 D66 heeft begrepen dat een voorzieningenrechter het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verboden heeft in verband met gezondheid. D66 heeft daarom de volgende vragen:

- Van hoeveel bedrijven in Noord-Holland is bekend dat ze schadelijke pesticiden of glyfosaat gebruiken?
 - Kan de gedeputeerde reflecteren op de uitspraak van de rechter in Dwingeloo, waardoor een
1675 lelieteler geen pesticiden meer mag gebruiken ten behoeve van de gezondheid van de omwonenden?
 - In hoeverre zijn er ook in Noord-Holland berichten over bezorgde omwonenden?
 - En in hoeverre acht het college het reëel dat deze uitspraak gevolgen gaat hebben voor
1680 bedrijven in Noord-Holland?
- Gedeputeerde **Zaal** bedankt voor de vragen en geeft aan dat de uitspraak van de rechter nog recent is, waardoor ze **nog niet alle juridische details hebben kunnen toetsen. Ze zal algemene informatie geven en later schriftelijk of mondeling terugkomen met meer gedetailleerde informatie.**
- 1685 Wat betreft het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de provincie, kan de exacte hoeveelheid bedrijven niet worden gegeven, omdat deze middelen legaal zijn en Europees zijn toegestaan. Het toezicht op het gebruik ervan wordt gedaan door de NVWA. Er lopen pilots, met name in de lelieteelt, gericht op gewasbeschermingsvrije teelt. Er zijn vermoedens dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen schadelijke gevolgen kan hebben, zoals Parkinson, maar daar is
1690 meer onderzoek naar nodig. De provincie ondersteunt dit. De provincie werkt ook aan het verminderen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, onder andere via het Fieldlab Bollen. En er geldt het glyfosaatverbod op eigen pachtgrond.
- Wat betreft de uitspraak van de rechter, dit is het een belangenafweging tussen de economische
1695 positie van de lelietelers en de gevolgen voor omwonenden. Het is lastig om dit specifiek op de situatie in Noord-Holland toe te passen, maar de provincie zal zich hierover beraden en kijken of er maatregelen moeten worden genomen. Er is ook een vergelijkbare zaak in Noord-Holland aangespannen door het MLB – het MLB heeft in alle provincies een dergelijke zaak aangespannen – waarvan de consequenties nog nader worden onderzocht.
- 1700 *Rondvraag de heer Hollebeek (PvdD) voor gedeputeerde Olthof over Gaswinning Middelie*
De inleiding op deze vraag is opgenomen in iBabs. Mevrouw **Van Aesch** (PvdD) beperkt zich tot het stellen van de vragen:
- Kan GS aangeven wat de reactie van de staatssecretaris was op het negatieve advies van GS
1705 op het punt dat het gebied ook wordt gebruikt voor het opwekken van aardwarmte en het onduidelijk is wat de gevolgen zijn van beide projecten voor bodem, natuur en milieu?
 - Wat vindt GS van deze reactie?
 - Wat is er gedaan met de bezwaren vanuit de omgeving? Hoe zijn deze meegenomen in de afweging van de staatssecretaris om de NAM toestemming te geven om tot 2035 te boren?
 - 1710 • Gaat GS bij de staatssecretaris mogelijk in gezamenlijk verband met het hoogheemraadschap en de betreffende gemeenten er verder op aandringen om niet in te stemmen met het winningsplan?
- Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat de provincie een negatief advies heeft gegeven over het
1715 winningsplan Middelie. Het ministerie heeft daarop gereageerd en aangegeven dat zij van mening zijn dat het advies van de provincie voldoende is verwerkt in het ontwerpbesluit. Deze is ook door GS ontvangen. De staatssecretaris geeft aan dat er geen aanleiding is om te veronderstellen dat voortzetting van de gaswinning de toekomstige mogelijkheden voor geothermie belemmert.

- Wel benadrukt de staatssecretaris dat bij de plaatsing van geothermische putten wordt vermeden om door gashoudende lagen heen te boren. Dit zal de staatssecretaris ook betrekken in toekomstige vergunningverlening voor geothermie. Naar aanleiding van de opmerking van de provincie Noord-Holland heeft de staatssecretaris ook bij de NAM verzocht om de figuren in de bijlage C voor het winningsplan verder te verduidelijken. Dus daar komt nog een reactie op.
- De provincie is tevreden dat het ministerie hun zorgen heeft meegenomen en vindt dat de reactie voldoende is verwerkt in het ontwerpbesluit.
- Wat betreft de bezwaren vanuit de omgeving, is opgemerkt dat gemeenten zelfstandig adviespartners zijn in deze en zonder betrokkenheid van de provincie hun eigen adviesreactie hebben gestuurd.
- Ten aanzien van de vierde vraag geeft de gedeputeerde aan dat GS geen aanleiding ziet om verdere stappen te ondernemen.
- De beantwoording op de rondvraag van dhr. Heijnen (CDA) voor gedeputeerde Loggen over woningbouw is in eerste instantie in verband met tijdgebrek doorgeleid naar de Interim Statencommissie van 26 juni. Na de dinerpauze is besloten deze vraag alsnog te behandelen. De vragen en de beantwoording vindt u na agendapunt 9.b.
- 5. A-agenda Recreatie**
5.a Financiële stukken recreatieschappen voor zienswijzen
- De provincie Noord-Holland is een deelnemer van de recreatieschappen Spaarnwoude, Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Twiske-Waterland en Groengebied Amstelland. Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen en de gemeenschappelijke regelingen van deze recreatieschappen worden de financiële stukken jaarlijks aan raden en Staten voor zienswijzen voorgelegd. Het algemeen bestuur van de recreatieschappen zal in de vergadering van 13 juli 2023 besluiten over de definitieve vaststelling van de jaarstukken. Provinciale Staten van Noord-Holland zullen 10 juli 2023 een oordeel vormen over deze stukken. De commissie is gevraagd PS te adviseren over de voordracht Financiële stukken recreatieschappen voor zienswijzen.
- Eerste termijn commissie*
- De heer **Dessing** (FvD) heeft zich verdiept in de stukken van het Recreatieschap Spaarnwoude, waar hij onlangs tot plaatsvervangend lid is benoemd.
- De heer Dessing heeft geconstateerd dat het om behoorlijk wat gebieden gaat met elk hun eigen aandachtspunten. De financiële verantwoording laat een begrotingstekort van 1 miljoen euro zien. De provincie draagt 3 miljoen euro bij. Ondanks een beter dan verwacht resultaat blijft er nog steeds sprake van een begrotingstekort van een half miljoen euro. Hij vraagt aan het college van Gedeputeerde Staten hoe zij hiertegen aankijken en stelt voor om vanuit Provinciale Staten de vraag aan het recreatieschap voor te leggen hoe zij de begroting op korte termijn sluitend willen krijgen en hoe ze aankijken tegen hun ambities die op dit moment niet kunnen worden uitgevoerd.
- Daarnaast geeft de heer Dessing aan dat hij zijn kennis over het recreatiegebied wil vergroten en vraagt of hij kan worden meegenomen tijdens een rondleiding en introductie richting het recreatieschap, aangezien hij nu plaatsvervangend lid is geworden.

1770 Mevrouw **Vroom** (D66) is namens de fractie enthousiast over de ambities en plannen van de Recreatieschappen, waarbij aandacht wordt besteed aan natuurbehoud, biodiversiteit, sport, festivals en participatie. Ze is blij met de voorgestelde inflatiecorrectie om de hoge kosten te compenseren en te voorkomen dat de reserves slinken. Echter, gezien het advies om terughoudend te zijn met nieuwe projecten, vraagt D66 zich af of zowel het college van Gedeputeerde Staten als Provinciale Staten meer open moeten staan voor het verhogen van de bijdragen. D66 vindt het namelijk zonde als projecten die geen geld opleveren verder worden uitgesteld, zoals de aanleg van fietspaden in Spaarnwoude. Ze wil weten of GS deze zorgen deelt en hoe ze ervoor zorgt dat dergelijke projecten, die bijdragen aan de provinciale doelen, niet verder vertraagd worden.

1780 Mevrouw **Van Aesch** (PvdD) is namens de fractie positief over dat de meeste recreatieschappen serieus bezig zijn met het verbeteren van de biodiversiteit en zich inzetten om hierop voort te bouwen in lijn met de huidige tijdsgeest. Echter, ze maken zich grote zorgen over de sterke toename van bezoekers in of nabij kwetsbare Natura 2000- en NNN-gebieden. Uit het rapport "Recreatie in balans" blijkt dat het merendeel van de natuur- en recreatiegebieden vaak te intensief wordt gebruikt voor recreatie, waarbij ongeveer 70% van de gebieden te maken heeft met draagkrachtproblemen als gevolg van de toenemende druk van bezoekers. Een specifiek voorbeeld is het nationaal park Zuid-Kennemerland, een Natura 2000-gebied, waar de bezoekersdruk structureel veel te hoog is. Er zijn momenteel veel meer recreanten aanwezig dan de natuur volgens de terreinbeheerders aankan. Dit vormt een bedreiging voor de natuur, biodiversiteit en kwetsbare broedvogelsoorten. Juist hier zou het voorzorgsprincipe moeten gelden, waarbij de natuur te allen tijde de hoogste prioriteit heeft, vooral bij Natura 2000-gebieden die speciaal zijn aangewezen als beschermd natuurgebied. Helaas constateert de Partij voor de Dieren weinig tot 1790 geen aandacht voor deze balans in de jaarplannen van de recreatieschappen voor 2024.

1795 De heer **Roosendaal** (VVD) brengt naar voren dat dit agendapunt is gericht op de recreatiegebieden, maar hij merkt op dat Partij voor de Dieren een uitgebreid betoog houdt over Zuid-Kennemerland en de NNN-gebieden.

Mevrouw **Van Aesch** (PvdD) antwoordt dat daar ook recreatiemogelijkheden zijn die gevaarlijk zijn.

De heer **Roosendaal** (VVD) herhaalt dat dit onderwerp niet is geagendeerd.

1800 Mevrouw **Van Aesch** (PvdD) benadrukt dat het bij dit agendapunt wel degelijk over dit onderwerp gaat. In vervolg op haar betoog, geeft mevrouw Van Aesch aan dat er weinig tot geen aandacht lijkt te zijn voor de balans tussen recreatie en natuur in de jaarplannen van 2024. Ze stelt drie vragen:

- 1805 • Welke voorzorgsmaatregelen nemen de recreatieschappen om de druk te verminderen?
- Worden er daadwerkelijk significante veranderingen gemaakt op basis van de bevindingen van het genoemde rapport?
- Kan het college uitleggen of en hoe ze ervoor zorgen dat de bevindingen van deze rapporten worden opgevolgd en verwerkt in de jaarplannen voor 2024 en verder?

1810 Mevrouw **Buit** (CU) bedankt het college voor het opstellen van de stukken en geeft aan dat de ChristenUnie over het algemeen tevreden is met de zienswijze. Ze benadrukt twee punten. Ten eerste is de ChristenUnie verheugd over het bewonersinitiatief voor biodiversiteit in het

1815 recreatieschap Spaarnwoude. Ten tweede merkt mevrouw Buit op dat het Groengebied Amstelland een bijdrage levert aan maatschappelijk verantwoord ondernemen en vraagt of dit ook gestimuleerd kan worden in andere recreatieschappen.

1820 Statenlid **Laport** (GL) bedankt voor de ontvangen begrotingen en jaarrekeningen van de recreatieschappen. Statenlid Laport spreekt de hoop uit dat die van Plassenschap Loosdrecht binnenkort ook zal worden besproken. Statenlid Laport merkt op dat er grote verschillen zijn in de resultaten van de verschillende recreatieschappen.

- 1825 • Spaarnwoude heeft veel bezoekers maar kampt met financiële uitdagingen. Het gevolg is dat een aantal ambities voorlopig niet worden uitgevoerd. GroenLinks denkt dat het opportuun is om ook te kijken naar het verdienvermogen, naar eventueel gereguleerd parkeren. Omdat het recreatieschap erg veel investeert in het onderhoud, pleit dit voor dergelijke maatregelen. Mogelijk stimuleert dit mensen om op een andere manier naar het recreatieschap te komen. Daarnaast is het goed dat er meer gekeken wordt naar duurzame aanpassingen, zodat er hopelijk in de toekomst bij evenementen geen gebruik meer gemaakt hoeft te worden van aggregaten.
- 1830 • Bij recreatieschap RAUM zijn er eveneens financiële problemen. Aangezien de provincie meer dan 50% bijdraagt, lijkt het GroenLinks verstandig om, conform het voorstel van het college, de provincie meer invloed te geven.
- 1835 • Laport is blij met de opening van het Schanszichtpad in Twiske–Waterland, mede dankzij een bijdrage van de provincie. De begroting van dit recreatieschap is conservatief ingeschat. Er wordt wel eens gezegd dat het Twiske zonder evenementen financieel niet haalbaar is, maar het Statenlid wijst erop dat de parkeeropbrengsten significant hoger zijn dan evenementenopbrengsten.
- Wat betreft Groengebied Amstelland is GroenLinks tevreden met het aantal bezoekers en het positieve financiële resultaat. Ze ondersteunen het maatschappelijk initiatief om gastheren aan te stellen, met name onder mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

1840 Statenlid Laport geeft aan dat GroenLinks het eens is met de adviesbrief van het college over de zeggenschap bij recreatieschappen. Verder wil GroenLinks graag de door Statenlid Laport genoemde adviezen meegeven aan de gedeputeerde.

1845 De heer **Roosendaal** (VVD) geeft namens de fractie aan financieel gezien begrip te hebben voor de hogere indexatie. De heer Roosendaal benadrukt daarnaast het belang van breed toegankelijke recreatiegebieden en pleit voor gratis parkeren om te voorkomen dat mensen meer reiskilometers gaan maken. Er moet voldoende ruimte dicht bij huis zijn voor mensen om te kunnen recreëren. De heer Roosendaal vraagt GS hoe de ontwikkeling van het recreatieareaal zich verhoudt tot de bevolkingsgroei rondom de grote steden.

1850

1855 Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) vraagt wat de achterliggende reden is voor de provincie om mogelijk aandelen in de uitvoeringsorganisatie RNH over te heven naar Staatsbosbeheer.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Zaal** geeft aan dat de financiële situatie van de recreatieschappen er momenteel niet rooskleurig uitziet. Ze wijst erop dat het aantal bezoekers aan de recreatiegebieden toeneemt, maar tegelijkertijd stijgen de kosten voor beheer en onderhoud als gevolg van

- 1860 oplopende kosten en indexatie. Helaas groeien de inkomsten niet in dezelfde mate, aangezien zowel de provincie als veel gemeenten vasthouden aan het standpunt dat de participantenbijdrage niet mag worden verhoogd. Deze situatie leidt ertoe dat de reserves worden aangesproken. Met de verwachte groei van een half miljoen inwoners in de Metropoolregio Amsterdam (MRA), waarin alle recreatiegebieden zich bevinden, voorziet
- 1865 Gedeputeerde Zaal dat er mogelijk minder kan worden gedaan dan in de ambitiesdocumenten is neergelegd.

- Met name bij Recreatieschap Spaarnwoude en Recreatieschap RAUM doen zich deze financiële uitdagingen voor. Om de financiën toekomstbestendig te maken, zijn er al gesprekken gestart
- 1870 met de bestuurders. Er wordt gekeken naar verschillende mogelijkheden, zoals het verhogen van de participantenbijdragen en het versterken van het verdienvermogen. Een van de aspecten die wordt onderzocht, is de invoering van betaald parkeren als een manier om extra inkomsten te genereren. Echter, Gedeputeerde Zaal erkent dat dit een lastige afweging is. Hoewel betaald parkeren mogelijk minder bezoekers zou kunnen aantrekken, speelt ook het principe van
- 1875 toegankelijkheid van de recreatiegebieden voor iedereen een rol. Berekeningen laten zien dat de opbrengsten van betaald parkeren beperkt zijn. Het is een politieke afweging die zowel intern als in de besturen van de recreatieschappen moet worden gemaakt. Daarnaast wordt er ook gekeken naar andere inkomstenbronnen, zoals pachtinkomsten. Gedeputeerde Zaal benadrukt dat er aan verschillende knoppen moet worden gedraaid om de financiën van de recreatieschappen weer op
- 1880 orde te krijgen en te zorgen voor een duurzame toekomst.

Statenlid **Laport** (GL) merkt op dat de gedeputeerde aangeeft dat het niet zoveel oplevert, maar bij het Twiske gaat het om bijna € 450.000, wat toch een forst bedrag is.

- 1885 Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat het invoeren van betaald parkeren mogelijk niet in alle recreatieschappen evenveel oplevert. Ze benadrukt dat dit verder onderzocht zal worden en dat het een onderwerp is dat uitvoerig besproken moet worden. In de tussentijd zal er een beroep worden gedaan op de reserves en zullen de ambities mogelijk worden bijgesteld. Het beheer en onderhoud van de recreatieschappen moet echter wel doorgaan, daar is consensus over, om
- 1890 situaties zoals bij het Schanszichtpad te voorkomen. Het behouden van wat er momenteel is, is daarom van groot belang.

- Gedeputeerde Zaal reageert op de opmerking van de heer Roosendaal van de VVD en legt uit dat de bevolking in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) groeit, wat leidt tot een toenemende druk
- 1895 op de natuur. Ze benadrukt dat het belangrijk is om samen oplossingen te bedenken om meer recreatiemogelijkheden te creëren, zodat mensen kunnen genieten van de natuur en de draagkracht van de natuur beter in balans kan worden gebracht. Dit is een punt waar ze actief aan werken.

- 1900 Hoewel het Zuid-Kennemerland geen recreatieschap is, bevinden zich binnen de recreatieschappen Spaarnwoude en Twiske-Waterland wel NNN-gebieden en zelfs Natura 2000-gebieden. De balans tussen natuur en recreatie wordt voortdurend afgewogen binnen de besturen van deze recreatieschappen. Hoewel deze afweging niet expliciet wordt vermeld in de jaarstukken, omdat deze voornamelijk financiële informatie bevatten, is een van de financiële
- 1905 aspecten het natuurinclusief beheren, dat extra kosten met zich meebrengt. Gedeputeerde Zaal

verzekert dat de vraag "zijn natuur en recreatie in balans" regelmatig terugkomt op iedere bestuursvergadering.

1910 Gedeputeerde Zaal reageert op het onderwerp van maatschappelijk verantwoord ondernemen, dat naar voren werd gebracht door de ChristenUnie. Ze benadrukt dat dit beleid van toepassing is op alle vier de recreatieschappen in Noord-Holland, en dat het expliciet is opgenomen in het beleid van Recreatie Noord-Holland.

1915 Vervolgens gaat Gedeputeerde Zaal in op de vraag over de aandelen gesteld door 50PLUS. Ze legt uit dat dit een besluit is dat al genomen is in de vorige periode. Om de situatie te verduidelijken, geeft ze een beknopte toelichting. De provincie Noord-Holland heeft een opdrachtgeversrol bij de recreatieschappen, waarbij zij samen met de gemeenten de opdracht geeft voor het beheer en onderhoud. Aan de andere kant was de provincie zelf 100% eigenaar van de uitvoerende organisatie, wat een dubbele rol met zich meebrengt. Onderzoeksbureau Berenschot heeft
1920 aangegeven dat dit niet wenselijk is, omdat je als opdrachtgever niet tegelijkertijd aandeelhouder wilt zijn van de opdrachtnemer. Daarom is er gezocht naar een oplossing om deze dubbele petten te vermijden. Er is een openbaar traject gestart en Staatsbosbeheer heeft interesse getoond om de aandelen over te nemen. Op dit moment zijn er gesprekken gaande over deze overdracht.

1925 Tot slot heet de gedeputeerde de heer Dessing welkom bij Recreatieschap Spaarnwoude. Ze biedt aan om hem bij te praten over wat er de afgelopen heeft gespeeld. Ze stelt voor om dit gesprek onder het genot van een kopje koffie te voeren, maar ze oppert ook de mogelijkheid om samen te gaan mountainbiken of kanoën om het gebied beter te leren kennen. Ze benadrukt dat er veel te
1930 doen is in Spaarnwoude.

De heer **Dessing** (FvD) dankt voor de uitnodiging.

1935 Mevrouw **Vroom** (D66) heeft nog een onbeantwoorde vraag over hoe het provinciebestuur ervoor gaat zorgen dat zaken die bijdragen aan de doelen van de provincie, zoals de aanleg van fietspaden in Spaarnwoude, niet verder vertraagd worden.

1940 Gedeputeerde **Zaal** legt uit dat ze ervoor zorgen dat hun inbreng in de Recreatieschappen zoveel mogelijk wordt afgestemd op het provinciale beleid. Als er ambities zijn die niet gerealiseerd kunnen worden vanwege beperkte financiële middelen, zullen ze altijd prioriteren volgens hun eigen prioriteiten. Ze benadrukt dat als er geen verhoging van de participantenbijdrage is, er ook minder kan worden gedaan. Dit heeft ook gevolgen voor de provinciale doelen, aangezien alle middelen voor recreatie via de recreatieschappen lopen. Er ontstaat dus een uitdaging tussen de beschikbare middelen en de te behalen doelen.

1945 Mevrouw **Den Boer** (BBB) wil, net als de heer Dessing, ook gebruik maken van de uitnodiging van mevrouw Zaal.

1950 Gedeputeerde **Zaal** neemt dit aanbod aan.

De heer **Roosendaal** (VVD) vraagt of de gedeputeerde kan aangeven of er een notitie komt over de mogelijkheden om het tekort aan recreatieve ruimte bij te houden, gezien de toename van het

- 1955 aantal mensen in de MRA met 500.000. Hij merkt op dat er momenteel alleen gesproken wordt over maatregelen om mensen weg te houden door bijvoorbeeld betaald parkeren in te voeren. Hij benadrukt dat dit onpraktisch kan zijn, vooral voor mensen met honden of kinderwagens, die niet altijd met het openbaar vervoer kunnen reizen of dicht bij huis recreatiemogelijkheden hebben. Hij vraagt zich af hoe toegankelijk recreatiegebieden kunnen blijven voor iedereen, inclusief groepen die niet erg sportief zijn.
- 1960 Statenlid **Laport** (GL) merkt op dat er onderzoek is gedaan naar de mening van bezoekers over betaald parkeren. De resultaten hiervan zijn gedeeld met de Staten. Uit het onderzoek bleek dat de meerderheid van de bezoekers het niet erg vindt om te betalen voor parkeren als daarmee het onderhoud en beheer van het recreatiegebied naar een hoger niveau worden getild. Hij benadrukt dat het niet alleen een standpunt van GroenLinks is, maar dat
- 1965 bezoekers zelf ook bereid zijn te betalen als dit de beleving in recreatiegebieden verbetert. Hij wil dit graag meegeven aan de gedeputeerde en vraagt de heer Roosendaal om hierover na te denken.
- 1970 De heer **Roosendaal** (VVD) stelt dat het hem erom gaat dat als je de gebruikers ernaar vraagt, de helft van de mensen die met de fiets komen waarschijnlijk zal zeggen dat ze het prima vinden dat betaald parkeren wordt ingevoerd. Hij benadrukt dat dit de dictatuur van de meerderheid zou zijn en volgens hem moeten recreatiegebieden voor iedereen toegankelijk zijn. De heer Roosendaal vraagt de gedeputeerde om hierop te reageren.
- 1975 Mevrouw **Van Aesch** (PvdD) geeft aan blij te zijn dat gedeputeerde Zaal het met hen eens is dat er te veel druk is op de natuur. Ze benadrukt echter dat ze nog steeds geen antwoord heeft gekregen op haar twee vragen van de gedeputeerde. Haar vragen waren kort: of er significant andere keuzes worden gemaakt op basis van de resultaten van het genoemde rapport, en of GS kan uitleggen hoe ze ervoor zorgt dat de bevindingen van deze rapporten worden verwerkt in
- 1980 2024 en in de toekomst.
- 1985 Gedeputeerde **Zaal** beantwoordt de vragen van zowel de VVD als de Partij voor de Dieren in één keer, omdat beide vragen voortkomen uit het genoemde rapport. Het rapport concludeert dat er onvoldoende ruimte is voor recreatie, wat leidt tot overmatig gebruik van de natuur en schade aan de natuurlijke omgeving. Om hiermee om te gaan, worden verschillende maatregelen genomen. Ten eerste wordt er gezorgd voor spreiding van recreatie. Sommige recreatiegebieden, zoals Spaarnwoude, kunnen intensiever worden gebruikt dan bijvoorbeeld Twiske–Waterland, waar meer beschermde natuur is. Ook worden festivals die voorheen rondom Amsterdam plaatsvonden, verplaatst naar het noorden van de provincie om de druk op de natuur daar te verminderen.
- 1990 Daarnaast blijft dit onderwerp op de agenda staan en wordt er aandacht voor gevraagd in de besturen van de recreatieschappen. Hoewel er waarschijnlijk geen aparte notitie van dit college zal komen, zijn er oplossingsrichtingen in het rapport over natuur en recreatie. Deze richtingen worden momenteel verkend in verschillende gebieden om bijvoorbeeld meer recreatiegebieden of multifunctioneel ruimtegebruik te stimuleren. Het is een voortdurend proces waarbij het nieuwe
- 1995 college kan worden gevraagd naar de resultaten en voortgang.
- De **voorzitter** stelt vast dat het agendapunt voldoende is besproken. De financiële stukken recreatieschappen voor zienswijzen zullen als hamerstuk worden doorgeleid naar de Provinciale Statenvergadering van 10 juli 2023.

2000

5.b Zienswijzen ambitiedocument recreatieschap Groengebied Amstelland

2005 De provincie Noord-Holland is een deelnemer van het recreatieschap Groengebied Amstelland. Het dagelijks bestuur van het recreatieschap heeft op 13 april 2023 het concept ambitiedocument toegezonden aan de participanten voor het indienen van zienswijzen. Het is van belang dat de provincie haar zienswijzen op het concept ambitiedocument kenbaar maakt. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin de zienswijze is vervat bij de ontwerpen van de programmabegroting en de begrotingswijziging en legt deze voor aan het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur neemt op 13 juli 2023 een besluit om de jaarstukken vast te stellen. Deze worden dan vóór 15 juli 2023 toegezonden ter goedkeuring aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Ook voor de vaststelling van het ambitiedocument wordt een nota van zienswijzen opgesteld. De vaststelling wordt ook op 13 juli voorzien.

2010 De commissie wordt gevraagd PS te adviseren over de voordracht Zienswijzen ambitiedocument recreatieschap Groengebied Amstelland.

2015

Eerste termijn commissie

2020 De heer **Roosendaal** (VVD) benadrukt het belang van recreatiegebieden voor de Volksgezondheid en het welzijn van inwoners. Hij uit zijn zorgen met betrekking tot de zienswijze op het ambitiedocument en richt zich specifiek op de inspraak. Hij vindt dat de dilemma's die via de swipocratie zijn uitgewerkt te sturend zijn en dat de respondentengroep te beperkt lijkt. Hij twijfelt of dit voldoende basis kan bieden voor het ambitiedocument. Hij wijst op enkele opvallende inconsistenties en vreemde uitkomsten in de samenvatting van de bevraging.

De volgende punten worden genoemd:

- 2025 • Er is een tegenstrijdigheid waarbij een meerderheid aangeeft vooral te komen fietsen, terwijl een nog grotere groep aangeeft vooral te komen wandelen.
- Het lijkt niet te kloppen dat bijna de helft van de respondenten behoefte heeft aan naturismevoorzieningen, gezien het lage percentage naturisten in de bevolking.
- 2030 • De representativiteit van de steekproef van hondenbezitters wordt in twijfel getrokken, gezien het snel stijgende aantal honden in Nederland. Het lijkt erop dat de uitkomst van de bevraging vooral laat zien dat niet-hondenbezitters geen loslooplek willen hebben, terwijl dit in andere groengebieden geen probleem is.
- 2035 • Ook de vraag over parkeren lijkt niet representatief te zijn. Mensen uit nabijgelegen gebieden zoals Amsterdam Zuidoost, die kleine kinderen hebben en nog niet naar het Groengebied Amstelland zijn geweest, zouden waarschijnlijk niet hebben geantwoord dat ze graag verder weg willen parkeren voordat ze kunnen recreëren.

2040 De heer Roosendaal benadrukt de noodzaak om de recreatieve functie te versterken, gezien de stijgende bevolking en het aantal honden in de regio, terwijl het aantal reiskilometers beperkt moet blijven. Hij vermeldt dat uitbreiding van het recreatieve groen hoog op de wensenlijst van de VVD staat. De VVD wil vooral de stem horen van de mensen in de regio die nog niet naar het groengebied komen. Dit zijn de mensen die zelden buiten hun stedelijke omgeving komen of niet in staat zijn verder te reizen om van de natuur te genieten met hun kinderen, vrienden of honden. Een provinciaal recreatiegebied moet een plek zijn waar alle inwoners kunnen ontspannen, zich fysiek kunnen inspannen en elkaar kunnen ontmoeten. Dit moet als input dienen voor de verdere invulling van het ambitiedocument, wat de basis vormt voor de Staten om op te kunnen reflecteren. De heer Roosendaal vraagt naar de mening van andere partijen over de verdere uitbreiding van het

recreatieve groen en het belang van de stem van verschillende regionale doelgroepen.

2050 Mevrouw **Buit** (CU) kan zich over het algemeen vinden in de opgeschreven ambitie. Ze wil specifiek ingaan op de swipocratie en benadrukt dat, ondanks enkele verbeterpunten, dit als uitgangspunt moet blijven dienen. Ze is blij dat 95% vooral komt om te wandelen of gebruik te maken van de pluktuinen. Slechts 24% van de respondenten heeft interesse in festivals. Mevrouw Buit benadrukt het belang om naar deze bevindingen te luisteren, aangezien 76% geen festivals in natuurgebieden wil, wat overeenkomt met hun vermoedens. Daarnaast wijst mevrouw Buit op het feit dat 52%
2055 aangeeft dat er niet genoeg toiletten zijn, waar haar partij al eerder aandacht voor heeft gevraagd. Dit bevestigt volgens haar het belang om hierop te blijven focussen.

2060 Mevrouw **Vroom** (D66) vraagt aan haar collega van de ChristenUnie over de gemiddelde leeftijd van de enquêterespondenten. Ze is geïnteresseerd in hoe de ChristenUnie dit meeweegt, vooral bij de populariteit van festivals, zoals bij Gaasperplas.

2065 Mevrouw **Buit** (CU) geeft aan het ermee eens te zijn dat de respons een afspiegeling moet zijn van de gebruikers van het natuurgebied. Ze benadrukt echter dat als de meerderheid bestaat uit ouderen die het natuurgebied gebruiken om te wandelen, een festival dat ten koste gaat van de kwaliteit van het gebied ook een negatieve impact heeft op die anderen. Ze begrijpt echter het punt van D66 dat de uitkomsten een representatieve afspiegeling moeten zijn.

2070 Mevrouw **Vroom** (D66) vertelt dat ze voormalig in het gebied woonde en daar vooral jongeren wonen die graag festivals bezoeken. Ze wijst erop dat de doelgroep die komt om te wandelen verschillend is van de groep die festivals bezoekt. Mevrouw Vroom benadrukt dat het om representativiteit gaat.

Mevrouw **Buit** (CU) is het ermee eens dat het altijd representatief moet zijn.

2075 Statenlid **Laport** (GL) is verheugd over het ambitiesdocument en begrijpt de drie ambities die daarin zijn opgenomen. Hij benadrukt met name de grote waarde die wordt gehecht aan het verhogen van de biodiversiteit, een speerpunt dat ook binnen GroenLinks van groot belang is. Statenlid Laport is van mening dat het verstandig is om bij het realiseren van deze ambitie gebruik te maken van de expertise en samenwerking met natuurlijke partners, zoals deskundige beheerorganisaties. Hij is
2080 tevens een voorstander van het idee om een directe link te leggen tussen de verhoging van de biodiversiteit en de energietransitie. Volgens hem is het logisch om te onderzoeken of duurzame energieopwekking gerealiseerd kan worden, bijvoorbeeld bij de parkeervoorzieningen en de gebouwen in het gebied.

2085 Daarnaast ondersteunt Laport ook de suggestie om te kijken naar voorbeelden van klimaatadaptatie en waterbeheer in het recreatiegebied. Hij is van mening dat natuurbezoekers vaak geïnteresseerd zijn in goede praktijkvoorbeelden en stelt voor om educatie op dit gebied te verzorgen. Hij benadrukt dat het treffen van dergelijke maatregelen in het recreatiegebied om meerdere redenen verstandig is, waaronder het bevorderen van educatie. Laport toont ook
2090 interesse in de ideeën met betrekking tot voedselbossen en fruitbomen, maar benadrukt dat er goed nagedacht moet worden over het beheer van dergelijke initiatieven. Hij wijst erop dat het aanleggen van iets moois relatief eenvoudig kan zijn, maar het behouden van de kwaliteit en het waarborgen van een duurzaam beheer een grotere uitdaging vormen, die bovendien financiële

implicaties met zich meebrengt.

2095

Op het gebied van financiën wijst Laport op de plannen voor uitbreiding van horecavoorzieningen en mogelijk meer kleinschalige evenementen. Uit onderzoek onder bezoekers van Groengebied Amstelland blijkt dat er geen behoefte is aan grootschalige festivals of evenementen, en dat de huidige hoeveelheid horeca als voldoende wordt ervaren. Hij benadrukt dan ook het belang van

2100 zorgvuldige planning en exploitatie van eventuele horecavoorzieningen. Laport oppert de mogelijkheid om samen te werken met mensen met een beperking of afstand tot de arbeidsmarkt, waardoor er een mooie werkervaringsplek kan worden gecreëerd en de exploitatie wellicht beter haalbaar wordt.

2105

Verder merkt Laport op dat hij in de jaarstukken en begroting heeft gelezen over gastheren, die in het ambitiedocument helaas niet meer genoemd worden. Hij gaat er echter van uit dat deze gastheren nog steeds aanwezig zullen zijn in het recreatiegebied.

2110

Tot slot verwijst Laport naar een opvallende bevinding uit het onderzoek: een meerderheid van de ondervraagden heeft geen bezwaar tegen de invoering van betaald parkeren. Sterker nog, als dit bijdraagt aan een beter beheer van het gebied, zijn mensen daartoe graag bereid. Hij suggereert verder onderzoek naar de mogelijkheden van parkeerregulatie om het autogebruik te verminderen, waarbij hij benadrukt dat toegankelijkheid van het recreatiegebied behouden blijft, zij het tegen betaling.

2115

De heer **Roosendaal** (VVD) vraagt of toegangskaartjes een mogelijke oplossing zijn om de inkomsten voor het onderhoud van recreatiegebieden te vergroten. En zo niet, waarom niet.

2120

Statenlid **Laport** (GL) antwoordt dat hij geen voorstander is van toegangskaartjes voor recreatiegebieden. Hij benadrukt dat de meeste plekken goed bereikbaar zijn met het openbaar vervoer of per fiets, en dat het belangrijk is om de toegankelijkheid voor iedereen te behouden. Hij merkt op dat betaald parkeren het nog steeds mogelijk maakt om de gebieden te bezoeken, en vergelijkt dit met andere plaatsen waar parkeerkosten normaal zijn, zoals bij het strand. Hij erkent echter dat dit een logische optie kan zijn vanwege de financiële uitdagingen waarmee de

2125 recreatieschappen worden geconfronteerd, maar benadrukt dat GroenLinks er geen voorstander van is dit overal toe te passen.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

2130

Gedeputeerde **Zaal** reageert op de opmerkingen over de swipocratie en waardeert de analyse van de heer Roosendaal. Hoewel het niet altijd concrete resultaten oplevert, biedt het interessante inzichten. Ze benadrukt dat het recreatieschap ook een participatietraject heeft gevoerd met maatschappelijke organisaties en dat gemeenten onderdeel zijn van de besturen, waardoor verschillende standpunten en belangen worden meegenomen. Dit heeft geleid tot een gedegen ambitiedocument dat zal worden uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Gedeputeerde Zaal

2135

bedankt voor de complimenten over het ambitiedocument en geeft aan deze door te zullen geven aan Recreatie Noord Holland. Ze benadrukt dat het ambitiedocument de hoofdlijnen weergeeft van de gewenste richting. Er zal vervolgens een uitvoeringsprogramma worden opgesteld waarin specifieke zaken verder worden uitgewerkt. Ze waardeert de suggesties van Statenlid Laport, zoals het beheer van voedselbossen en fruitbomen, en zegt dat hier rekening mee zal worden gehouden.

2140

Ook de suggestie met betrekking tot toiletten wordt meegenomen.

Hoewel Gedeputeerde Zaal op dat moment niet verder ingaat op de parkeerdiscussie, verzekert ze dat dit onderwerp zorgvuldig zal worden afgewogen binnen het bestuur. Op het moment dat daar keuzes in worden gemaakt, zal de gedeputeerde daarmee terugkomen in Provinciale Staten.

2145

Wat betreft evenementen, verwijst Gedeputeerde Zaal naar het voorbeeld van het evenement Guilty Pleasure waar veel mensen op afkomen. Ze stelt dat evenementen altijd zorgvuldig worden beoordeeld op mogelijke schadelijke effecten op de natuur. Bij evenementen in natuurgebieden is een natuurvergunning vereist en wordt er gekeken naar de impact op de natuur. Ze geeft aan dat er in Groengebied Amstelland ook ruimte blijft voor festivals, maar dat er altijd rekening wordt gehouden met de bescherming en zorg voor de natuur, en dat rustige vormen van recreatie zoals wandelen en fietsen worden gewaarborgd.

2150

De heer **Roosendaal** (VVD) vraagt of de gemaakte opmerkingen worden meegenomen. De commissie is immers gevraagd om input op dit onderwerp.

2155

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat de zienswijze ongewijzigd blijft, maar dat de opmerkingen zullen worden meegenomen in het gesprek met het recreatieschap over het uitvoeringsprogramma. De gedeputeerde heeft het idee dat de commissie het eens is met de drie belangrijkste lijnen van de zienswijze.

2160

De **voorzitter** stelt vast dat het agendapunt voldoende is besproken. Het agendapunt Zienswijzen ambitedocument recreatieschap Groengebied Amstelland zal als hamerstuk worden doorgeleid naar de Provinciale Statenvergadering van 10 juli 2023.

2165 *Schorsing van 18.12 tot 18.19 uur*

- 6. A-agenda Zienswijze financiële stukken omgevingsdiensten (agendapunten 6.a t/m 6.d gevoegd behandelen)
- 6.a Omgevingsdienst NZKG zienswijze PS begrotingswijziging 2023, de ontwerpbegroting 2024 en de jaarstukken 2022 (A-agenda interim commissie 19-06-2023)
- 6.b Omgevingsdienst Noord-Holland Zienswijze PS op de begroting 2024 en jaarstukken 2022 (A-agenda interim-commissie 19-06-2023) Noord
- 6.c Omgevingsdienst IJmond zienswijze PS begrotingswijziging 2023, de ontwerpbegroting 2024 en de jaarstukken 2022 (A-agenda interim-commissie 19-06-2023)
- 6.d Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek Zienswijze PS op de begroting 2024 en jaarstukken 2022 (A-agenda interim-commissie 19-06-2023)

2170

2175

GS heeft op de financiële stukken van de vier omgevingsdiensten besproken. GS stellen – kort samengevat – voor een aandachtspunt te benadrukken naar aanleiding van begroting 2024 van de omgevingsdienst Noord-Holland Noord en een zienswijze te geven over de resultaatbestemming 2022 van omgevingsdienst Noord-Holland Noord. En verder omgevingsdienst Gooi en Vechtstreek te vragen zo spoedig mogelijk inzicht te geven in de financiële gevolgen van de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024. GS hebben geen opmerkingen over de financiële stukken van de omgevingsdiensten Noordzeekanaalgebied en IJmond.

2185

Eerste termijn commissie

De heer **Van der Heijden** (D66) geeft aan dat zijn fractie grotendeels de lijn van GS volgt bij de financiële stukken van de OD's, behalve bij de stukken van de OD NZKG. Hij uit zijn zorgen over de reservepositie van de OD, die € 900.000 negatiever is dan verwacht. Hij vraagt de
2190 gedeputeerde naar de reden waarom er geen zienswijze wordt ingediend en of de gedeputeerde de zorg van zijn fractie deelt.

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) geeft aan dat haar partij eigenlijk helemaal in lijn zit met D66. Ze uit haar zorgen over het weerstandsvermogen bij de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, dat
2195 naar matig gaat. Ze vraagt zich af of de organisatie voldoende weerbaar is, vooral met de komst van de Omgevingswet en de taken met betrekking tot Tata Steel en de Groen Staalroute. Ze wil graag van GS weten waarom er geen zienswijzen worden voorgesteld en wat zij van deze situatie vinden.

De heer **Stulemeijer** (50PLUS) geeft aan dat zijn fractie het standpunt van GS volgt om geen zienswijze in te dienen. Hij wijst op de kaderstellende en controlerende rol van Provinciale Staten in gemeenschappelijke regelingen, waaruit ze een zienswijze kunnen kenbaar maken aan het dagelijks bestuur. De heer Stulemeijer memoreert dat de zienswijze op de begrotingswijziging 2023, ontwerpbegroting 2024 en jaarstukken 2022 van de OD Noordzeekanaalgebied al in april
2205 door het dagelijks bestuur van de omgevingsdienst is goedgekeurd. 50PLUS stemt in met alle wijzigingen op de begroting 2023.

Wat betreft de ontwerpbegroting 2024, worden de financiële uitgangspunten uit de Kaderbrief verwerkt en zijn er aanpassingen gedaan vanwege loon- en prijsstijgingen en nieuwe specifieke uitkeringen. De bijdrage van de provincie Noord-Holland aan de OD NZKG wordt vastgesteld op
2210 29,7 miljoen euro.

De heer Stulemeijer merkt op dat er vergelijkbare ontwikkelingen zijn bij de OD Noord IJmond en Flevoland Gooi en Vechtstreek.

2215 In het algemeen vallen personeelsproblemen en gestegen kosten als gevolg van de invoering van de Omgevingswet op. Bij de kosten wordt verwezen naar de complexiteit en concurrentie om geschikte arbeidskrachten te vinden. 50PLUS is van mening dat dit grote aandacht verdient, met name in het licht van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Hij vraagt of de gedeputeerde het
2220 daarmee eens is en welke mogelijke noodscenario's er zijn.

Statenlid **Kostić** (PvdD) uit ernstige zorgen over de capaciteit van de OD Noordzeekanaalgebied om te voldoen aan de wensen van omwonenden, met name op het gebied van handhaving en controle. Er zijn klachten over slechte communicatie en trage respons van de OD, wat volgens
2225 Statenlid Kostić erger is dan enkele jaren geleden. Deze zorgen zullen worden aangepakt via een motie, en Partij voor de Dieren hoopt dat GS dit signaal serieus neemt.

Wat betreft de OD Noord-Holland Noord, merkt Statenlid Kostić op dat dit een onderbelichte OD is die zich bezighoudt met natuurbescherming en controle op bijvoorbeeld emissiearme stallen. Zij
2230 wijst echter op vaagheid in de controleprocessen en het gebrek aan raadpleging van dierenwelzijnsorganisaties. Dit gaat in tegen het staand beleid van GS, dat dierenwelzijnsorganisaties moeten worden betrokken bij besluiten en beleid dat het leven van dieren raakt. Statenlid Kostić benadrukt dat de OD Noord-Holland Noord veel invloed heeft op

2235 leven en dood van dieren, en het zou van meerwaarde zijn als dierenwelzijnsorganisaties worden betrokken. Zij waardeert het als dit punt wordt meegenomen naar de OD Noord-Holland Noord.

2240 De heer **Dessing** (FvD) gaat in brede zin in op de VTH-taken. De heer Dessing benadrukt het belang van de weerbaarheid van de VTH-organisatie (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) in relatie tot de toenemende taken op het gebied van klimaat en biodiversiteit, die leiden tot hogere kosten en belasting voor ambtenaren en bedrijfsvoering. Hij vraagt GS om verduidelijking over de kosten en of dit inderdaad de genoemde 10 miljoen euro betreft. Hij pleit ervoor om kritisch te kijken naar het ambitieniveau en het aantal regels dat gehandhaafd moet worden, om de druk te verminderen.

2245 Daarnaast wijst de heer Dessing op de VTH-taken met betrekking tot Tata Steel en hun ambitie op groen staal. Hoewel een deel van de financiering vanuit het Rijk komt, benadrukt Dessing dat ook belastinggeld van Noord-Hollandse burgers hiervoor wordt gebruikt.

2250 De heer **Roosendaal** (VVD) geeft namens de VVD aan dat de fractie de ambities en de financiële kaders onderschrijft. De VVD is van mening dat het tijd is voor een evaluatie van de taken, doelstellingen en verwachtingen van de omgevingsdiensten. Hij pleit voor bestuurlijke samenwerking of fusie tussen de OD's om een nog beter functionerende omgevingsdienst te creëren, bijvoorbeeld door kennisdeling in landelijke clusters voor zware industrie en het bevorderen van synergieën op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

2255 Roosendaal uit zijn bezorgdheid over het gebruik van modellen en het ontbreken van tijdige back-testing ervan, met name in relatie tot de ontwikkelingen rondom Tata Steel. De werkelijke gemeten vervuiling komt niet overeen met de modelresultaten die worden gebruikt voor vergunningverlening en toezicht. Hij pleit voor verbetering op dit gebied en suggereert dat een herijking van de taakverdeling van de OD's een middel kan zijn om dit te bereiken.

2260 Statenlid **Laport** (GL) memoreert dat GroenLinks een van de weinige tegenstemmers was toen het voorstel voor de nieuwe Omgevingswet in de Tweede Kamer werd besproken. Hoewel het idee van één vergunningsaanvraag in plaats van een lappendeken aan vergunningen fantastisch klonk, is GroenLinks bezorgd over de vele jaren vertraging die invoering van de Omgevingswet inmiddels heeft opgelopen en de hiermee gepaard gaande verwarring en onduidelijkheid. Ook de omgevingsdiensten worstelen hiermee, met name wat betreft kostenstijgingen die te maken hebben met deze invoeren, met personeelstekorten en de grote opgave voor herscholing van het personeel.

2270 De heer **Dessing** (FvD) vraagt of GroenLinks het met hem eens is dat er op dit moment wel degelijk duidelijkheid is, nu de datum van 1 januari 2024 voor de invoering van de Omgevingswet is vastgesteld. Hij benadrukt dat er een transitiefase nodig is, maar als deze fase is doorlopen – hiervoor zijn budgetten en is ondersteuning beschikbaar – zouden de VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) en omgevingsdiensten juist

2275 gemakkelijker zaken kunnen regelen onder de Omgevingswet.

2280 Statenlid **Laport** (GL) waardeert de positieve zienswijze van de heer Dessing, maar geeft aan dat de afgelopen jaren verschillende obstakels hebben laten zien in de invoering van de Omgevingswet. Statenlid Laport hoopt dat deze problemen zich niet zullen voordoen bij de uiteindelijke implementatie.

Wat betreft de omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied merkt Statenlid Laport op dat de OD ervan uitgaat dat de bouw minder vertraging zal ondervinden dan in voorgaande jaren. Hij beschouwt dit als een risicovolle aanname. Ook is de financiële situatie van deze omgevingsdienst minder.

2285 Hoewel er een positieve zienswijze wordt gegeven, benadrukt hij dat het in de gaten moet worden gehouden.

In de stukken is te lezen dat de kostenstijging bij de invoering van de Omgevingswet volgens de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord minder problematisch lijkt te zijn dan bij andere omgevingsdiensten.

2290

Statenlid Laport waardeert het positief getoonzette stuk van de Omgevingsdienst IJmond en vond het prettig om te lezen dat deze omgevingsdienst veel minder besteedt aan externe inhuur dan de andere OD's. Dit is financieel minder risicovol zijn en zorgt voor goede continuïteit, een voorbeeld voor andere omgevingsdiensten.

2295

Tot slot wijst Statenlid Laport erop dat de Omgevingsdienst Flevoland en Gooi en Vechtstreek nog geen volledige jaarstukken heeft aangeleverd, maar wel een begroting heeft ingediend. Het zou goed zijn als de resultaten uit het verleden als basis voor de toekomst worden gebruikt, gezien de vele onzekerheden. GroenLinks adviseert het provinciebestuur hierover opmerkingen te maken.

2300

De heer **Klein** (CU) geeft aan dat hij het eens is met de voorgestelde reacties vanuit Provinciale Staten op de stukken. Hij heeft echter nog enkele vragen:

- Inzake de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied wil de ChristenUnie weten of de voorgestelde verhoging van de provinciale bijdrage van bijna 3 miljoen in 2024 ten opzichte van 2023 hetzelfde bedrag is als wat vermeld staat in de kaderbrief over 3,8 miljoen extra betaling aan de totale omgevingsdiensten of dat dit er bij de eerste begrotingswijziging bovenop komt. Daarnaast vraagt hij of er een goed langetermijnperspectief is op de financiën van de OD NZKG en of provincie op de lange termijn weet waar ze financieel aan toe is, gezien de herhaalde verhogingen van hun bijdrage.
- Ten slotte wil hij graag uitleg waarom de jaarstukken van de OD Flevoland en Gooi en Vechtstreek nog niet definitief zijn en of er wettelijke termijnen zijn waarbinnen dit afgerond zou moeten zijn.

2305

2310

Mevrouw **Oulad Hadj** (PvdA) merkt op dat de omgevingsdiensten voor een enorme uitdaging staan, met meer taken, verantwoordelijkheden en geld om te groeien. Ze wenst alle medewerkers succes met hun belangrijke werk. Ze vraagt zich echter af of er niet te veel verwacht wordt van de omgevingsdiensten, gezien de schaarste aan gekwalificeerd personeel, vooral personeel met technische expertise. Ze vraagt zich af of de plannen, zoals traineeships, in de praktijk zullen werken en of er taken zullen blijven liggen door personeelstekort. Ze vraagt hoe het college van Gedeputeerde Staten de Statenleden hiervan op de hoogte zal houden.

2315

2320

Daarnaast brengt mevrouw Oulad Hadj het onderwerp van de Wet open overheid ter sprake. Ze leest dat dit veel werk met zich meebrengt en dat in de begroting van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied hiervoor extra budget is gereserveerd. Haar fractie vraagt zich af of het niet gemakkelijker kan, bijvoorbeeld door proactief veel meer documenten, memo's, en e-mails online beschikbaar te stellen, als een vorm van radicale transparantie, om zo een groot deel van de

2325

verzoeken op basis van de Wet open overheid te voorkomen. Ze pleit voor het standaard online publiceren van de stukken.

2330

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Stigter** neemt de beantwoording op zich voor de omgevingsdiensten Noord-Holland Noord en Flevoland Gooi en Vechtstreek. De gedeputeerde herkent dat de arbeidsmarktsituatie zorgwekkend is voor alle omgevingsdiensten, met tekorten aan ecologen in Noord-Holland Noord en technisch personeel bij de omgevingsdiensten Noordzeekanaalgebied en IJmond. Er wordt regelmatig over dit onderwerp gesproken in de besturen van de omgevingsdiensten, waarbij samenwerking en het delen van deskundigheid worden verkend. Er wordt ook gekeken naar het vergroten van de schaal om een betere positie op de arbeidsmarkt te verkrijgen. Het inzetten van eigen personeel heeft de voorkeur, maar momenteel is het belangrijker om voldoende personeel te hebben, zowel intern als extern ingehuurd. Investerings worden gevraagd van de deelnemers om deze kwestie aan te pakken. Onderdeel van de discussie is het traineeprogramma van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

2340

Ten aanzien van de reservepositie van OD Noordzeekanaalgebied staat er inderdaad dat deze OD in 2024 een matige reservepositie bereikt. Er wordt gekeken naar wat er nodig is om de reserves in de komende jaren aan te vullen. Deze afspraak heeft geleid tot het apart vermelden van dit punt in een zienswijze.

2345

Gedeputeerde Stigter geeft aan dat de omgevingsdienst Noord-Holland Noord een centrale rol speelt bij taken die de provincie uitvoert rondom de Wet natuurbescherming. Dit is te zien in de toename van het aantal taken van de OD op dit vlak. Hoewel de omgevingsdienst geen beleid uitvoert, dit is aan de provincie, voeren zij wel gesprekken met dierenwelzijnsorganisaties en andere organisaties wanneer dit nodig is voor de uitvoering van hun taken.

2350

Gedeputeerde Stigter merkt op dat er sprake is van een toenemende vraag naar inzet en middelen voor de omgevingsdiensten, zowel vanuit autonome factoren als vanuit de samenleving. Er is meer aandacht voor gezondheid en veiligheid, wat leidt tot een grotere vraag bij betrokken instanties. Hoewel er prioriteiten moeten worden gesteld, is het belangrijk om het maatschappelijk belang van deze kwesties te erkennen en daar zo goed mogelijk aan te voldoen.

2355

2360

Gedeputeerde Stigter wijst erop dat er de afgelopen tijd al veel evaluaties zijn uitgevoerd met betrekking tot de omgevingsdiensten. Een prominente VVD'er, de heer Van Aartsen, heeft bijvoorbeeld onderzoek gedaan naar de positie van de omgevingsdiensten en de robuustheid ervan. De aanbevelingen uit zijn rapport hebben geleid tot een nationaal programma voor vergunningverlening, toezicht en handhaving, met als doel te komen tot een meer robuuste structuur en een minimumniveau van taken. De gezamenlijke bevoegde gezagsorganen zullen hier nu gezamenlijk invulling aan geven.

2365

Tot slot, gedeputeerde Stigter vindt het idee van de PvdA om proactief om te gaan met de Wet open overheid (Woo) inderdaad interessant. Hij merkt op dat alle omgevingsdiensten een toenemende vraag ervaren en dat er al ervaring is opgedaan met een pilotproject rondom de Woo in Koggenland. Door proactief informatie beschikbaar te stellen, kan aan de achterkant mogelijk veel worden afgevangen. Hoewel er altijd extra inzet nodig zal zijn, wordt het delen van deze ervaringen niet alleen binnen de provincie, maar ook met andere omgevingsdiensten als een

2370

2375 interessante gedachte beschouwd.

Gedeputeerde **Olthof** deelt de zorgen over de omgevingsdiensten. Met name de onzekerheid rondom Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving is een uitdaging waar ze mee te maken hebben. De regelgeving verandert voortdurend, en de samenleving stelt steeds hogere eisen op het gebied van toezicht, handhaving en vergunningen. Hoewel dit een terechte ontwikkeling is, brengt het ook de vraag met zich mee hoe snel en adequaat de organisaties kunnen reageren en zich aanpassen aan deze veranderingen. Dit geldt niet alleen in de provincie Noord-Holland, maar voor de omgevingsdiensten in het algemeen. Dit aspect heeft de aandacht van de OD's.

2385 De financiële situatie van de omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied is een specifiek aandachtspunt. Het weerstandsvermogen van de dienst wordt als matig beschouwd, en er is een reëel risico dat het verder verslechtert. De omgevingsdienst heeft echter zelf al maatregelen genomen en houdt rekening met het verbeteren van het weerstandsvermogen in de tarieven. Daarom is er geen aparte zienswijze op dit punt opgenomen, aangezien de omgevingsdienst dit al in hun eigen stukken heeft opgenomen.

2395 Hoewel er geen zienswijze is gegeven op de financiële stukken, benadrukt Gedeputeerde Olthof dat het belangrijk is om alert te blijven op de financiële aspecten binnen de omgevingsdiensten. De onzekerheid die gepaard gaat met de Omgevingswet, de ontwikkelingen op het gebied van water- en bodembeheer, de toenemende vraag naar VTH en de impact van de Wet open overheid, creëren een complexe situatie. Hoewel ze hun best doen om zo goed mogelijk op deze ontwikkelingen in te spelen en regelmatig overleg voeren met de omgevingsdiensten, is het niet mogelijk om op dit moment volledige zekerheid te bieden over hoe de toekomst eruit zal zien.

2400 De bouwsector is een ander punt van aandacht dat wordt besproken. Er is geconstateerd dat er in de afgelopen jaren minder bouwaanvragen waren, maar recentelijk is er een stijging te zien. Desondanks blijft het onzeker of de bouw op hetzelfde niveau zal terugkeren. Er zijn projecten die opnieuw worden bekeken en weer vertraging oplopen, wat kan leiden tot een dip in de sector. Het is van belang om in de begroting rekening te houden met het herstel van de bouwsector, maar de timing en mate van dit herstel blijven een grote bron van onzekerheid.

2410 Gedeputeerde Olthof erkent de zorgen van de Partij voor de Dieren over de capaciteit van de omgevingsdiensten. Hij benadrukt dat er voortdurend aandacht is voor capaciteit, vooral op het gebied van specialistische kennis. In het geval van de omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied wordt er veel gebruik gemaakt van externe expertise, omdat specifieke kennis nodig is bij de zwaardere industrie. Deze expertise is niet altijd binnen de diensten zelf aanwezig, daarom wordt er samengewerkt en kennis uitgewisseld met andere omgevingsdiensten. Dit probleem wordt niet alleen binnen de omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied besproken, maar breder binnen de sector.

2415 Gedeputeerde Olthof benadrukt dat het aantal klachten over medewerkers van de omgevingsdiensten minimaal is. Hij neemt klachten serieus en is alert op eventuele problemen met de afwikkeling van klachten en het opvolgen van handhavingsverzoeken. Er is de afgelopen jaren geïnvesteerd in een ICT-systeem voor klachtenafwikkeling, wat volgens hem aanzienlijke verbeteringen heeft opgeleverd. Hoewel er soms nog fouten kunnen optreden, erkent hij dat er ook veel gevraagd wordt om zoveel mogelijk meldingen te verwerken, wat extra capaciteit vereist. Om

iets met dit signaal te kunnen doen, is de gedeputeerde op zoek naar specifieke informatie over de aard van de klachten. Op dit moment zijn er volgens hem slechts vier klachten over medewerkers van de omgevingsdienst geregistreerd, wat zeer weinig is.

2425

Gedeputeerde Olthof merkt op dat er regelmatig discussies zijn over Tata Steel en de behoefte aan meer toezicht en handhaving. De gedeputeerde wijst erop dat zowel de samenleving als de politici hier constant om vragen. Hij erkent dat de omgeving verwacht dat er strenger wordt toegezien en meer wordt gehandhaafd, maar benadrukt dat dit ook extra capaciteit vereist. Hij stelt dat het niet alleen om Tata Steel gaat, maar ook om 100 tot 150 andere Brzo-bedrijven in Noord-Holland. Hij ziet dit als een grote uitdaging voor de toekomst en vraagt zich af hoe er breder gekeken kan worden naar het toezicht op en de kennis van al deze bedrijven.

2430

Gedeputeerde Olthof bespreekt vervolgens de Wet open overheid (Woo) dat door de Partij van de Arbeid is genoemd. Hij benadrukt dat het managen van verwachtingen belangrijk is, aangezien de eisen strenger zijn geworden. Hij erkent dat het onmogelijk is om verzoeken binnen de gestelde termijn te realiseren. Met duizenden documenten en de noodzaak om toestemming te vragen en anonimisering toe te passen, is het moeilijk om binnen twee, drie of maximaal vier weken op te leveren. De omgevingsdiensten werken eraan om zoveel mogelijk te digitaliseren, ook vanuit het verleden, maar sommige stukken gaan jaren of zelfs decennia terug, waardoor ze soms in papieren archieven moeten duiken van ook voorgangers van de huidige omgevingsdiensten. Het punt wordt serieus genomen en er wordt gestreefd naar maximale transparantie, maar het lukt helaas niet altijd om verzoeken tijdig te vervullen.

2435

2440

2445

Gedeputeerde Olthof reageert tot slot op de vraag van de heer Klein over de 3 miljoen euro die in de stukken stond. Hij bevestigt dat het bedrag in de begroting staat, maar benadrukt dat dit niet betekent dat het probleem daarmee is opgelost. Hij heeft al aangegeven dat de lange termijn zeer onzeker is.

2450

De heer **Van der Heijden** (D66) leest in de stukken dat het OD zich in zal spannen om voor 2024 en 2025 het weerstandsvermogen weer richting voldoende te kunnen laten bewegen. Als dit is waar de gedeputeerde tevreden mee is, maakt D66 zich wel zorgen.

Gedeputeerde **Olthof** verwijst naar de zienswijze waarin wordt vermeld dat het

2455

weerstandsvermogen van de omgevingsdienst matig is en dat er zorgen over bestaan. Hij benadrukt dat het op de agenda staat en dat de omgevingsdienst de komende jaren zal proberen om het weerstandsvermogen te verbeteren. Als dit niet lukt, zal hij terugkomen bij de Staten als dit leidt tot een hogere bijdrage van de provincie. Hij vindt het echter ook de verantwoordelijkheid van de omgevingsdienst zelf om de financiën op orde te krijgen. Hij beseft dat uiteindelijk de eigenaren, zoals de gemeenten en de provincie, verantwoordelijk zijn als er problemen ontstaan.

2460

Tweede termijn commissie

Statenlid **Laport** (GL) merkt op dat er nog geen reactie is gegeven op de onvolledige stukken van omgevingsdienst Flevoland en Gooi en Vechtstreek. Hij geeft aan dat hij graag een toelichting hierop wil horen.

2465

De heer **Roosendaal** (VVD) reageert op de opmerkingen van de heer Olthof en is het met hem eens dat er breder gekeken moet worden dan alleen naar Tata Steel. Hij neemt deze suggestie graag

over en vindt dat er meer aandacht aan besteed moet worden.

2470

Hij verwijst ook naar de opmerking dat er een evaluatie plaatsvindt over de werking van de omgevingsdiensten in het algemeen, en merkt op dat er beter samengewerkt moet worden, vooral bij ingewikkelde kwesties. Hij vraagt wanneer Provinciale Staten geïnformeerd kunnen worden over de consequenties van deze evaluatie op de werking en/of de budgetten van de omgevingsdiensten.

2475

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Stigter** geeft in reactie op GroenLinks aan dat de jaarstukken van de OD FGV zijn klaar en worden besproken op het algemeen bestuur op 28 juni. Ze zullen op tijd naar BZK worden gestuurd en later na de zomer worden behandeld door de Staten. Er is geen instemming nodig vanuit PS om de jaarstukken naar BZK te sturen.

2480

De uitkomsten van de Commissie van Aartsen zijn al eerder gedeeld met de Staten. Momenteel wordt er gewerkt aan een interbestuurlijk programma voor vergunningen, toezicht en handhaving, waarin het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen samenwerken. Het is mogelijk dat binnenkort de stand van zaken met betrekking tot dit programma wordt gedeeld met de Staten.

2485

De **voorzitter** stelt vast dat het agendapunt voldoende is besproken. Partij voor de Dieren overweegt een motie bij agendapunt 6.a en 6.b.

De voorzitter stelt vast dat agendapunt 6.a, Omgevingsdienst NZKG zienswijze PS

2490

begrotingswijziging 2023, de ontwerpbegroting 2024 en de jaarstukken 2022, en 6.b,

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, Zienswijze PS op de begroting 2024 en jaarstukken 2022 als besprekingsstuk zullen worden doorgeleid naar de Provinciale Statenvergadering van 10 juli 2023 en de agendapunten 6.c, Omgevingsdienst IJmond zienswijze PS begrotingswijziging 2023, de ontwerpbegroting 2024 en de jaarstukken 2022, en 6.d, Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek Zienswijze PS op de begroting 2024 en jaarstukken 2022 als hamerstuk naar diezelfde Provinciale Statenvergadering.

2495

7 A-agenda cultuur

7.a Zienswijze PS ontwerp begroting 2024 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies.

2500

De provincie Noord-Holland is deelnemer in het Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies. Op grond van artikel 48 van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn Provinciale Staten bevoegd een zienswijze in te dienen op de begroting van dit Gemeenschappelijk Orgaan. Aangezien de begroting geen vragen oproept stelt het college van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten voor om geen zienswijze in te dienen. Het Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies heeft op 7 maart 2023 de Kadernota 2024 – 2027 en de Jaarrekening 2022 ter kennisgeving en de ontwerp begroting 2024 voor een zienswijze naar Provinciale Staten gestuurd. Op grond van artikel 48 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is Provinciale Staten bevoegd deze zienswijze in te dienen. PS moeten de zienswijze voor 15 juli 2023 verzenden aan het GO. De commissie is gevraagd PS te adviseren over de voordracht Zienswijze ontwerp begroting 2024

2505

2510

Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies.

De **voorzitter** constateert dat de vooraf aangemelde sprekers afzien van spreektijd op dit agendapunt en dat agendapunt 7.a, Zienswijze PS ontwerp begroting 2024 Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies als hamerstuk zal worden doorgeleid naar de Provinciale Statenvergadering van 10 juli 2023.

2515

Schorsing 18.56 tot 19.39 uur.

8 Diner

2520

9 B-agenda Ruimte

9.a Ruimte: Wijziging werkingsgebieden & bijlagen Omgevingsverordening NH2020 & Omgevingsverordening NH2022 ronde 2023-I (B-agenda interim-commissie 19-06-2023)

2525 GS stellen het eindconcept van de Wijziging werkingsgebieden & bijlagen Omgevingsverordening ronde 2023-I en de Nota van beantwoording vast. De voorgenomen wijzigingen hebben ter inzage gelegen. Met dit besluit geven GS het eindconcept en de Nota van beantwoording vrij voor bespreking met PS. De commissie wordt gevraagd de stukken met elkaar en de gedeputeerde te bespreken.

2530

Bij dit agendapunt hebben zich voorafgaand aan de vergadering drie sprekers gemeld.

Mevrouw **Zandbergen** spreekt in namens Stichting burgerinitiatief Bescherm de natuur in het Geestmerambacht. De volledige [inspreektekst](#) is opgenomen bij de stukken onder dit agendapunt.

2535

De commissie krijgt de gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer **Klein** (ChristenUnie) bedankt de spreker voor haar bijdrage en erkent dat hij mogelijk niet alle achtergronden kent. Hij vraagt haar om hem te wijzen op de specifieke plek in de Nota van Beantwoording waar haar punt wordt behandeld.

2540

Mevrouw **Zandbergen** wijst erop dat in de Nota van Beantwoording wordt gesteld, over de vraag van het Recreatieschap Geestmerambacht over intensivering van de twee gebieden, dat er juist verbetering zal plaatsvinden als deze intensivering wordt doorgevoerd. Dit is op zijn minst in strijd met elkaar, stelt mevrouw Zandbergen.

2545

De heer **Klein** (ChristenUnie) vraagt vervolgens waar de grootste zorg van mevrouw Zandbergen zit: is dat de realisatie van een park met allerlei faciliteiten of zijn dit andere zaken?

2550 Mevrouw **Zandbergen** benadrukt dat er meerdere zorgen zijn. Ze noemt de plaatsing van grootschalige ontwikkelingen die het gebied zullen onderbreken en verslechteren. Daarnaast uit ze haar boosheid over de uitruil met de groene loper, waarbij twee gebieden van het recreatieschap worden gebruikt om te ontgrenzen. Dit betekent in feite dat het areaal van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) wordt verkleind.

2555

De heer **Jacobs** spreekt in namens Stichting Kleimeer. De volledige [inspreektekst](#) is opgenomen bij de stukken onder dit agendapunt.

De voorzitter constateert dat de commissie geen vragen heeft aan de heer Jacobs.

2560

De derde en laatste spreker is mevrouw **Van den Brekel**. Zij spreekt in op persoonlijke titel. Mevrouw Van den Brekel dankt voor de gelegenheid om haar standpunt te delen met betrekking tot

2565 de ontgrenzing van een deel van haar perceel aan de Valkeveenselaan 54 in Naarden. Ze benadrukt dat ze relatief recent, ongeveer twee jaar geleden, eigenaar zijn geworden van deze woning en het bijbehorende perceel. Ze benadrukt ook dat ze erg blij zijn met de prachtige natuurlijke omgeving waarin ze wonen, die goed beschermd is, waar ze volledig achter staan.

2570 Echter, in 2022 merkten ze op dat de grens van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) op de kaart van de provinciale omgevingsverordening precies langs de gevel van hun woning liep. Dit betekende dat het NNN overlapt met zowel het woongedeelte van hun eigendom als het deel van hun tuin dat al tientallen jaren, sinds de bouw van de woningen in de late jaren zestig, is aangelegd en waar zich structuren bevinden, zoals een carport met klinkerverharding, een semi-verharde oprit met grind en een tuinhuis. Deze gecultiveerde delen van de tuin en de delen met de structuren en verhardingen bestonden al lang voordat het ecologische hoofdstructuurbeleid van 2575 kracht werd en zijn dus onterecht geclassificeerd als bestaande natuur en later opgenomen in het NNN.

2580 Mevrouw Van den Brekel concludeert dat er duidelijk sprake is geweest van een foutieve in kaart bringing en heeft verzocht om deze fout te herstellen. Ze verwijst hierbij naar de bevoegdheid die is vastgelegd in een artikel van de omgevingsverordening NH2020. In het concept antwoord laat de provincie weten dat alleen het deel van het perceel met de bestemming woondoeleinden 1 uit het NNN wordt gehaald, terwijl de gecultiveerde delen van de tuin, de structuren en de oprit waarop de bestemming bos rust, niet worden ontgrensd. Het argument dat hierbij wordt gehanteerd, is dat 2585 oude bomen op deze manier extra bescherming zouden genieten. Mevrouw Van den Brekel betwist dit argument, aangezien hun hele perceel valt binnen een gebied dat is aangemerkt als waardevol buitengebied van Naarden. Dit betekent dat voor elke vorm van bomenkap een ontheffing of kapvergunning vereist is, en als het gaat om waardevolle bomen, zal er geen vergunning worden verleend.

2590 Een ander argument dat wordt gebruikt, is dat er een negatieve impact zou zijn op de samenhang van het NNN. Mevrouw Van den Brekel is echter van mening dat door de huidige beslissing om het hele deel waarop de bestemming woondoeleinden 1 rust uit het NNN te halen, juist de samenhang wordt aangetast. Dit komt doordat de provincie ervoor kiest om het perceeldeel langs de 2595 watergang, waar zich oude monumentale bomen bevinden die een verbindende functie hebben binnen het NNN, uit het NNN te halen. Om deze reden hebben ze in hun aanvraag voor correctie specifiek dit deel van het perceel niet meegenomen en verzocht om correctie te beperken tot de delen van de tuin die daadwerkelijk gecultiveerd, bebouwd of als erf zijn ingericht.

2600 Mevrouw Van den Brekel vraagt op basis van haar toelichting vriendelijk om de herbegrenzing alsnog in overweging te nemen conform hun verzoek. Ze bedankt de commissie voor hun aandacht.

De commissie krijgt de gelegenheid tot het stellen van vragen aan mevrouw Van den Brekel.

2605 De heer **Klein** (ChristenUnie) bedankt de inspreker voor haar inspraak en waardeert dat zij de commissie wijst op een aspect dat van belang is bij deze wijziging. Hij vraagt de spreker om uit te leggen waarom dit voor de inspreker zo belangrijk is en wat de consequenties zouden zijn als het gebied als natuur wordt bestemd.

2610 Mevrouw **Van den Brekel** geeft aan dat ze niet overal op haar perceel kan handelen zoals ze zou willen, vanwege beperkingen in de omgevingsverordening. Ze wijst bijvoorbeeld op de oprit waar hun auto staat geparkeerd onder een carport. Aangezien ze zich op 500 meter van de openbare weg bevinden, kunnen zij de auto niet ergens anders parkeren. Het is nu niet mogelijk om daar een oplaadstation te plaatsen, omdat dit in strijd zou zijn met de regels. Ze benadrukt dat ze hun

2615 perceel eigenlijk op een manier gebruiken die niet is toegestaan, aangezien ze hun auto op een stuk natuurlijk gebied (NNN) parkeren, waar dat eigenlijk niet is toegestaan. Het gaat om een bestaande situatie, omdat de woning al in de jaren 'zestig is gebouwd. Deze punten vormen hun belangrijkste bezwaren.

2620 De heer **Klein** (ChristenUnie) dankt voor het heldere antwoord.

De **voorzitter** constateert dat er geen verdere vragen zijn en dankt mevrouw Van den Brekel voor haar inspraak.

2625 *Eerste termijn commissie*

De heer **Vonk** (PvdA) leest in de opsomming een botsing tussen theorie en praktijk. Hij begrijpt dat er regelmatig updates moeten worden gemaakt, maar vindt het moeilijk om de argumenten te begrijpen en te controleren, vooral als de locatie niet bekend is. Hij vraagt speciale aandacht voor punt 06 van de Nota van Beantwoording, met betrekking tot Broek in Waterland. Daar ziet

2630 hij een aanvraag van de gemeente om een perceel tussen twee andere percelen met woonbestemming te verklaren. Wanneer hij ter plaatse gaat kijken, merkt hij op dat het perceel een kaal weiland is, bijna een monocultuur, en hij herkent er geen natuur in. Dit perceel is echter essentieel bevonden als verbinding tussen andere gebieden binnen het BPL-gebied. De gemeente Waterland heeft bezwaar gemaakt, maar de beantwoording van het college lijkt routinematig en

2635 weinig aandacht te besteden aan specifieke zaken. De heer Vonk vraagt het college om toelichting over de beleving, over hoe dat in zijn werk gaat, en waarom dit voorbeeld van extra leefruimte voor kleine kernen niet binnen de spelregels valt. Dit is zijn vraag en tevens zijn algemene bijdrage over het document.

2640 Statenlid **Freeman** (GL) merkt op dat veel ingediende zienswijzen betrekking hebben op werkgebieden van het NNN. Hoewel het logisch is om de begrenzing daarvan te wijzigen, is het van belang dat het totale aantal hectares NNN-gebied niet afneemt, indien mogelijk. Er wordt verwezen naar het Geestmerambacht, waar GS in de Nota van Beantwoording op zienswijze 34 aangaf dat, ondanks een netto afname van het NNN-areaal, de ontgrenzing geen wezenlijke

2645 afbreuk doet aan de kernkwaliteit van parkachtig landschap rondom het grote open water. GroenLinks wil voorkomen dat er minder hectares NNN gerealiseerd worden, door kwaliteit soms hoger te waarderen dan kwantiteit. Er wordt gevraagd waarom de nettoafname van NNN-gebied, zoals bij Geestmerambacht, als acceptabel wordt beschouwd en waarom de verloren hoeveelheid NNN niet gecompenseerd wordt, zodat er netto minstens evenveel NNN-gebied behouden blijft.

2650 De heer **Deen** (PVV) wijst erop dat er 47 zienswijzen zijn ingediend, waarvan de meeste betrekking hebben op wijzigingen in de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en het BPL-gebied. Hij benadrukt dat de PVV kritisch staat tegenover het NNN en het BPL en het liefst zoveel mogelijk ontgrenzingsverzoeken ingewilligd ziet worden, zodat belemmeringen voor

2655 economische ontwikkelingen en woningbouw worden voorkomen. Hij vindt het moeilijk uit te

leggen dat de provincie nieuwe begrenzings moet compenseren, terwijl er economische onzekerheden en woningnood zijn.

2660 De heer **Van Gilse** (VVD) is tevreden met het voorgelegde proces van wijziging van de werkingsgebieden. Hij benadrukt het belang van het meebewegen met de continu veranderende omgeving en is positief over de methodiek om het oppervlak aan Natuurnetwerk Nederland (NNN) zo gelijk mogelijk te houden. Hij vraagt of de balans voor het NNN provinciaal of per regio wordt bekeken.

2665 Daarnaast heeft de heer Van Gilse nog een aantal vragen en opmerkingen. Hij merkt op dat enkele zienswijzen hebben geleid tot wijzigingen in het ontwerpbesluit, omdat er onvoldoende afstemming was met de eigenaren. Hij wil weten waarom er onvoldoende afstemming was en wat er de volgende keer anders wordt gedaan om dit te voorkomen. Hij vraagt ook of deze voorstellen later opnieuw worden besproken en of er andere gebieden worden toegevoegd ter compensatie.

2670

Verder wijst de heer Van Gilse op gevallen waarbij er fouten zijn gemaakt met betrekking tot gemeentelijke monumenten en vraagt hij om een verklaring hiervoor.

2675 Een aantal gemeenten beweert dat stedelijk gebied onterecht is aangeduid als BPL of landelijk gebied. Op basis van de definitie daarvan in de Omgevingsverordening kan dit betrekking hebben op honderden huizen, wat vaak niet aansluit bij de werkelijke beleving van dit soort stukken grond. Hij stelt ook de vraag of de definitie van het landelijk gebied wel juist is en of er geen discussies kunnen worden voorkomen door hier nog eens naar te kijken.

2680 Daarnaast vraagt hij hoe compensatie van negatieve economische effecten voor eigenaren plaatsvindt voor functies die verloren gaan bij het begrenzen van nieuwe NNN-gronden.

2685 Tot slot gaat de heer Van Gilse in op het voorbeeld uit Naarden, waar blijkt dat op kleine schaal van tuinen en bebouwbare erven ontgrenzingen en begrenzings niet helemaal logisch zijn. De heer Van Gilse verzoekt om hier nog eens naar te kijken naar aanleiding van de inspraak op dit concrete voorbeeld.

2690 Mevrouw **Sijbenga** (BBB) geeft aan dat de partij op dit moment nog beraadslaagt over het wijzigingsbesluit van de omgevingsverordening. Ze benadrukt dat het be- en ontgrenzen een gevoelig onderwerp is voor de BBB en vraagt waarom dit stuk als urgent wordt beschouwd. Ze wil graag van GS horen waarom deze voordracht vóór het reces moet worden behandeld, vooral gezien de insprekers, zoals bijvoorbeeld Geestmerambacht, waar de fractie zich ook zorgen over maakt. Ze verwijst naar de eerdere mededeling dat in de Provinciale Statenvergadering van 10 juli

2695 2023 alleen besluiten worden genomen die niet kunnen worden uitgesteld en vraagt om verduidelijking van de gedeputeerde.

2700 De heer **Mülder** (D66) complimenteert met het stuk en geeft aan dat er duidelijk veel aandacht aan is besteed. Hij uit zijn tevredenheid over het feit dat de Zanderij nu eindelijk wordt begrensd, en hij complimenteert met name mevrouw Rommel voor haar inzet in dit proces. Hij is oprecht blij met de bijbehorende bijlage en de informatie die daarin wordt verstrekt. Specifiek vraagt de heer Mülder waarom er in sommige gevallen is overgegaan tot wijzigingen in BPL-gebieden waar

2705 woningbouw wordt toegestaan. Hij begrijpt dat er argumenten worden gegeven, zoals afspraken met de gemeente of bestuurlijke toezeggingen, maar hij benadrukt dat het voor hem moeilijk is om deze argumentatie te controleren. Hij geeft aan dat hij de gedeputeerde niet overal kan volgen en niet altijd op de hoogte is van de besluitvorming in verschillende gemeenteraden en collegezalen. Daarom verzoekt hij de gedeputeerde om een nadere reflectie en verduidelijking op dit punt, zodat hij het proces beter kan begrijpen en beoordelen.

2710 Tot slot verzoekt de heer Mülder de gedeputeerde ook om te reageren op de drie inspraken bij dit agendapunt.

2715 De heer **Heijnen** (CDA) bedankt voor het stuk met de wijzigingen van de Omgevingsverordening. Hij waardeert de informatie die door GS is verstrekt over zowel grootschalige als kleinschalige wijzigingen. Hoewel het soms puzzelen was om de exacte inhoud te achterhalen, is hij over het algemeen tevreden met de beantwoording en enkele aanpassingen die zijn doorgevoerd, zoals vermeld in de Nota van Beantwoording.

2720 De heer Heijnen benadrukt twee specifieke punten. Ten eerste uit hij zijn bezorgdheid over agrarische ondernemers en grondgebruikers die tegen hun wil zien dat hun gebied wordt omgevormd tot Natuurnetwerk Nederland (NNN), bijvoorbeeld vanwege de aanwezigheid van weidevogels. Hij vraagt hoe er met deze grondeigenaren wordt gesproken over de omvorming van hun eigendommen naar NNN en welke mogelijkheden er zijn om het NNN weer te ontgrenzen wanneer de weidevogels zijn vertrokken.

2725 Ten tweede richt de heer Heijnen zich op lintbebouwing, met name in Waterland. Hij verwijst naar een eerdere notitie over lintbebouwing die enkele jaren geleden is opgesteld en in de Staten is besproken. Hij vraagt of er een evaluatie kan worden verwacht van deze eerste notitie over lintbebouwing, aangezien bepaalde linten tot op heden buiten beschouwing zijn gebleven. Hij
2730 noemt specifiek de Zaanstreek en het project "Wonen op vaders erf" in de gemeente Oostzaan als voorbeelden waar behoefte is aan duidelijkheid over de toekomstige aanpak van lintbebouwing.

2735 De heer **Mülder** (D66) vraagt de heer Heijnen of hij op de hoogte is van het feit dat Oostzaan deelneemt aan de pilot. Hij geeft aan dat Oostzaan al meedoet met een aantal locaties en begrijpt het als de gemeente met meer locaties mee zou kunnen. Maar is de heer Heijnen het met D66 eens dat het goed zou zijn eerst deze pilot te doen en daarna een evaluati?

2740 De heer **Heijnen** (CDA) pleit ervoor om het proces van het toevoegen van nieuwe locaties aan de lintbebouwing sneller te laten verlopen. Hij vindt het onterecht dat locaties die niet in de eerste notitie zijn opgenomen automatisch worden uitgesloten, terwijl sommige van die locaties wel kansrijk zijn. Hij vraagt daarom naar het verloop van het proces en wanneer er mogelijk nieuwe locaties aan de lintbebouwing kunnen worden toegevoegd.

2745 De heer **Mülder** (D66) wijst erop dat gemeenten zijn gevraagd om locaties door te geven voor de pilot, en dat Oostzaan al met een aantal locaties is gekomen, waarvan voor één locatie de plannen zijn gepresenteerd. Er zijn echter nog enkele locaties waar nog niets mee is gedaan. De heer Mülder vraagt zich af waarom het CDA er voorstander van is nu al nieuwe locaties toe te voegen.

2750

De heer **Heijnen** (CDA) legt uit dat het CDA het eens was met de start van de lindbebouwing en deze notitie, omdat er eindelijk iets gebeurde. Hij benadrukt echter dat er volgens hem veel meer had kunnen gebeuren, omdat er veel locaties zijn waar woningbouw mogelijk is. Hij vindt dat er vanaf het begin meer had kunnen gebeuren in plaats van het stapsgewijze proces dat nu wordt

2755

gevolgd. Desondanks stemde hij in met de notitie, omdat er op veel van deze locaties al jarenlang vraag is naar woningen.

De heer **Mülder** (D66) vraagt zich af waarom het CDA om een evaluatie vraagt, aangezien het CDA net al zijn conclusie heeft gedeeld.

2760

De heer **Heijnen** (CDA) hecht aan wat de gedeputeerde zegt.

De heer **Klein** (ChristenUnie) dankt voor het presenteren van de wijzigingen en geeft aan dat hij moeite had om te begrijpen wat precies groots en meeslepend of klein en venijnig was.

2765

Desondanks heeft hij de informatie uiteindelijk kunnen vinden en begrijpt hij de afweging van het College. Hij vraagt echter om verduidelijking met betrekking tot de situatie rond

Geestmerambacht. Hij verwijst naar de zorgen van de insprekers over de geplande intensivering van recreatie en wil weten of deze wijzigingen bijdragen aan die intensivering. Daarnaast vraagt hij om een reflectie op de opmerking van een andere inspreker over de beperkingen van NNN-

2770

begrenzings voor bijvoorbeeld tuinen.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Loggen** dankt voor de complimenten en geeft aan dat de beantwoording van de vragen in twee delen zal plaatsvinden. Hij zal zich richten op het technische aspect van het

2775

proces rondom de Omgevingsverordening, terwijl collega Rommel ingaat op de NNN gerelateerde vragen.

De gedeputeerde benadrukt dat de clash tussen theorie en praktijk zichtbaar wordt bij het intekenen van het kaartmateriaal in 2020. Hierdoor werden de grenzen tussen landelijk en

2780

stedelijk zichtbaar, het grijze gebied wat daarvoor leidde tot discussies over verantwoordelijkheden. Hoewel de harde grenzen duidelijkheid brachten, erkent hij dat er mogelijk fouten zijn gemaakt en dat er ruimte is voor correcties en aanvullingen. Een voorbeeld hiervan is het onvolledig formuleren van het beleid voor monumenten, dat nu wordt hersteld. Hij nodigt de aanwezigen uit om hun standpunten op dit onderwerp kenbaar te maken, zodat de

2785

eventuele aanpassingen kunnen worden verwerkt in de stukken.

Gedeputeerde **Loggen** geeft aan dat hij samen met collega Rommel zal kijken naar de genoemde voorbeelden om te bezien of de gedeputeerden zaken over het hoofd hebben gezien. Hij stelt voor om voor de vergadering van 10 juli met bevindingen te komen, tenzij collega Rommel dit direct kan doen. Ze zullen laten weten of ze bij hun standpunt blijven. Het staat Provinciale Staten vrij om een amendement in te dienen.

2790

Mevrouw **Alberts** (SP) vraagt of de gedeputeerde van plan is om in contact te treden met de insprekers, in plaats van zich te beperken tot een tekstuele discussie op papier. Ze wijst erop dat de inspraak de commissie heeft geattendeerd op mogelijke onjuistheden, en dat het verstandig zou zijn om deze mensen uit te nodigen voor een gesprek.

2795

2800 Gedeputeerde **Loggen** geeft aan dat de provincie niet alleen achter een bureau zit, maar ook deskundigen heeft die handelen binnen de afgesproken kaders. Als er aanvullende informatie nodig is en het nodig is om de insprekers te horen, zal dat worden gedaan. Als er echter voldoende materiaal is om de afweging te maken, zal er geen nieuw overleg plaatsvinden. De evaluatie zal op basis van het beschikbare materiaal worden gedaan, en als de provincie van mening is dat ze correct hebben gehandeld, zullen ze dat melden. Eventueel overleg met de insprekers vindt alleen plaats als er aanvullende informatie nodig is.

2805 Aangezien mevrouw **Alberts** (SP) dat niet duidelijk terugziet in de stukken stelt zij nogmaals voor om de insprekers bij het proces te betrekken, omdat dit sneller tot een oplossing zou kunnen leiden.

2810 Gedeputeerde **Loggen** geeft aan dat iedereen zijn eigen werkwijze moet kiezen. De antwoorden in de Nota van Beantwoording zijn naar eer en geweten gegeven. Het college is bereid om opnieuw te kijken als er iets over het hoofd is gezien, en als er aanvullende informatie nodig is, zullen ze contact opnemen. Als ze van mening zijn dat ze volledig zijn geweest, zullen ze niet het werk opnieuw doen. Hij benadrukt dat dit de meest zorgvuldige manier is om ermee om te gaan.

2815 Over de lintlocaties legt gedeputeerde Loggen uit dat er afspraken zijn gemaakt over het geven van ruimte voor probleemgebieden gedurende twee jaar, waarbij oorspronkelijk veertig locaties werden verwacht maar slechts twintig naar voren kwamen. Daar is de notitie op geschreven. De gedeputeerde is van mening dat de notitie naar tevredenheid is en dat de Zaanstreek er niet slecht mee af is. Hoewel hij begrijpt dat er behoefte is aan een evaluatie, is hij het eens met de opmerking van de heer Mulder dat het wellicht beter is om de evaluatie pas te doen wanneer de pilot is afgerond. Hij vindt het lastig om hierover een toezegging te doen en adviseert om dit over te laten aan de volgende portefeuillehouder. Hij vindt het echter geen onlogisch verzoek.

2825 De heer **Heijnen** (CDA) vraagt concreet of er lintbebouwingslocaties zijn die niet in de notitie of de twintig genoemde locaties stonden, waarvan later is gezegd dat ze er eigenlijk wel bij hadden moeten staan of die nu twee jaar moeten wachten voordat ze ook aan bod komen.

2830 Gedeputeerde **Loggen** merkt op dat er altijd mensen zijn die spijt hebben als de beslissingen genomen zijn, maar hij is niet bekend met specifieke gevallen. Hij kan dit echter nakijken. Hij zou de notitie hebben ingebracht als hij aan de onderhandelingstafel had gezeten, maar hij weet niet of dit daadwerkelijk is gebeurd. Over het algemeen is men tevreden over de notitie.

2835 In reactie op de vraag van de BBB wat de urgentie is om dit agendapunt nu te behandelen, legt gedeputeerde Loggen uit dat er met de vorige Staten een proces is afgesproken ten tijde van het vaststellen van de eerste Omgevingsverordening, waarbij deze periodiek terugkomt in de Staten. GS volgt dit proces. Eventuele wijzigingen proces kunnen door de Staten worden aangebracht. Het huidige voorstel past binnen de gestelde termijnen, aangezien 1 januari 2024 een belangrijke deadline is. Als de BBB-fractie of andere Statenleden buiten de vergadering om meer uitleg over het proces willen, zijn ze van harte uitgenodigd.

Gedeputeerde **Rommel** kan zich goed vinden in het begin van het betoog van gedeputeerde Loggen over de botsing tussen theorie en praktijk. Ze benadrukt dat dit precies de reden is waarom ze dit

doen. In het verleden werden de NNN-gebieden getekend met alleen echte kaarten, zonder
2845 computers. Hierdoor konden er fouten optreden. Dat is ook de reden waarom er nu naar die NNN
wordt gekeken. Tuinen worden daar ook in betrokken, omdat die nodig zijn om binnen de NNN-
ontwikkelingen die verbindingen te maken. Refererend aan de inspraak van mevrouw Van den
Brekel geeft de gedeputeerde aan dat er naar de bestemming wordt gekeken en dat ecologisch
gezien de NNN-bestemming van toegevoegde waarde is. De gedeputeerde zegt toe met mevrouw
2850 Van den Brekel in gesprek te gaan en uit te leggen wat er speelt, hoewel de provincie geen
wijzigingen in bestemmingen in de gemeente kan aanbrengen. Ze wil echter wel ondersteuning
bieden door mee te kijken.

2855 De heer **Van Gilse** (VVD) vraagt of een laadpaal bij een carport ook is uitgesloten, zoals een
van de insprekers concreet noemde.

Gedeputeerde **Rommel** benadrukt dat deze specifieke situatie apart bekeken moet worden. De
bestemming van het gebied is bos. Dat zou betekenen dat het plaatsen van een carport al
uitgesloten is. De gedeputeerde legt uit dat het mogelijk is iets in een NNN- gebied te plaatsen,
2860 zolang dit geen negatieve invloed heeft op de natuur of de bestemming van het gebied. De
gedeputeerde wil daarom opnieuw naar de situatie kijken en in gesprek gaan met de bewoner.

Gedeputeerde Rommel legt uit dat er zowel provinciaal als regionaal wordt gekeken. De wens van
de Staten is om ook regionaal te kijken. Ze verwijst naar het Geestmerambacht als een gebied dat
2865 zowel provinciaal als regionaal van belang is. Er wordt echter niet alleen ontgrensd, maar ook
begrensd, omdat het totale aantal hectares gelijk moet blijven. Er is goed gekeken naar de
Geestmerambacht, omdat het gebied wat ontgrensd gaat worden, heel intensief wordt gebruikt
voor recreatie. De plannen voor De Groene Loper dragen veel bij aan de kwaliteit van het NNN.
Daar komen moerasgebieden, maar er is ook ruimte om te recreëren. Daarom is de gedeputeerde
2870 voorstander van het begrenzen en ontgrenzen van het Geestmerambacht en de Groene Loper.

Gedeputeerde Rommel benadrukt in reactie op de VVD dat wat betreft de begrenzing en
ontgrenzing van de NNN-gebieden, het niet gaat om een tweede keuze. Ze legt uit dat de goede
kwaliteit natuur voor de NNN in latere besluitvorming zal worden meegenomen wanneer er
2875 opnieuw begrenzingen en ontgrenzingen worden overwogen.

Gedeputeerde Rommel legt in reactie op het CDA uit dat als de ecologische potentie van een
gebied niet haalbaar blijkt te zijn, er mogelijk ontgrenzing en begrenzing nodig is. Het streven is
om een goede kwaliteit natuur te behouden. Wat betreft de bollensector zal er overleg plaatsvinden
2880 met gemeenten en belanghebbenden om de realisatie van de NNN te bespreken. De gemeente
heeft vorig jaar een verzoek ingediend om de NNN te begrenzen, wat nu mogelijk is door
wijzigingen in het bestemmingsplan. Daar is een verzoek toe gedaan vanuit de Zanderij.

Tweede termijn commissie

2885 De heer **Vonk** (PvdA) is tevreden met de toezegging van de gedeputeerde om de specifieke
gevallen kritisch te bekijken. De partij zal dit nauwlettend volgen en indien mogelijk aanvullende
informatie verstrekken. Ze kijken uit naar de resultaten van dit onderzoek.

2890 Mevrouw **Sijbenga** (BBB) complimenteert de gedeputeerde en gaat graag met hem in gesprek
gaan om meer duidelijkheid te krijgen over het proces. Ze is ook blij met de gedane

toezeggingen over de onderwerpen waar de fractie zorgen over heeft. Ze vraagt om het voorlopig als een besprekingsstuk te behandelen, maar geeft aan dat dit kan veranderen na haar gesprek met de gedeputeerde.

2895 De **voorzitter** geeft aan dat dit agendapunt een B-stuk betreft, dat alleen in de commissie wordt besproken en niet zal worden doorgeleid naar Provinciale Staten.

2900 De heer **Heijnen** (CDA) heeft inderdaad begrepen dat het hier om een B-stuk gaat en niet wordt doorgeleid naar PS. Hij merkt echter op dat de uitspraak van de gedeputeerde over een amendement niet helemaal strookt met een B-stuk, aangezien amendementen alleen in een Provinciale Statenvergadering kunnen worden behandeld. De heer Heijnen vraagt de gedeputeerde om hierover opheldering te geven.

2905 De heer **Mülder** (D66) geeft aan dat hij het antwoord op zijn vraag heeft gemist. Hij had gevraagd hoe het zit met de toezeggingen die de gedeputeerde doet en die vaak als argument worden gebruikt om wijzigingen door te voeren. Dit gaat over toezeggingen die op bestuurlijk niveau worden gemaakt of specifieke afspraken in regioakkoorden. De Staten zijn niet van al die afspraken op de hoogte.

2910 Daarnaast is hij benieuwd naar de gang van zaken rondom het B-stuk, aangezien hij aanneemt dat het in de Commissie wordt vastgesteld.

2915 Gedeputeerde **Loggen** bevestigt dat de heer Heijnen gelijk heeft en dat een amendement niet mogelijk is. Hij wijst erop dat op 10 juli 2023 een Provinciale Statenvergadering plaatsvindt en dat het dan mogelijk is een motie Vreemd aan de Orde van de Dag in te dienen om standpunten kenbaar te maken. Dit is het laatste moment om invloed uit te oefenen, aangezien de verdere procedure na die datum wordt gevolgd.

2920 Gedeputeerde Loggen geeft in reactie op de vraag van de heer Mülder aan dat het resultaat van de besprekingen voorgelegd wordt aan de Staten. Het gaat er uiteindelijk niet zozeer om hoe het is besproken, maar om wat er wordt voorgelegd en of men het daarmee eens is of niet.

De **voorzitter** stelt vast dat het agendapunt voldoende is besproken.

2925 **9.b Ruimte: Tweede herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2022 (ontwerp) (B-agenda interim-commissie 19-06-2023)**

2930 GS stellen de Tweede herziening van de Omgevingsverordening Noord – Holland 2022 in ontwerp vast, leggen deze ter inzage en geven deze vrij voor bespreking met PS. De tweede herziening heeft betrekking op verschillende onderwerpen, waaronder datacenters, energie-infrastructuur en verblijfsrecreatie in het Natuurnetwerk Nederland. Zienswijzen kunnen worden ingediend van 22 juni tot en met 2 augustus 2023. Voorafgaand aan de terinzagelegging willen GS met de commissie in gesprek over het ontwerp. Zij nemen deze input vervolgens mee bij de vaststelling van het eindconcept van de Tweede herziening Omgevingsverordening Noord – Holland 2022.

2935

Eerste termijn commissie

De heer **Hanou** (PvdD) is tevreden met de herziening van de Omgevingsverordening 2022, maar heeft enkele kanttekeningen.

- 2940 • Omdat veel kleine wijzigingen ook één grote maken, vraagt Partij voor de Dieren of het college Provinciale Staten hiervan op de hoogte kan blijven houden.
- Daarnaast wijst hij op het belang van het naleven van Europese regelgeving met betrekking tot bodemafdekking (artikel 6.14 Kleinschalige ontwikkelingen) en vraagt het college om dit op te nemen in de Omgevingsverordening.
- 2945 • Partij voor de Dieren maakt zich ook zorgen over de vrijstelling voor directe schadebestrijding (artikel 4.8), waarbij dieren gedood mogen worden om ze te verjagen, en pleit voor het gebruik van niet-dodelijke methoden. De Partij voor de Dieren heeft in oktober een amendement ingediend om een maximum te stellen aan het aantal te doden dieren bij een verjaagactie.
- Verder vraagt hij waarom het gemakkelijker wordt gemaakt om een tweede burgerwoning te bouwen (artikel 6.18 lid 2 en 6.19 lid 2) en waarom er niet meer betaalbare woningen worden gerealiseerd voor jongeren en ouderen in plaats van luxe villa's.
- 2950 • Omdat andere commissieleden al zijn ingegaan op lintbebouwing, zal de heer Hanou daar niet verder op ingaan.

2955 De heer **Heijnen** (CDA) stemt in met de terinzagelegging van de stukken. Hij is tevreden met enkele verruiming voor bouwmogelijkheden in het landelijk gebied, maar vindt ze nog steeds te beperkt. Hij merkt op dat het vreemd is dat er wordt verwezen naar jurisprudentie van de Afdeling Bestuursrechtspraak voor de definitie van kleinschalige ontwikkeling, en vraagt zich af of de regels daarvoor niet door de provincie zelf kunnen worden opgesteld.

2960 De heer **Van den Berg** (JA21) benadrukt dat de herziening van Omgevingsverordeningen veel discussie veroorzaakt in de Staten. Deze herziening is relevanter dan ooit. De heer Van den Berg vergelijkt het met de vorige herziening, waarbij bovenwettelijke regels voor windturbines werden losgelaten, wat niet onopgemerkt voorbijging. Nu gaat het echter over elektriciteitsstations. De fractie van JA21 heeft opgemerkt dat er paragrafen worden aangehaald die eerder van toepassing waren op windturbines.

2965

De heer Van den Berg is verheugd om te zien dat Gedeputeerde Staten aandacht hebben besteed aan het verkiezingsprogramma van JA21, met name de versnelde uitbreiding van de energiec capaciteit door snelle vergunningverlening.

2970 JA21 onderschrijft ook het belang van ruimtelijke inpassing en het voorkomen van overlast voor omwonenden, zoals geluidsoverlast. JA21 overweegt een motie in te dienen met specifieke aandacht voor de bromtoon.

2975 De heer Van den Berg merkt op dat de herziening ook meer ruimte lijkt te geven aan de bouw van woningen in het landelijk gebied en vraagt om toelichting op deze wijziging. Ondanks deze vraagtekens beveelt hij de genomen stap van harte aan.

2980 De **voorzitter** brengt in herinnering dat dit agendapunt niet wordt doorgeleid naar de eerstvolgende Provinciale Statenvergadering, maar dat het wel mogelijk is een motie Vreemd aan de Orde van de Dag in te dienen.

De heer **Van den Berg** (JA21) geeft aan dat de voorgenomen motie zal worden ingediend bij de Kaderbrief 2024, omdat de inhoud overlap heeft met deze kaderbrief.

2985

De heer **Stulemeijer** (50PLUS) vraagt naar de reden waarom lid 6 van artikel 2.4, met betrekking tot de toedeling van vaarwegbeheer, wordt geschrapt op verzoek van het Plassenschap Loosdrecht en in overeenstemming met de gemeente Wijdmeren. Hij vraagt zich af of het college dit een verstandige beslissing vindt gezien de huidige situatie in Wijdmeren. Hij merkt op dat tijdens eerdere gesprekken ook regelmatig de Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) bij de Omgevingsdiensten aan bod is gekomen en dat met de komst van de Omgevingswet een deel daarvan ook aan de gemeenten zou worden overgedragen. In dit specifieke geval vraagt hij zich af of de gemeente niet te zwaar belast wordt.

2990

2995

De heer **Van Gilse** (VVD) bedankt het College voor de concept herziening en geeft aan dat de VVD kan instemmen met de voorgestelde wijzigingen. Hij is met name blij met de aanpassingen voor het landelijk gebied met betrekking tot kleinschalige ontwikkelingen en energievoorzieningen, zoals eerder genoemd door de heer Van den Berg.

3000

De heer **Klein** (ChristenUnie) geeft aan dat de fractie zich over het algemeen goed kan vinden in de meeste voorstellen.

3005

De heer Klein vraagt aanvullend om een toelichting waarom de extra bebouwing van 500 meter noodzakelijk is en of er concrete aanleidingen of initiatieven zijn die anders niet konden doorgaan.

3010

Ze zijn positief over het feit dat de Datacenterstrategie en clusteringsartikelen ook van toepassing worden gemaakt op plekken waar ze nog niet gerealiseerd zijn, maar willen weten wat de specifieke aanleiding hiervoor is.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

3015

Gedeputeerde **Loggen** stelt in reactie op de inbreng van de Partij voor de Dieren voor dat er nieuwe werkafspraken worden gemaakt met de nieuwe portefeuillehouder, inclusief het bespreken van de punten die zijn genoemd, zoals het betrekken van de Staten bij kleine wijzingen. De gedeputeerde wil echter geen toezeggingen doen voor zaken die buiten zijn ambtstermijn vallen.

3020

Hij verwijst ook naar het eerder ingediend amendement van Partij voor de Dieren over schadebestrijding. Deze is niet aangenomen in de Staten. Wel liggen er voor de komende collegeperiode nieuwe kansen voor de fractie om hierop te reageren.

3025

Wat betreft de opmerking over tweede woningen benadrukt de gedeputeerde het belang van eigendomsrecht en dat de programmering een zaak is tussen gemeenten en initiatiefnemers, waarbij de Staten beslissen of ze daarmee akkoord gaan. Hij vindt het verruimen van mogelijkheden al een behoorlijke tegemoetkoming en is terughoudend om zich te bemoeien met de programmering.

Gedeputeerde Loggen legt in reactie op JA21, die verschillende punten noemde met betrekking tot elektriciteitsstations, uit dat de Omgevingsverordening het eindresultaat is van een lang proces dat daaraan vooraf is gegaan waarin is gesproken over onder andere de energietransitie. De

3030 gedeputeerde is nieuwsgierig naar de motie die zal worden ingediend om het bromgeluid te beperken.

De heer **Van den Berg** (JA21) vraagt wat de mogelijkheden zouden zijn om de effecten van de bromtonen en de inperking daarvan mogelijk te maken binnen de
3035 Omgevingsverordening.

Gedeputeerde **Loggen** legt uit dat het wettelijk kader daarop van toepassing is en dat de provincie geen bovenwettelijke regels heeft. De gedeputeerde zal de opmerkingen van JA21 alsnog neerleggen bij gedeputeerde Stigter en dat hij daarover een motie bij de behandeling van de
3040 Kaderbrief 2024 tegemoet kan zien.

Op de laatste vraag over de motivering van de uitbreiding van de gronden van kleinschalige woningbouw van JA21 moet de gedeputeerde het antwoord schuldig blijven, maar het antwoord daarop zal de gedeputeerde PS schriftelijk doen toekomen.

3045 Gedeputeerde Loggen beantwoordt vervolgens de vraag van 50PLUS over de overdracht van het vaarwegbeheer van het plassenschap naar de gemeente. Hij legt uit dat de reden hiervoor is dat het plassenschap ophoudt te bestaan. Het zou problematisch zijn om regelgeving achter te laten bij een entiteit die niet langer bestaat. De provincie is op de hoogte van de situatie in de gemeente
3050 Wijdemeren, maar daar houdt de provincie toezicht op. Dit vormt geen belemmering voor de overdracht.

De wijzigingen in de Datacenterstrategie zijn gedaan naar aanleiding van de casus Uithoorn wat aanleiding gaf om de bewoording aan te scherpen.
3055

Gedeputeerde Loggen beantwoordt tot de vraag van de ChristenUnie over de extra bebouwing van 500 meter. Hij legt uit dat vanwege de toenemende druk op Noord-Holland, gemeenten ook graag een deadline willen hebben om hun werkzaamheden daarop af te stemmen.

3060 De heer **Klein** (ChristenUnie) geeft aan dat hij een antwoord krijgt op een vraag die hij niet bedoeld had te stellen, namelijk over het verschil tussen hoofd- en basiskernen met 500 inwoners. Hij zoekt het antwoord op de vraag over de kleinschalige ontwikkelingen en het voorstel om 500 meter bebouwing mogelijk te maken. Hij wil graag weten wat hiervan precies de consequenties en argumentatie zijn. Is er wellicht concrete casuïstiek die
3065 hiervoor aanleiding was?

Gedeputeerde **Loggen** hoopt hier in de tweede termijn antwoord op te kunnen geven.

Tweede termijn commissie

3070 De heer **Hanou** (PvdD) verheldert zijn vraag over het bouwen van twee of meer woningen. Hij merkt op dat het nu makkelijker wordt om twee woningen te bouwen omdat er minder gesloopt hoeft te worden. In plaats van 1500 m² vrijkomende agrarische bebouwing te slopen, hoeft er nu slechts 1000 m² gesloopt te worden. De heer Hanou is van mening dat dit ingaat tegen de rol van de gemeente, omdat nu wordt bepaald dat er slechts twee woningen gebouwd mogen worden.
3075 Dit zou betekenen dat, om de kosten voor de sloop van agrarische bebouwing te compenseren, het noodzakelijk wordt daar twee dure villa's te bouwen. Hij suggereert dat het ook mogelijk

moet zijn om bijvoorbeeld acht goedkopere woningen te bouwen. De heer Hanou pleit voor meer flexibiliteit en mogelijkheid tot extra afweging in plaats van het beperken tot twee woningen.

- 3080 De heer **Van den Berg** (JA21) herinnert eraan dat er in dit huis is afgesproken om geen bovenwettelijke maatregelen meer in te voeren, tenzij ze al gelden als ondergrens. Hij vraagt zich af of dit nog steeds de visie van de gedeputeerde is en kan er nog steeds van deze afspraak worden afgeweken. Hij noemt twee redenen voor zijn vraag: ten eerste is er mogelijk weer uitstel van de Omgevingswet en ten tweede komt er wellicht een nieuwe coalitie die hier anders over
- 3085 denkt. Hij wil weten of het mogelijk is om dit alsnog uit te voeren als er politieke wil voor is.

- Gedeputeerde **Loggen** zal de vraag van de ChristenUnie voor de Provinciale Statenvergadering van 10 juli 2023 schriftelijk beantwoording, zodat de ChristenUnie daar tijdens die vergadering op terug kan komen. De gedeputeerde brengt in herinnering dat dit agendapunt niet zal worden geagendeerd voor deze Provinciale Statenvergadering.
- 3090

- Gedeputeerde Loggen legt in reactie op de vraag van de Partij voor de Dieren uit dat er vanuit de Staten een brede roep was om de verruiming door te voeren, en dat dit nu is gedaan. Hij legt uit dat als een eigenaar iets wil, hij een beperkt bouwblok kan terugbouwen. Als er dan wordt geëist
- 3095 dat het 8 sociale woningen moeten zijn, gaat dit in tegen de eerdere afspraken. Het risico bestaat dan dat er mogelijk meer woningen worden gebouwd, waar de bestaande infrastructuur niet op toegerust is. Gedeputeerde Loggen merkt op dat als de verruiming goed werkt, het altijd mogelijk is om verdere verruiming te bespreken met de dan zittende portefeuillehouder.

- 3100 Tegen JA21 zegt de gedeputeerde dat als de politieke wil er is, niets onmogelijk is. Dat geldt ook als regelgeving vanuit het Rijk of Europa wordt verordeneerd, provinciale aanscherping mogelijk is, al dan niet op basis van de uitkomsten van coalitieonderhandelingen.

- De **voorzitter** stelt vast dat het agendapunt voldoende is besproken.
- 3105

4. Rondvraag aan gedeputeerden (alle portefeuilles) – vervolg

Rondvraag van dhr. Heijnen (CDA) voor gedeputeerde Loggen over woningbouw.

- 3110 De heer **Heijnen** (CDA) heeft de volgende vragen over de extra woningbouw in Rijsenhout nu de tweede kaagbaan is geschrapt:
- Wat betekent het schrappen van de tweede kaagbaan van Schiphol voor de Woningbouwplannen in Rijsenhout?
 - 3115 • Is de gedeputeerde het met het CDA eens dat het schrappen van deze plannen een extra impuls kan geven aan de woningbouwvoorzieningen en indirecte andere voorzieningen, zoals het openhouden van scholen in Rijsenhout?
 - Is de gedeputeerde bereid te onderzoeken of de provincie kan ondersteunen in de realisatie van die extra woningen, die dus eerder onzeker waren, boven op de reeds geplande woningbouwplannen?
 - 3120 • Ziet de provincie andere belemmeringen voor woningbouw in Rijsenhout? Bijvoorbeeld als het gaat om het luchtindelingsbesluit of provinciale regels die daar bouw tegenhouden. En mocht dat het geval zijn, kan de provincie die belemmeringen snel wegnemen?

3125 Gedeputeerde **Loggen** legt uit dat zowel de provincie als het Rijk op basis van een integrale afweging tot de conclusie zijn gekomen dat de ruimtereservering voor de tweede kaagbaan niet langer nodig is, mede vanwege de interbestuurlijke samenwerking in het Novex, waarbij er meer oog is voor het toenemende belang van een gezonde leefomgeving. Hierdoor kunnen er nu meer mogelijkheden worden onderzocht voor toekomstige bouwplannen. Hij benadrukt echter dat dit niet de enige belemmering is voor woningbouw en dat er zorgvuldig gekeken moet worden naar

3130 de kwaliteit van de leefomgeving. Gedeputeerde Loggen heeft al contact opgenomen met de wethouder om te kijken welke andere belemmeringen er nog zijn en of deze kunnen worden weggenomen. Hij zou graag een pilot willen starten, maar benadrukt dat eventuele belemmerende rijksregelgeving zorgvuldig moet worden onderzocht om problemen in de toekomst te voorkomen.

3135 De heer **Klein** (ChristenUnie) geeft aan dat hij het CDA volledig ondersteunt in hun intentie om in Rijsenhout kassencomplexen om te bouwen tot bijvoorbeeld woningen. Hij vraagt de gedeputeerde om een stevigere toezegging te doen en niet alleen te kijken of het mogelijk is, maar ook actief te zoeken naar ruimte om de pilot uit te voeren. Hij benadrukt dat alleen het

3140 checken van de mogelijkheden geen verstandige strategie lijkt.

Gedeputeerde **Loggen** geeft aan dat de intentie is om daar een pilot te doen, maar wel wordt de eerdergenoemde veiligheidscheck gedaan in het kader van verwachtingenmanagement.

3145 De **voorzitter** sluit dit agendapunt af.

10 Schorsing (vervolg op 26 juni 2023 13.15 uur)

3150 De **voorzitter** geeft een korte samenvatting van hetgeen is besproken. De voorzitter dankt de commissie en de sprekers voor hun waardevolle inbreng en sluit de vergadering om 21.13 uur.

Schorsing om 21.13 uur tot maandag 26 juni 13.15 uur.